

DIPLOMADOLGOZAT

Fazekas Fatime

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Budai Campus
Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti
Intézet
Tájépítész mérnöki mesterképzési szak

A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER TÖRTÉNETI
VÁLTOZÁSA GÖDÖN

Belső konzulens: Hubayné dr. Horváth Nóra
Egyetemi docens

Belső konzulens
intézete/tanszéke: Tájépítészeti, Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet/Tájvédelmi és
Tájrehabilitációs Tanszék

Külső konzulens:
beosztás

Készítette: Fazekas Fatime

Budapest
2025

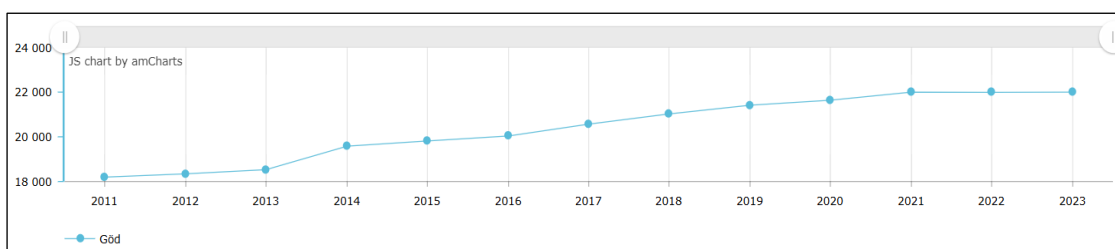
Tartalomjegyzék

1. Bevezetés, a témaválasztás indoklása, célkitűzések	4
2.Szakirodalmi áttekintés	5
3.Anyag és módszer	7
4. A vizsgált terület bemutatása	9
4.1 Elhelyezkedés, lehatárolás	9
4.2 Természeti adottságok	10
4.3 A település karakterterületei	11
4.4 A településen található védett értékek és védelmi övezetek.....	11
5.Történelmi áttekintés, a település fejlődése	14
6.Területhasználatok változása 1927-2024 között	17
6.1. Területhasználatok és zöldfelületi rendszer az 1927-es katonai térképen.....	17
6.2 Területhasználatok és zöldfelületi rendszer az 1951-es katonai topográfiai térképen	19
6.3 Területhasználatok és zöldfelületi rendszer az 1987-es katonai topográfiai térképen	20
6.4 2024-es Google Eart Pro alapján készült területhasználatok	21
7.Zöldfelületek és a beépítettség változása 1927-2024 között	22
8.A település zöldfelületi rendszerének történeti jelentőségű elemei	27
8.1 A fogalmat megalapozó szakirodalmak	27
8.2 A történeti jelentőségű zöldfelületi rendszer fogalma és elemei	29
8.3 Történeti jelentőségű kertek, villakertek, kúriakertek.....	31
8.4 Történeti jelentőségű faegyedek.....	35
8.5 Történeti jelentőségű fasorok, fásított sétányok.....	36
9.Értékelés.....	38
10.Javaslatok.....	40
11.Összefoglalás	47
Irodalomjegyzék	49
Ábrák jegyzéke	52
Mellékletek	53

1. Bevezetés, a témaválasztás indoklása, célkitűzések

Diplomamunkámban Göd történeti jelentőségű zöldfelületi rendszerét vizsgálom, olyan szempontból, hogy a rendszer egyes elemei hogyan változtak az idők során, milyen állapotúak napjainkban, milyen értéket képviselnek és miként őrizhetőek meg hosszútávon, állíthatók helyre, fejleszthetők. Majd ezek értékelése után fejlesztési és védelmi javaslatokat teszek a zöldfelületek megőrzésére, bemutatására és védelem alá helyezésére. Noha a zöldfelületek változása a XXI. században elsősorban az agglomerálódásnak, a megnövekedett beépítéseknek köszönhető, de a dolgozatban a XVIII. századtól vizsgálom a tervezési terület területhasználatait. Mintaterületem tehát egy Duna menti, Budapest közeli, dinamikusan fejlődő település, ahol kiemelt szerepet játszanak a településen nagy számban megjelenő villakertek is. Göd sajátos nyaralóhelyi karakterét és településképét alapvetően meghatározzák a kultúrtörténeti és építészeti értéket is képviselő villák, kúriák, nyaralóépületek, valamint azok több mint 85 éves kertjei és a város idős fasorai, ártéri ligeterdei, melyek történeti jelentőségű zöldfelületnek tekinthetők. Ez a speciális zöldfelületi forma a településen belül szétterülve jelenik meg, de egyazon településen belül. Mint ilyen megőrzendő érték, akárcsak Piliscsabán Klotildliget településrész (INT-01). A téma kidolgozásával szeretném bemutatni, hogy a települési zöldfelületek milyen arányban és minőségben változtak a XVIII. század és 2024 között. Arra keresem a választ, hogy a településen belül vannak-e olyan területek, ahol nőtt a zöldfelületek aránya, illetve hol csökkentek vagy fragmentálódtak ezek. Továbbá összevetem, hogy a szabályozási eszközök miként rendelkeznek ezekkel a zöldfelületekkel. Ez azért lehet érdekes, mert Gödön a 2010-es évek óta fokozatosan nő a lakosság szám (INT-02) (**1. ábra**), valamint megfigyeltem, hogy egyre több a parkoló autó, a közterületi zöldsávok leburkolása általánossá kezd válni.

1. ábra Göd állandó lakosságának növekedése (Forrás: KSH adatai alapján TeIR lekérdezéssel)

A kutatásban kiemelt szerepet kaptak a villakertek és a történeti jelentőségű fasorok és zöldfelületek. Az 20. század elejétől ugyanis nagyfokú parcellázás és villaépítés kezdődött a település északi és déli területein (GALLÉ, 2014), amely mára sajátos karakterű, több mint 100 éves növényállományú, történeti jelentőségű zöldfelületeket eredményezett a településen. A dolgozat kitér arra, hogy ezek a telkek és utcák azóta hogyan változtak, milyen növényállomány fedezhető fel ma a hajdani villakertek területén. Ebből adódóan pedig olyan történeti jelentőségű növényállomány kerül rögzítésre, amelyeket ma érdemes lenne valamilyen formában védeni, hiszen a folyamatos beépítések és felújítások is veszélyeztethetik ezek fennmaradását. A zöldfelületi rendszer történeti változása Gödön című diplomamunkámmal szeretnék hozzájárulni a település zöldinfrastruktúra elemeinek és történeti jelentőségű zöldfelületi elemeinek védelméhez és fejlesztéséhez.

2. Szakirodalmi áttekintés

Fontosabb szakirodalmak

A településsel kapcsolatos történeti írott és digitális irodalmak fontos alapját képezték a település megismerésének. Az egyik legfontosabb forrás a Gödi Almanach című tanulmánykötet, mely a település történetét, eseményeit dokumentálja már 1994 óta. Ezen belül is fontos forrás a település történetéről szóló fejezet: Göd „ezeréves” település (HORVÁTH, 2015). Rexa Dezső írása Gödről szintén jelentős, mely a Magyar városok és vármegyék monográfiája című kiadványban jelent meg (REXA, 1934). A település természeti értékekben igen gazdag, különösen vizekben. Átfogó képet nyújt erről dr. Szabó József írása a gödi forrásokról (SZABÓ, 1887), a Debreceni-Sódor páros munkája Göd természeti erőforrásai címmel (DEBRECENI & SÓDOR, 2003), valamint a termálvízről szóló, a Dunakanyar c. folyóiratban megjelent 1978-as cikk (FÖLDI & JÓZSA, 1978). A Szödi Helytörténeti Füzetek 8. számában megjelent Alsó- és Felsőgödi képeslapgyűjtemény, és Kiss Gábor: Nevezetes villák Felsőgödön (KISS, 2015) című munkája alapján 44 villát sikerült beazonosítani, melyek építési ideje átlagosan az 1910-es évek elejére és az 1940-es évek közötti időszakra tehető (VOLENTICS, 2015). Megjegyezném még Göd Településképi Arculati Kézikönyvét, mely képet ad a terület természeti értékeiről, történeti emlékeiről, az egyes településrészek, intézmények és zöldfelületek bemutatása pedig képet ad kialakulásukról, fontosságukról (Göd Város Önkormányzata, 2017).

Gödön a Golfpálya területével foglalkozó, a Tájalakulási folyamatok és a növényzet változása A gödi-lápréten című cikk térképi elemzési módszertana releváns a dolgozat szempontjából. A topográfiai térképeket és légifotókat én azonban az egész településre vetítve elemeztem (HUBAYNÉ, et al., 2023). A területhasználat- változás vizsgálata során a 2024-es úrfelvétel területhasználatait hasonlítottam a már említett korábbi topográfiai térképekhez és légifotókhoz, így visszamenőlegesen meg tudtam határozni a jelen állapottól eltérő területhasználatokat, tehát változásokat. A digitalizálás során a vonalas elemeket is megrajzoltam, különös tekintettel a fasorokra (JOMBACH & KOLLÁNYI, 2022).

Helyi rendeletek, jogszabályok, stratégiák

Az irodalmi áttekintés részeként nem maradhatott el Göd településrendezési eszközeinek feldolgozása sem. A Helyi Építési Szabályzat, Szabályozási Terv, Szerkezeti Terv segítséget nyújtanak mind a vizsgálati, mind a javaslati részben. A településszerkezeti terv kijelenti, hogy a meglévő zöldterületek megőrzendők, továbbá megjegyzi, hogy a belterületi zöldfelületek nagyrészt a magántelkek alkotják, melyeket igen vegyes fajösszetételű növényzet jellemez. (Göd Város Önkormányzata, 2020). A Településfejlesztési Konceptió jövőképe szerint Göd 2030-ra megújuló energiaforrásokat fog felhasználni, a várost övező környezetet fenntartja, megőrzi és védi, teszi ezt úgy, hogy fenntarthatóságra törekszik. Emellett alkalmazkodni kíván a klímaváltozáshoz, az épített és természeti örökségek megőrzéséhez, valamint a zöldterületek fejlesztése hozzájárul a vonzó városképhez (Göd Város Önkormányzata, 2018). A „Göd Város zöldinfrastruktúrája, a tervezés és fejlesztés stratégiai irányvonalai” című dokumentum hosszú távú, a zöldfelületeket érintő célkitűzése, hogy a zöldfelületek minősége javuljon. Középtávú célok között szerepel az erdők védelme és újak létesítése, a meglévő zöldfelületek fejlesztése, valamint a vizesélőhelyek védelme (GICZY, 2023). Mindkét mű stratégiai célkitűzései között megjelenik a városi zöldhálózat fejlesztése és emellett a természeti értékek védelme. A település Környezetvédelmi Rendeletben kifejti a köz- és magánterületi fakivágás szabályait, feltételeit, valamint a pótlásnál az egységességre törekszik a fafajok tekintetében. A főkertészi szakvélemény mind köz-, mind magánterületen döntő jelentőségű, ha az más hatóság hatáskörébe nem tartozik (INT-20).

3. Anyag és módszer

A téma megfogalmazása után, a vizsgálat egyik legfontosabb részét képező katonai térképek és légifotók beszerzése következett. Az alábbi térképek jelentősége, hogy a villakertek 1900 és 1930 között keletkeztek, valamint a település fejlődése is ebben az időszakban indult meg. A területhasználatok térinformatikai elemzéséhez Göd 1927-es, 1951-es és 1987-es katonai topográfiai térképszelvényeit a Hadtörténeti Intézet és Múzeumtól (INT-03), valamint 2000-ben és 2024-ben készült ortofotókat használtam. Előbbit a Geoshop.hu (INT-04) oldalról szereztem be, utóbbit pedig a Google Earth Pro, 2024 programból mentettem ki. Ezeket a térképeket digitalizáltam és megállapítottam az egyes időállapotokra a területhasználatok arányát, a vonalas elemek (pl. történeti fasorok) hosszát. A tájtörténeti áttekintéshez a katonai felméréseket az Arcanum.hu oldalról (INT-05) (az Első katonai felmérést (1783), a Második katonai felmérést (1841-42), a Harmadik katonai felmérést (1882), a település kataszteri térképét (1883), melyet Bátorfi Ildikó helytörténész birtokában van (az Arcanum.hu-n nem lelhető fel), valamint az 1941-es katonai felmérést) is felhasználtam. A felsorolt térképes forrásokat összevetve elemeztem a körülbelül 250 évet átfogó változásokat a múltbeli és jelenlegi zöldfelületek szempontjából (BÁTHORYNÉ NAGY & VALÁNSZKI, 2023).

A villakertek történeti faállományának azonosításához 1951., 1953., 1957. és 1962. évekből származó archív légifotókat dolgoztam fel, melyeket a Hadtörténeti Intézet és Múzeum munkatársa, Csákvári Kristóf tett hozzáférhetővé. További légifotókat a Fentrol.hu (INT-06) honlapon értem el, innen az 1960-as, 1965-ös, 1975-ös és 1990-es években készült légifotókat használtam. Ezek alapján be tudtam azonosítani a vizsgált villakertek eredeti határait, amiből már kiszámolható az egykori és jelenlegi telekméret. Korabeli gödi képeslapok, leírások, a kataszteri térkép (1883), a Településképvédelmi Rendelet (40/2017. (XII. 21.)) és szakirodalmi források alapján végül 43 történeti jelentőségű zöldfelületek, villakertet sikerült beazonosítani Gödön, ezekről részletes katasztert készítettem. A kataszter tartalmazza a felmért villakert elhelyezkedését, funkcióját, hajdani és jelenlegi méretét, keletkezésének évét és a meglévő kert növényállományára vonatkozó adatokat. Ahol az adatfelvétel sikertelen volt, ott a kataszterben a „nincs adat” kifejezés szerepel.

A térképes elemzésekhez a Gödi Önkormányzat adatszolgáltatása is elengedhetetlen volt. A kapott adatállományokat térinformatikai szoftver segítségével dolgoztam fel. Ezek a település vagyonszázeke, a 2010-ben készült fakataszter digitális állománya (DEBRECENI PÉTER, 2010), illetve a település ingatlannyilvántartási alaptérképe. További térképes adatokat töltöttem le a nyílt forráskódú Open Street Map oldalról. Ezek alapján már meg tudtam határozni a település zöldfelületeit, és a katonai térképekkel, archív légifotókkal összevetve leszűrhetővé váltak történeti jelentőséggel bíró zöldfelületi elemek is. A településen többször (2024. őszén és 2025. tavaszán, valamint a nyári hónapokban) helyszíni bejárást végeztem, melyről fotódokumentáció is készült.

A történeti jelentőségű zöldfelületi rendszer, a történeti jelentőségű zöldfelület- fasor-egyedfa (összefoglaló néven: történeti jelentőségű zöldfelületi elemek) fogalmát is meghatároztam. A fogalom alapján azonosított elemeket összevettem a meglévő védettségi kategóriákkal, valamint értékeltem őket (megőrzést értékvédelem biztosítja, vagy hiányzó védettség). Az értékelést a zöldfelületi rendszer és annak történeti jelentőségű elemeire saját szempontrendszer alapján végeztem, melynek eredményeiből értékelő tervlap született. A problémák és fenyegetettségek és az értékelés alapján meghatároztam a történeti jelentőségű zöldfelületi elemek fejlesztésére, megóvására, bemutatására, valamint a hajdani, elpusztult elemek (pl. fasor) helyreállítására irányuló fejlesztési javaslatokat (**2. ábra**).

2. ábra A dolgozat felépítését az alábbi ábra foglalja össze (Saját ábra, 2025)

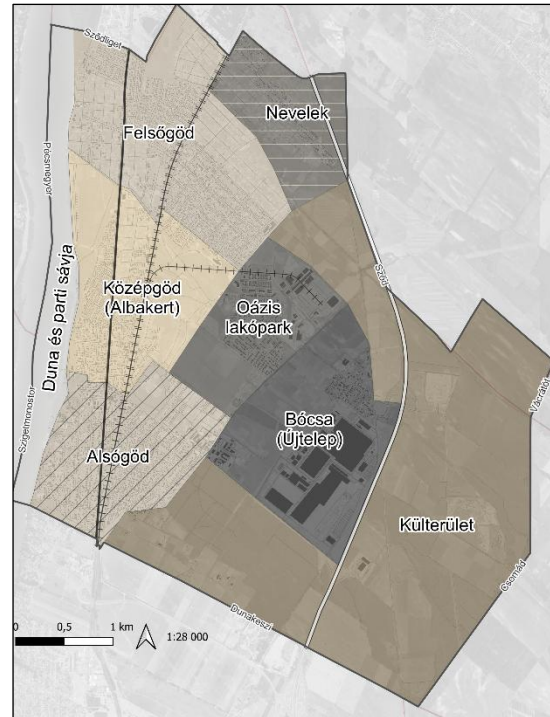

4. A vizsgált terület bemutatása

4.1 Elhelyezkedés, lehatárolás

A vizsgált terület, Göd a Duna bal partján található, Budapesttől mintegy 26 km-re északra. A Pest vármegyében található település a Dunakeszi járásba tartozik. A Budapest környéke turisztikai térség tagja (INT-07). Területe 24,4 km², a településen É-D-i irányban áthalad a 2. számú főút, valamint Magyarország első vasútvonala a Pest-Vác vasútvonal (INT-08). Gödnek 3 vasútállomása is van, északról déli irányban: Felsőgöd, Göd és Alsógöd. Meghatározó vonalas elem még a területen az M2-es autópálya, mely a település keleti részén, külterületen található. A települést északról Sződliget, északkeletről Sződ,

3. ábra A vizsgálati terület településrészei (Saját szerkesztés, Giczy Zs. alapján)

keletről Vácrátót és Csomád, délről Fót és Dunakeszi, nyugatról pedig a Duna túloldalán Szigetmonostor és Pócsmegyer határolja. A kisváros több településrészből (Alsógöd, Középgöd/Albakert, Felsőgöd, Nevelek, Csomád/Göd-Újtelep) nőtt össze, elhelyezkedését és városrészeit a **3. ábra** mutatja be (GICZY, 2023)

A település szerkezetét erősen meghatározzák a fent említett lineáris elemek (Duna, vasút, M2). Maga a település két irányítószámmal rendelkezik, a lakóterület tényleges középpontjában pedig a Golfpálya területe található. Közparkok szigetszerűen helyezkednek el és a lakóterülethez viszonyítva csekély mértékűek (GICZY, 2023). Göd közigazgatási területének több, mint 4%-át teszi ki a Duna. Gödnek több kerékpárút szakasza is van, de ezek összekötöttsége nem biztosított. A Szentendrei Szigetre személyszállító kishajó közlekedik Alsógödön, míg Felsőgödről a nyári időszakban van átkelési lehetőség (Göd Város Önkormányzata, 2017).

4.2 Természeti adottságok

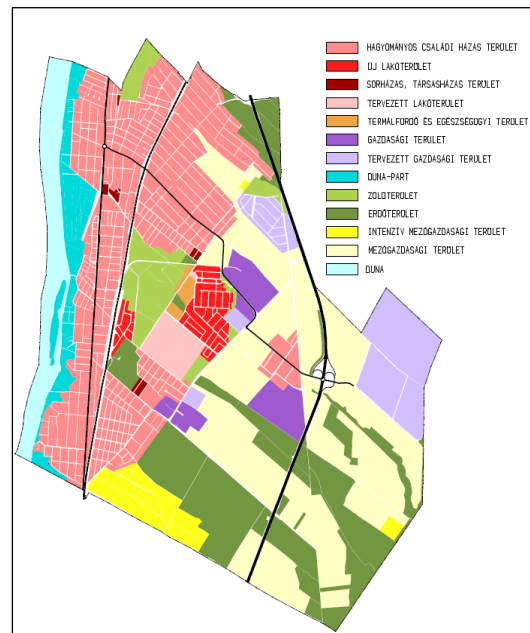
A vizsgált terület a Dunától kelet felé emelkedik. Egyik legmagasabb pontja a település délkeleti határán, valamint a Jancsi-hegy környékén található, 180 m. Legalacsonyabb pontjai Felsőgödön a Duna partvonalánál található, itt a magasság kb. 95-97,5 m között mozog. Maga a település medencehelyzetben van, kilátás csak a Duna partjáról nyílik. Itt azonban a Naszály, a Pilis és a Csomádi- hátságot is látni lehet (DEBRECENI, 2015). A település egésze a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik. Fontosabb vízfolyásai az Ilka-patak, mely Felsőgödönél torkollik a folyamba, a mesterségesen kialakított, a termálstrand kifolyóból alakult vízfolyás, mely a Karalyos-patakba, majd 1,5 km után az Ilka-patakba ömlik (DEBRECENI & SÓDOR, 2003). A terület forrásokban igen gazdag, a Természetvédelmi Információs Rendszer térképfedvénye 7 védett forrást nevez meg Gödön, de helyiek elmondásai alapján a Duna partvonalán ettől több található, különösen Alsógödönél. Ezekben a forrásokban érdekesség, hogy a Duna szintje felett, jó 5-8 méterrel fakadnak (SZABÓ, 1887). A termálkutató 1978-ban tárták fel. A Dunakanyar című folyóirat 1978. évi 2. száma adja hírül, hogy 1974. szeptemberében megtörténtek a kutatófúrások, 651 és 811 méteres mélységben. Négy évvel később pedig átadták az új hévízkutat a fenyvesnél (FÖLDI & JÓZSA, 1978). A Dövényi féle kistájkezelésben a település a Pesti hordalékkúp-síkság kistáj része, mely a 3. legbeépítettebb kistájunk (CSORBA, 2021). Nyugat felől a Pilis-Budai-hegység, keletről a Gödöllői-dombság veszi körbe (DÖVÉNYI, 2010). A földtani alapszelvény térkép szerint a település főleg üledékes, hordalék és homoktalajokon fekszik. A talajvíz mélysége Göd délkeleti területein 10-20 m között van, egy része talajvízmentes. Az északi, északkeleti területeken átlagosan 4-5 m mélyen található (INT-09). Gödön 2024-ben átlagosan 450-500 mm csapadék hullott (INT-10). A napsütéses órák száma eléri az 1900-at, uralkodó széliránya északi-északnyugati. A település talajait tekintve barna erdőtalajokkal találkozhatunk, a parti területeken öntéstalajokkal, míg a magasabb térszinteken közepesen kötött vályogos erdőtalajokkal, de jelentősek még a löszös-homokos barna erdőtalajok is (BÁTORFI, 1996). Jellemző még a telepített erdőterület és szántóföldek. A település éghajlata meleg, de száraz térségben található (CSORBA, 2021). Növényföldrajzi besorolás szerint Göd és környéke az Alföld Duna-Tisza közti flórajáráshoz tartozik (Praematrix). A potenciális vegetációt a néhol még ma is fellelhető nyílt homoki gyepek, a zárt homokpuszta rétek és láprétek alkothatták. Fás szárú növények tekintetében a nyárasokat, cser- és kocsányos tölgyeseket említhetjük, a Duna parton pedig fűz-nyár ligeterdő volt

jellemző (DEBRECENI, 2015). Az egykori ártéri puhafás erdőterületek csak foltokban maradtak meg. A település belterületén szórványosan található telepített feketefenyő-foltok. Felsőgödnél a gát bástyaiba egykor nyárfákat ültettek.

4.3 A település karakterterületei

A településen legnagyobb részt a hagyományos családiházak karakter jellemző. Az épületek itt főleg szabad beépítés szerint helyezkednek el, így négy homlokzatuk van. Ez a terület lefedi a teljes Felső- és Alsógödöt, Középgödöt, valamint Bócsa-Újtelepen is ez a jellemző. Sorházak és társasházak területen elszórtan, kis aránnyal található a településen. Itt a 2-3 épületszint jellemző, megjelenésük egységes képet mutat, homlokzatuk díszítéstől mentes. Az új lakóterületeken, mint például az Oázis lakópark, a beépítések nem az egységesség képét mutatják. Vegyes

4. ábra Göd eltérő karakterterületeinek bemutatása (Forrás: Göd, 2017)

anyaghasználatuk és formájuk eltér egymástól. Az autók gyakran a burkolt előkert részén parkolnak. A település keleti részein több karakter jelenik meg egymás mellett. A mezőgazdasági területek közvetlenül kapcsolódnak a családi házas vagy gazdasági karakterű területekhez (Göd Város Önkormányzata, 2017). A **4. ábráról** leolvasható, hogy tervezett gazdasági és lakóterületek is meg vannak jelenítve.

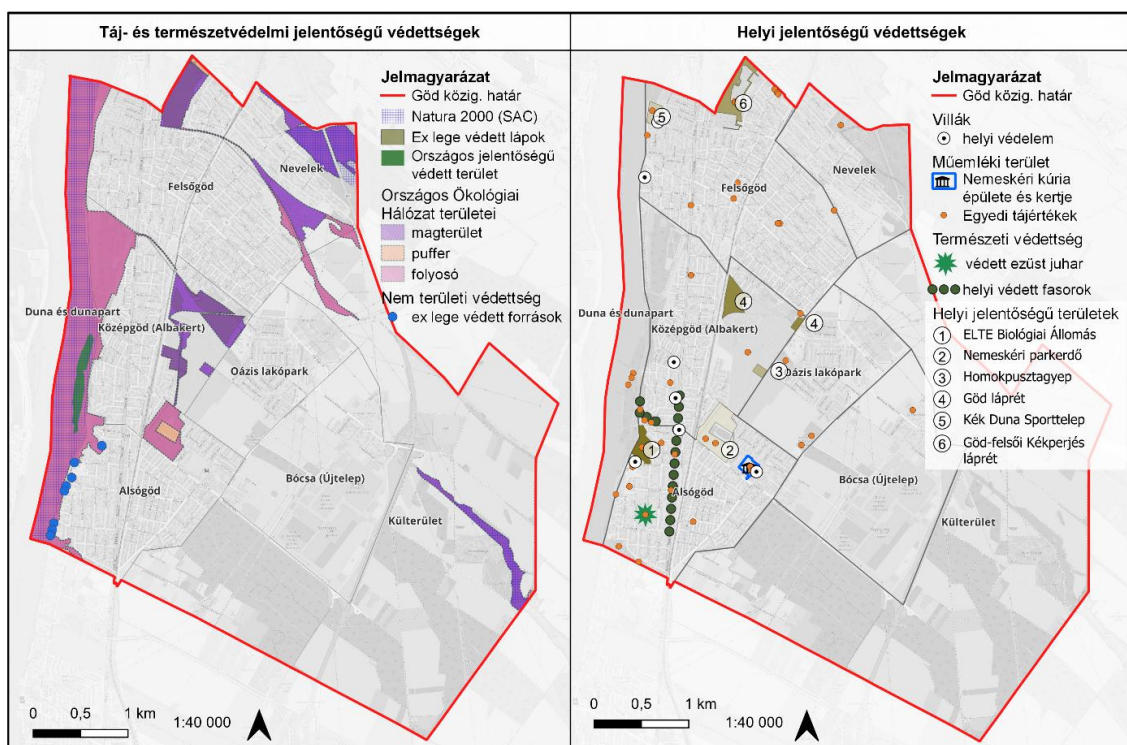
Összességében tehát megállapítható, hogy a település karaktere nyugatról keletre haladva az egységességtől elszakadva változik. A karakter területek több helyen jelennek meg kapcsolódás nélkül és terjeszkednek. Az említett ábra 2017-ben még nem ábrázolta a Samsung tervezett bővítéséhez szükséges gazdasági területet.

4.4 A településen található védett értékek és védelmi övezetek

Göd területén természetvédelmi és örökségvédelmi oltalom alatt álló értékek egyaránt találhatóak. A védett természeti értékeket és területeket az **5. ábra** mutatja be. A Homoksziget a Duna-Ipoly Nemzeti Park része, kivétel a védetté nyilvánítás óta létrejött déli csücsök. A területen található ex lege védett lápok az északi részen található

Kékperjés-láprét és az egykori golfpálya területén található Gödi-láprét. Ezek a területek egyben az Országos Ökológiai Hálózat magterületét is képezik. Védettségük ellentmondásokba ütközik, ugyanis a védett láprétek egyben helyi védettség alatt is állnak. Magterület még a Neveleken található Ilka-patak területe, a Jancsi-hegy környező erdőterületei, valamint a Sződligeti Debegió-hegy Természetvédelmi Terület szomszédságában található területek az M2-es autópálya két oldalán. Ökológiai folyosót képez a Duna mellett, annak partközeli területei, a felsögödi gát, az Ilka-patak vonala és az Oázis lakóparktól északra húzódó, főként erdő és gyepterületek. Pufferterületként van nyilvántartva a Nemeskéri Parkerdőben található sportpálya területe. Natura 2000 Különleges Természetmegőrzési Területként van nyilván tartva a Jancsi-hegy környéki Gödöllői-dombság peremhegyei (HUDI20040) a település délkeleti részén, a Sződligettel közös Debegió-hegy (HUDI20014), mely Nevelek és az M2-es autópálya által bezárt területen található. Továbbá a Duna nyílt vízfelülete és ártere (HUDI20034) tartozik még ide (INT-11).

5. ábra Balra: A település tájvédelmi és természetvédelmi jelentőségű területei Jobbra: Göd helyi jelentőségű védettségei (Forrás: saját szerkesztés)

Helyi jelentőségű védett természeti területek elszórtan találhatók, főként a település nyugati felében, ezt a **5. ábra** jobb fele mutatja be. Kettős védettséggel rendelkezik a Kékperjés-láprét (12/151/TT/99), mely az 1996-os Természetvédelmi tv. alapján ex lege védett, de a település a helyi védettséget nem vette le a területről. Az ELTE Biológiai Kutatóállomása (12/275/TT/07) is védett terület, mely Huzella-kert néven is ismeretes, jelenleg azonban nem látogatható, várható megnyitás 2025 szeptemberében. Továbbá helyi jelentőségű védett területek a már fent említett Nemeskéri Parkerdő (12/192/TT/04) és a település északi részén található Kék Duna sporttelep (12/151/TT/99). A golfpálya területén további helyi védett területek a Gödi-homokpusztagyep (12/152/TT/99) és a Gödi-láprét (12/154/TT/99) (INT-12). Található még a településen néhány fasor, a Pesti út Kossuth utcai szakaszától a Szent István utcáig, itt hárs (*Tilia sp.*) és vadgesztenye (*Aesculus sp.*) fajok találhatók főleg. A Feneketlen-tónál található szürkenyár fasor (*Populus canescens*) és a Csapatpihenő Duna felőli oldalán álló keleti platán fasor (*Platanus orientalis*) is védettséget élvez. Egy védett ezüst juhar (*Acer saccharinum*) is található a 652 hrsz. területen. Nemrégiben kivágott, de védett elem volt egy sárgafa is (*Cladrastis sp.*) (Göd Város Önkormányzata, 2018). A közösségi Természetvédelmi Információs Rendszer Egyedi tájérték interaktív fedvénye Göd településre nem hozott adatot, a településrendezési eszközök sem tartalmazzák ezeket.

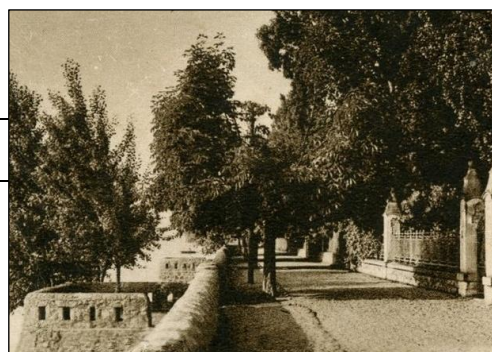
A TÉKA egyedi tájérték felmérése azonban 48 egyedi tájértéket tartalmaz (KOLLÁNYI, 2021)(**5. ábra**). A természeti egyedi tájértékek között szerepel többek között a Debegió-hegy, maga a Duna-parti sétány és a gát, a Huzella kert, több megmaradt feketefenyves folt, például a Petőfi téren vagy a termálstrand mellett. A Gödi láprét itt is megjelenik, valamint a Homoksziget és a Kékperjés láprét is. Villákhoz kapcsolódóan a Nemeskéri kúria kertje, a Német László villa, a városháza, a Schöffner-kastély és a Walch-villa került bejegyzésre.

Országos jelentőségű műemlékként nyilvántartott érték Gödön a Héder villa (**6. ábra**) (azonosító: 30656), valamint a Nemeskéri-Kiss-kúria és kertje (azonosító: 7352). Nemzeti sírkert részeként tartják nyilván Huzella Tivadar síremlékét a Huzella kertben. Helyi jelentőségű műemléki értékek és területek a Kincsem istálló, a Buchwald villa (Polgármesteri Hivatal), a Wigner-Tost villa, a Biciklis vendéglő (József Attila Művelődési Ház) és a Felsőgödi gát bástyái és kövezett rézsúje (**7. ábra**).

6. ábra Héder villa 1915-ben (Forrás: Göd Digitális Fotóarchívum)

7. ábra Felsőgödi bástya 1939-ben (Forrás: Göd Digitális Fotóarchívum)

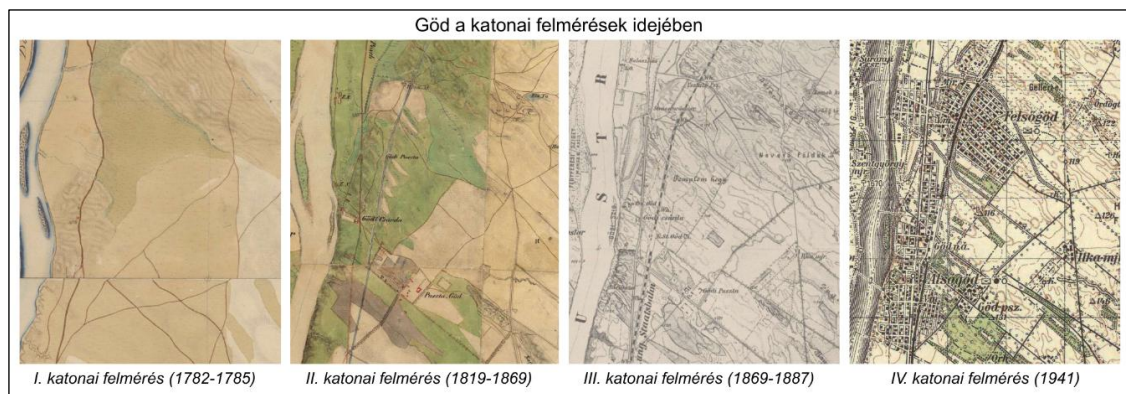
5. Történelmi áttekintés, a település fejlődése

A település történelméről viszonylag kevés írásos forrás maradt fenn. Régészeti leletei alapján már a neolitikum óta lakott terület. Felsőgödön egy avar kori földvár nyomaira bukkantak (BÁTONYI, 2014). Első okleveles említése az 1329-es évben történt, mikor a Gyula-Zombor nemzetség utolsó örököse gyermektelenül halt meg és a birtok a somogyi és nógrádi ispán kezére került (HANTOS, 1994). A török korban a leírások is csak pusztaként említik (REXA, 1934), a birtok a Széchyek kezén volt (HORVÁTH, 2015). A Váci náhijéhez tartozott és attól függetlenül, hogy lakosa nem volt, a gazdasági bevétel mintegy 2020 akcse volt. Ez később még magasabbá vált. Ez pedig annak volt köszönhető, hogy a területen gabonát termeltek, állatot legeltettek és a Duna miatt valószínűleg a halászat is fontos bevételi forrás lehetett. (HANTOS, 1994). 1690-ben elhagyott helyként hivatkoznak a falura, majd 1718-ban Madách László a birtokosa. 1723-ban Grassalkovich Antal vette meg a birtokot, Szóddal együtt, hosszú ideig csak a váci lakosok külterjes gazdálkodásra és állattenyésztésre használták a földeket (KISBACZONI, 1996). Ő építette meg 1830 körül az első katonai felmérésen is látható épületet, a mai Kincsem udvarházat, mely Göd egyik legrégebbi épülete és eredeti neve

Kódi csárda volt. Az egykori dunaparti sörfőzde, melyet korábban 1770 körül létesített, a mai Homoksziget északi csúcsával szemben volt (BÁTORFI, 1961).

Az első katonai felmérésen (8. ábra) jól látható, hogy a mai települést átszelő út vonala megközelítőleg már az 1780-as években is létezett. Több híd is segítette a kelet-nyugati vízfolyások akadálytalan útvonalát. A főút mentén egy kereszt és a csárda épülete figyelhető meg. A Duna partvonala még keletebbre húzódott, a mai Gödi-sziget még nem nyerte el a jelenlegi formáját. Göd területe ekkor még beépítetlen volt, a területhasználatokat ebben az időben gyepek és vizenyős területek alkották. Mai értelemben vett település még nem létezett, az ártéri területek, nedves és száraz gyepek voltak a jellemző felszínborítások. A domborzati tüskék utalnak a mai Alsógöd parti területeit alakító források fakadásának helyeire.

8. ábra *Katonai felméréseket bemutató ábra (Forrás: Arcanum.hu, saját szerkesztés, 2025)*

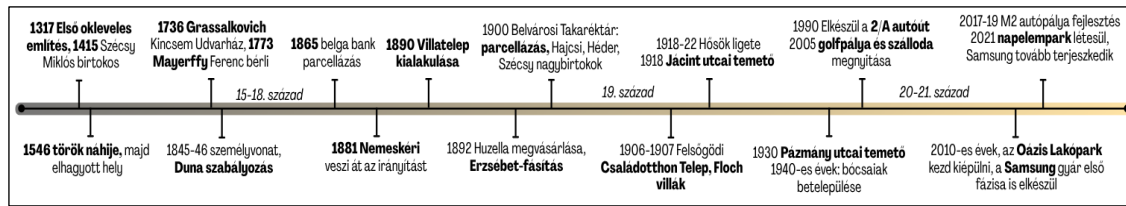

A második katonai térképen (8. ábra) már jól láthatóan kezd kialakulni egy emberi beavatkozással érintett terület. Felsőgödöt még pusztaként említik és a területhasználatokat is főleg a vizenyős területek, főleg az Ilka-patak környező területei és gyepek teszik ki. Ezt helyenként kisebb megművelt területek szakítják meg. A mai Nemeskéri-Kiss kúria épülete és a hozzá tartozó kiszolgálóépületek Alsógödön már megjelentek, ezt pedig fasorokkal szegélyezett díszpark fogja közre. A település szerkezetét meghatározó lineáris elemek már jól láthatóak (Főút és vasút). 1773-ban Mayerffi Ferenc bérlő a területet. Hajókikötőt és tégláégetőt létesít, a szeszfőzdét pedig fasorral szegélyezett úttal kötik össze a csárdával. 1845-46 táján az első személyvonat is befut Gödre. Az akkori vasútállomásnak pedig királyi váróterme is volt, amit az indokolt, hogy Erzsébet királyné kedvelt vadászterülete a mai golfpályától keletre terült el.

A mai Felsőgödi és Alsógödi vasútállomások régi épületei is már szerepelnek a második katonai felmérésen. Felsőgöd a Gödöllői Uradalom része lett 1868-ban, amikor a területek báró Sina Simon kezén voltak (KISBACZONI, 1996). Alsógödön 1865-ben a Legrand-Dumonceau belga bank kezdi meg a terület kifarcellázását. Az új birtokosok között voltak Floch, Schaffer, Arany, Nemeskéri, dr. Szécsy (BÁTORFI, 1961). A főutat kivéve már fásították a környező főbb összekötő utakat, ezek általában a Nemeskéri birtokról indulnak ki. Középgöd területén fellelhető a térképen egy gémeskút, mely már az állattartás fontosságára is utalhat.

1870 és 1880 között Felsőgöd igazi tréningteleppé válik, ekkortájt Kincsemet is itt istállózták. 1881-ben Nemeskéri Kiss Miklós a legbefolyásosabb a településen. Ebben az időben épül ki az Ilka-major, ahol a Schaffer villa, szeszgyár és gazdasági vasút is épült. Meghatározó az állattartás, tehenészet és juhászat formájában. 1890 körül kezd kiépülni ki az alsógödi villatelep. Először az országút és a Duna közötti területek épülnek be. Adélháza területén már nagy arányú az erdősítés, de a Nemeskéri birtoktól délre is láthatók erdőfoltok. A harmadik katonai felmérés idejére a mai Pesti út (Főút) egyes szakaszai is fasorral szegélyezettek. 1892-ben vásárolja meg Huzella Tivadar Arany László birtokát, a már rajta álló villával együtt. Az 1900-as évek elején megszűnnek a nagybirtokok, Felsőgödöt is kifarcellázzák, legnagyobb földbirtokosai pedig dr. Hajcsi György, dr. Héder Lajos és dr. Szécsi Kálmán ügyvédek. Megegyeztek, hogy 200-400 négyszögölenként kiosztják földjeiket és értékesítik, 1907-ben alakult meg a Felsőgödi Családotthon Telepesek Egyesülete. Floch 10-15 családi villát épített eladás céljából. A felsógödi vasúti őrház átalakítása megállóvá (1908) szintén a terület népszerűségét bizonyította (KISBACZONI, 1996). 1910-re 667 lakosa volt Felsőgödnek. 1914-ben Felsőgöd kivált Szöd községből és Felsőgödtelep néven önálló település jött létre. 1919-ben megalakult Göd, majd 1924-ben Alsógöd is. Ebben az időszakban került bevezetésre a villanyvilágítás, megépült a római katolikus templom, több oktatási intézmény, valamint kialakították a dunaparti strandfürdőket. Felsőgödön 1922-25 között épült fel a gát (GALLÉ, 2014) a ma is meglévő, védett, fásított bástyákkal. A vasútállomás és a strand között pedig omnibusz is járt 1940-es évek elejéig, amikor is a mai Pesti út egy szakaszát kiszélesítették és lebetonozták (LÁNG, 2000) (ZAHORÁN, 1996). 1942 körül települtek be a Bócsaiak Ilka-majorba és Újtelepre (Bócsa) (8. ábra). 1970-ben egyesült Alsó és Felsőgöd Göd néven. A település történeti kulcspontjait az alábbi **(9. ábra)** foglalja össze idővonal szerűen.

9. ábra A település sorsfordító eseményeit összefoglaló idővonal (Saját szerkesztés, 2025)

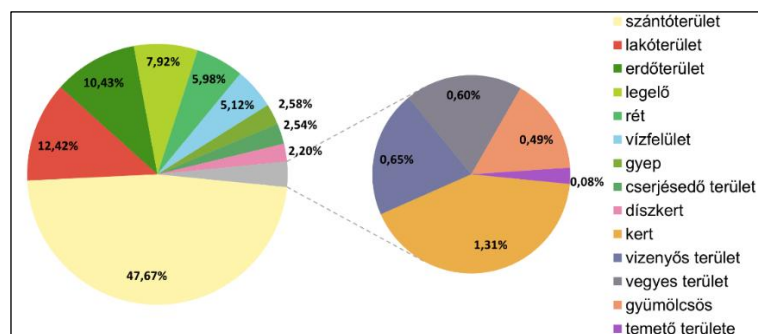
6. Területhasználatok változása 1927-2024 között

A területhasználatokat 3 időállapot összevetésével katonai topográfiai térképek segítségével végeztem, a jelenlegi állapotot pedig a Google Earth Pro alapján. Minden térképet térinformatikai szoftverben, QGIS programban dolgoztam fel. Poligonokkal körülhatároltam az egyes területhasználatokat, majd a vonalas elemeket is minőségük szerint. Ez után egységes jelkulcsot alakítottam ki, az azonos területhasználatok megegyező színnel szerepelnek minden időállapotban. Az egyes területhasználatok a következők: lakóterület, szántó, gyep, vízfelület, erdő, vegyes terület, gazdasági terület. Végül lemértem ezek területét hektárban, így arányosíthatóvá vált a területhasználati kategóriák mennyisége adott időállapotban, ebből pedig a változások láthatók. Szintén lemértem a vonalas elemek hosszát kilométerben, így ezek is jól nyomonkövethetők. A leírt módszertannal elkészített tervlapokat a mellékletekben dokumentáltam. A változáselemzés eredményeit ábrákkal és diagramokkal szemléltettem. A jelenlegi állapothoz más típusú kategóriák is kialakításra kerültek, valamint a fasorok pontszerű elemekként jelennek meg. Az Önkormányzattól kapott fakataszterrel nagyon jól érzékelhető a belterületi zöldfelületi rendszer. A tervlapokon feltüntettem az adott időállapot területhasználatát jelölt térképét, valamint a területhasználatok megoszlását mutató diagrammot, a vonalas elemek táblázatát és egy összefoglaló ábrát adott időállapot zöldfelületi rendszeréről.

6.1. Területhasználatok és zöldfelületi rendszer az 1927-es katonai térképen

Az 1927-es területhasználati tervlap (**1. számú tervlap**) alapján jól kirajzolódnak a korabeli tájhasználat jellegzetességei. Alsógöd és Felsőgöd ekkor még két külön települést alkottak. Külterületi beépítés az Ilka-major. A kertek és gyümölcsösök a külterületi részeken jelentek meg. A szántóföldek a legkiterjedtebb területhasználati egységek, a teljes terület 47,6%-át tették ki (**10. ábra**).

10. ábra Az 1927-es területhasználatok arányai (%) (Saját szerkesztés, 2025)

Ezek dominanciája a korszak mezőgazdasági szerkezetét mutatja: a gabonatermesztés, takarmánynövények és más intenzív növénykultúrák elsődlegességét, mely az 1700-as évek második feléhez képest a gyepgazdálkodást háttérbe szorította. Ezt támasztja alá az, hogy a gyep-, rét- és legelőterületek (összes terület kb. 18%-a) főleg a külterületeken bírtak jelentőséggel. Legnagyobb arányban Felsőgöd keleti részén, a Szóddal határos területeket legeltették, de a Főút és a vasút közötti területeken is így használták ki a területet. Azonban a gyepgazdálkodás az évszázad során fokozatosan visszaszorult. Ennek következményeként számos egykori gyepterületet beszántottak, beépítettek, vagy cserjésedni kezdett vagy erdősödés indult meg rajta, ezáltal elveszítve a történeti tájhasználati mivoltát.

Az erdők (255 ha) ekkoriban többnyire telepített, gazdasági célú állományokat jelentettek. Ilyen nagyobb kiterjedésű erdők az alsógödi Göd-pusztától délre és keletre találhatóak, valamint az északi területen a Gellért-erdő. További kisebb foltok elszórtan figyelhetők meg. Az erdőterületek aránya később nőtt, részben rekultivációk, részben mesterséges telepítések révén, bár biodiverzitásuk ezzel párhuzamosan csökkent. A fenyő és akác homogén telepítés olvasható le a térképekről. A vízfelületek és vizenyős területek jelenléte még utal a természetes partvonalakra és a vízrendezés előtti állapotokra, ilyen például az Ilka-patak területei Felsőgöden. A legnagyobb mennyiségű vízfelületet a Duna jelenti, 1927-re a Gödi-sziget már elnyerte maihoz hasonló alakját. A speciális használatú területek, mint a temetők, díszkertek vagy egyéb funkciójú parcellák, kisebb területet foglaltak el, ám funkcionálisan állandó elemei voltak a településszerkezetnek. A térképen jól kivehető a két nagyobb díszkert/park, a vasúttól nyugatra a mai Huzella-kert, keletre pedig a Göd-pusztai major, amit Nemeskéri birtoknak is neveznek.

A vonalas elemek szintén árulkodnak a korszak közlekedési és infrastrukturális viszonyairól. A földutak alkották a külterületek fő közlekedési hálózatát, lehetővé téve a

mezőgazdasági területekhez való eljutást. Ezek nagy része fásított is volt, nem ritkán kétoldali fasorral. Vonalvezetésük nem geometrikus, de szabályos vonalban alakították ki őket, közel 60 km-nyi földút volt jelen 1927-ben. A vasútvonal akkoriban a személyszállítás mellett gazdasági szempontokat is szolgált, a Göd-pusztai majorba is elvezették a vonalat. Ekkoriban már mindhárom vasútállomása működött Gödnek, a felsőgödi legkésőbb 1908-ban alakult meg. A burkolt utak már a lakóterületek nagyrészét kiszolgálta, összesen 45 km-nyi burkolt út állt rendelkezésre akkoriban. A fasorok a táj esztétikai és mikroklimatikus elemei voltak, gyakran út mentén húzódtak, védelmi szerepet is betöltve. Idővel azonban sok esetben eltűntek – az útfejlesztések, illetve az előregedés következtében. A vízfolyások, melyek természetes vagy mesterséges csatornák is lehettek például a vasúttól keletre található mélyfekvésű területeken, jelentős szerepet tölthettek be az öntözésben és vízlevezetésben.

A tervlapon látható még a település 1927-es állapotú zöldfelületi rendszere, melybe minden természetes, nem szilárd burkolatú területhasználatot feltüntettem, valamint a fasorokat és vízfolyásokat is ábrázoltam rajtuk. Ha minden időállapot zöldfelületi rendszerét összevetjük, akkor megkapjuk a belterületen kívüli történeti jelentőségű, stabil zöldfelületi elemeket, rendszert.

6.2 Területhasználatok és zöldfelületi rendszer az 1951-es katonai topográfiai térképen

A **2. számú tervlapon** látható az 1951-es topográfiai térkép területhasználatai. Szembetűnő változás az előző térképhez képest, hogy a lakóterületek növekedtek (összes terület 20,2%-a). Ez elsősorban a Főút és a vasút közötti sávot érinti, itt egykor nedves, mélyebben fekvő gyepek és legelők voltak. Továbbá új beépített tömb látható a Göd-pusztai majortól délre, itt főleg az erdőgazdálkodás szűnt meg, mint tájhasználat. Alsó és Felsőgöd immár összeérnek középgöddel, a Kertvárosi részen újabb utcák épülnek ki északi irányba, ahol rétek és gyepek voltak eredetileg. Bócsa is újabb lakótömbökkel bővül. Kis mértékben nőttek a szántóföldek, már több, mint 50%-át teszik ki a teljes területnek, ez 1260 hektárt jelent. A beépítések ellenére az erdőterületek is nőttek kissé. Ezek az újabb területek Felsőgödon figyelhetők meg, a Gellért-erdő, valamint a Duna felőli részeken. A gyepterületek aránya is megnövekedett 63 hektárról 158 hektárra, mely leginkább a rétek és legelők csökkenéséből, összevonásából adódik. Új területhasználatként megjelentek a szőlőültetvények, melyek leginkább Felsőgödon a mai Neveleki részen voltak láthatók. Kis mértékben csökkentek a kertek és egyéb gyümölcsösök, amely folyamat a mezőgazdasági termelésbe vonásnak lehet a

következménye. Az 1951-es térkép a Huzella-kertet már fákkal erdősült területként mutatja, a Nemeskéri, Göd-pusztai majornál azonban még megjelenik a sétautak által feltárt díszkert. A vizenyős, nádas területként jelölt részek az előző időállapothoz képest majdnem teljesen eltűntek. Egy új temető jelenik meg a vizsgálati terület legdélibb határ mentén, ezzel már 3 db található a településen.

A vonalas elemek tekintetében nagyobb a változás aránya. Rövidült például a vasútvonal összes hossza, ugyanis a Göd-pusztai vonalat megszüntették. Drasztikusan kevés fasor került ábrázolásra az 1951-es térképen a korábbihoz képest, vagy megszűntek ezek a fasorok. Az ábrázolás alapján történt mérés 1951-re 21 km-nyi fasort mutatott ki. Ez több, mint 50%-os csökkenés 1927-hez képest. Több korábban fásított mezőgazdasági út tűnt el, illetve a korábban fásított út mellett most már nincs jelölve a fasor. Nem meglepően a földutak aránya is csökkent, többet leburkoltak, valamint a települési területeken belüli burkolt útvonalak már elérik 85 km-t. Az Ilka pataknak több ága keletkezett, valószínűleg víztelenítés okán, így a vízfolyások összes hossza 14 km. Az 1951-es zöldfelületi rendszert ábrázoló térképen jól megfigyelhető, hogy mely területeken keletkeztek „üres” foltok a zöldfelületekben, valamint, hogy a fasorok honnan tűntek el leginkább. Továbbá, jól érzékelhető a vízfolyások új ágainak elhelyezkedése, útvonala.

6.3 Területhasználatok és zöldfelületi rendszer az 1987-es katonai topográfiai térképen

A **3. számú tervlap** mutatja be az 1987-es térkép területhasználatait. Első körben megállapítható, hogy a területhasználati kategóriák lecsökkentek, már nincs külön jelölve a díszkert, eltűntek többek között a gyümölcsös és szőlős területek, valamint a kert kategória is csak nyomokban fordul elő. Ezzel szemben érdekes változás történt.

Nem meglepő módon a lakóterületek tovább növekedtek, bár nem olyan drasztikus arányban, mindössze 153 hektárral. A Göd-pusztai major területét felparcellázták, északi és déli területein is egy-egy utcányi lakóterületet alakítottak ki. Tovább bővült Bócsa is egy lakótömbbel. A főút Duna felőli oldala is szépen beépült, a telkek egyes részei már az árvízi mederbe lógnak be. Felsőgöd legészakibb részein, mind a Duna felől, mind a Vasút túloldalán több utcányi terület épült be ez alatt a bő 25 év alatt. Ezek mellett majdnem 5%-kal megnőtt az erdőterületek aránya, és a térképről leolvasható fiatal erdőtelepítések további közel 2%-ot tesznek ki a teljes területből. Ezek a növekmények főként a déli területeken, valamint a Gödi-pusztai majorból leválasztott területen nőttek

(ma Kiserdőnek hívják). Ezekkel párhuzamosan csökkentek a szántó területhasználatok közel 11%-kal. Ez pedig nem csak az erdőterületek növekedésével, de a gyepék növekedésével is magyarázható. Azok ugyanis további 2,5%-kal növekedtek, ami így 216 hektárt tesz ki. Új területhasználatként pedig megjelent egy egyéb kategória, ami az ipari, gazdasági és nem besorolható funkciójú területeket jeleníti meg. 1987-ben Gödön ezek között szerepelt a Duna Menti Termelőszövetkezet területe, az Ilka-major központi épületéből alakult gyermekotthon, a termálstrand területe, a vasútállomások és az OVIT, ami pedig energetikai műszaki termékeket állít elő (INT-13).

Vonalas elemek tekintetében a burkolt utak hossza már eléri a 122 km-t, ami a földutak további csökkenését eredményezi, de még mindig nem csekély 39 km-nyi található belőle 1987-ben. A vízfolyások némileg rövidebben jelennek meg, kevesebb a becsatlakozó ág. A fasorokról pedig elmondható, hogy külterületen mindössze 6,7 km-nyit sikerült lemérni a térképről, ebben pedig a mezővédő erdősáv/ fasor is benne található. A beépítéseknek és a mezőgazdasági utak eltűnésének köszönhetően nem csak a zöldfelületek, de a fasorok is jóval kisebb arányban vannak jelen az 1987-es külterületi zöldfelületi rendszert ábrázoló térképen.

6.4 2024-es Google Eart Pro alapján készült területhasználatok

A jelenlegi állapotot a **4. tervlap** mutatja be. Ebben az időállapotban a lakóterületek a legkiterjedtebbek, és tovább nőttek 1987-hez képest. A 37 év alatt további 5%-kal nőttek a beépített lakóterületek. Délen a Szálender-tanya melletti területeken újabb területek kerültek beépítés alá, a legjelentősebb új növekmény az Oázis lakópark az OVIT szomszédságában. Így kialakult egy olyan helyzet, hogy a belterületbe ékelődve a golfpálya területe zöld szigetként funkcionál. További hatalmas beépített egyéb terület a mára több csarnokkal rendelkező Samsung SDI területe, mely Bócsától déli irányban található. Az M2-es autópálya megépülésével ugyanis a terület igen jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik. Több ipari-gazdasági terület alakult ki vagy növekedett, például az OVIT-tól délre raktárak és építőanyag lerakatok létesültek, de benzinkút, nagyterületű autóműhelyek is megjelentek. Az Ilka-patak felsőgödi szakasza mellett pedig naperőmű került kiépítésre, az autópályától keletre pedig egyelektromos állomás is található (MAVIR Zrt. Göd). Így ezek a nem lakó célú egyéb beépített területek már a teljes település több, mint 11%-át teszik ki, ami pedig közel 284 hektárt jelent. Nem meglepő tehát, hogy a szántóterületek csökkentek, 40%-ról 24,2%-ra, ami hektárba kifejezve 574 hektár. Ezek a növekmények elsősorban a lakott területek szélén jelentek

meg, valamint már meglévő erdőtagok mellett. Például a naperóművek közelében, az autópálya mentén kialakított erdősávok, a felsőgödi töltés felnőtt állománya, kisebb mértékben pedig a Debegió-hegy környezetében történtek erdőtelepítések. A Nébih Erdőtérkép adatai alapján ezek főleg gazdasági, kis mértékben védelmi rendeltetésűek (INT-14).

Vonalas elemek tekintetében egyértelműen a burkolt utak aránya nőtt, 2024-ben összesen körülbelül 175 km hosszúságú burkolt út található Gödön. A vasútvonal hossza nem változott, azonban a vízfolyások és csatornák hossza növekedett 11 km-re. Belterületi fasorok tekintetében a jelenlegi állapot megjelenítéséhez a Göd Önkormányzata által közreadott fakatasztert vizsgáltam. **A 4. tervlap**, 2024-es zöldfelületi rendszert bemutató ábráján manuálisan kerültek felrajzolásra a külterületek fasorai a helyszíni bejárásokon tapasztaltak és az úrfelvétel alapján. A külterületi fasorok összesen több, mint 5 km-t tesznek ki. Az ábrán szembeűnő, hogy főleg az új ipari-gazdasági területek és az autópálya területei jelentősen csökkentik a zöldfelületi arányt.

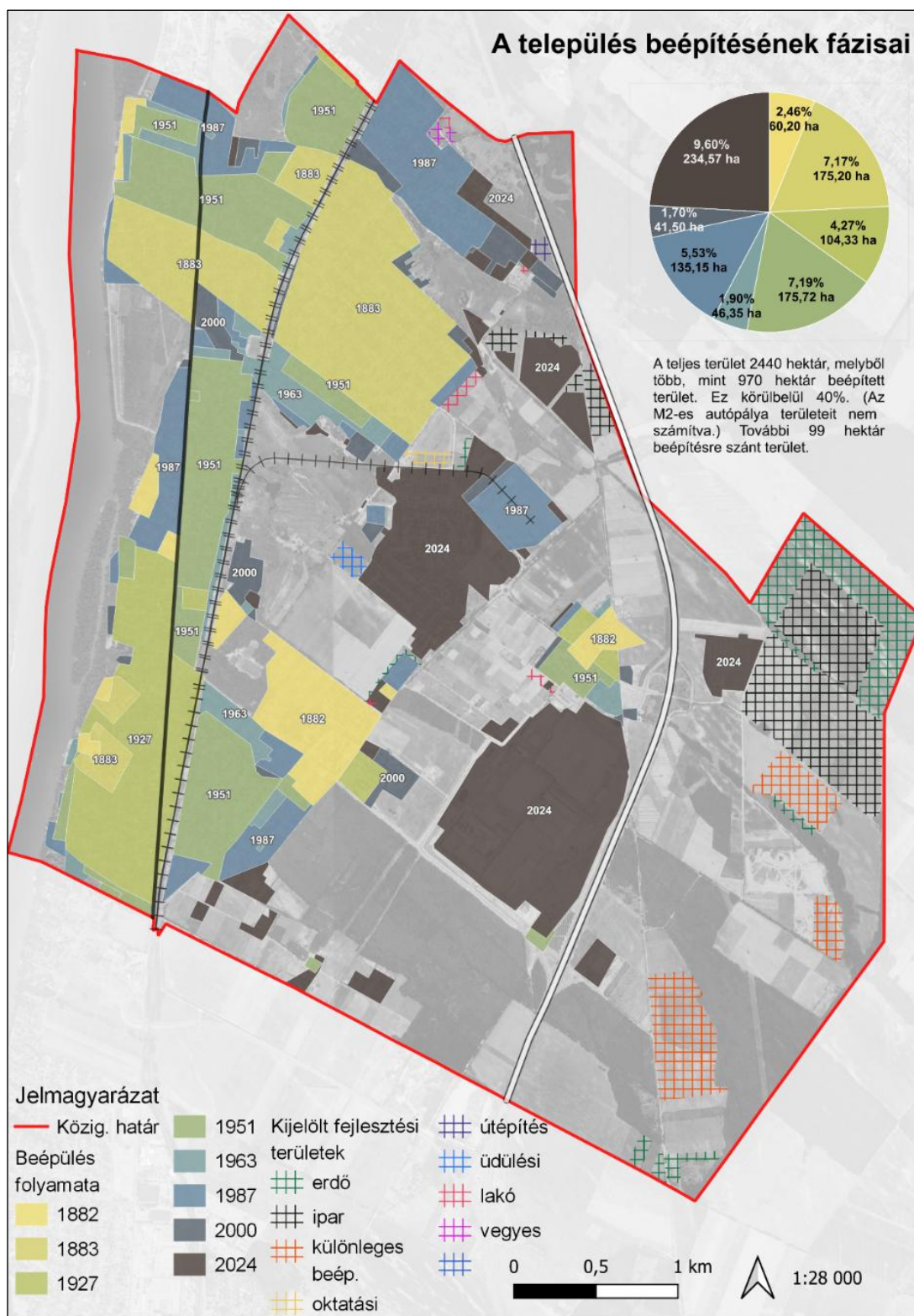
7. Zöldfelületek és a beépítettség változása 1927-2024 között

A négy időállapotot összefoglaló, a beépítésekről és a területfoglalásuk miatt eltűnt zöldfelületi elemekről összefoglaló táblázat készült (**Melléklet: 1. táblázat**). Göd településszerkezete az elmúlt közel száz év során jelentős átalakuláson ment keresztül. Az 1800-as évek második feléig gyakorlatilag beépítetlen területekből, pusztából álló település mára 1062 hektáros beépített területtel rendelkező várossá alakult, ez a teljes terület 43%-a. A beépítések térbeli és időbeli terjeszkedése nyomán fokozatosan csökkent a zöldfelületek aránya, ami komoly hatást gyakorol(t) a helyi ökológiai viszonyokra is. A település egyes részeinek kiépülését pedig a **11. ábra** mutatja be időrendben. A következő részekben pedig ezt fejtem ki.

1927–1951 közötti változások: Ebben az időszakban indult meg Göd területének jelentősebb beépítése. Felsőgödön a kiarcellázott területek kezdtek beépülni, megszűntek a vasút és az országút között elhelyezkedő szőlőterületek. Jelentős változások történtek Albakert térségében, amely szintén ebben az időszakban kezdett urbanizálódni. Alsógödön a vasút keleti oldalán is megindult a beépítés, míg Ilka-majorban új lakóövezet jelent meg. A beépítések következtében már ebben a korai időszakban is számottevő zöldfelületek veszték el, 87%-ról 80%-ra csökkent a

zöldfelületek kiterjedése, a település területének 20%-a épült be. Felsőgödön mezőgazdasági területek, cserjésedő területek tűntek el, míg Középgödön legelők és kisebb erdőfoltok szűntek meg. Alsógödön a dunaparti keskeny cserjés sáv és nagyobb erdőfoltok, Ilka-major térségében pedig a mezőgazdasági és a legelőterületek szorultak vissza az új beépítések miatt.

11. ábra A település beépítésének fázisai (Saját szerkesztés, 2025)

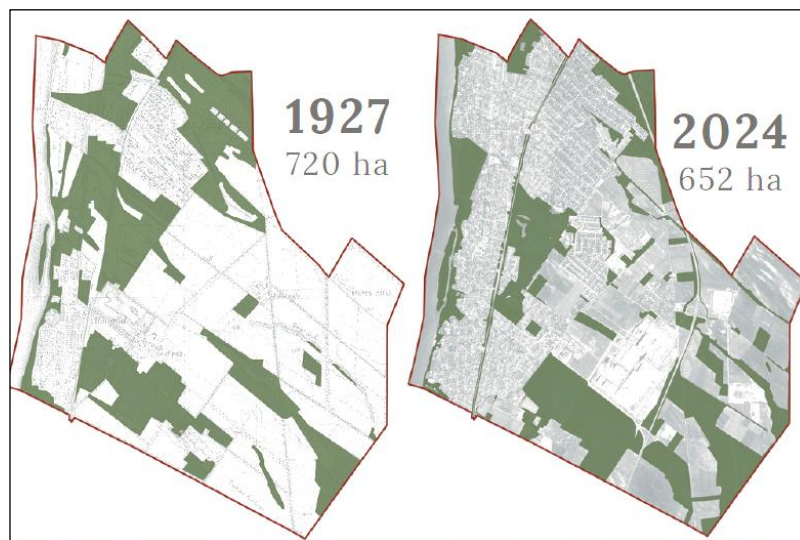
1951–1987 közötti változások: Ebben az időszakban történt a település terjeszkedése Nevelek és a termálstrand irányába. A következő szakaszban Nevelek városrésze is kiépült, és Felsőgöd északi lakóterülete tovább bővült Sződliget felé. Az urbanizáció elérte Albakertet és a Gödi láprét (későbbi golfpálya) környékét is (ekkor történt az Erdész utcai lakótömb kialakulása). Az egykori Nemeskéri major további részei beépültek, és megépült a termálstrand, valamint az OVIT létesítményei is megjelentek a mai Oázis településrész területén. Ez az időszak tovább (80%-ról 72%-re) csökkentette a zöldfelületeket, a település területének 28%-a épült be. Felsőgödon legelők és erdőterületek, Neveleken mezőgazdasági használatú földek, Középgödon szántóföldek, Alsógödon pedig a Nemeskéri birtok mezőgazdasági területei alakultak át beépített területté. Ilka-major környezetében is folytatódott a mezőgazdasági területek beépítése.

1987–2024 közötti változások: Ez az időszak az infrastruktúra-fejlesztések és ipari beruházások korszaka. Az M2 autópálya megépítése újabb beépítési hullámot indított el. Nevelek városrésze tovább növekedett, miközben a Samsung több blokkja is megépült a térségben. A termálstrand mellett létrejött az Oázis lakópark, és Albakertnél is további területeket építettek be a golfpálya irányába. Ezen kívül napelemparkokat létesítettek az autópálya mentén, a terület keleti részén pedig kavicsbánya létesült, illetve megépült az OVIT második állomása. A beépítések következtében Neveleken a szántók és gyepek, Felsőgödon az Ilka-patak árterülete és bozótos részei, Középgödon pedig a golfpálya gyepei és a Duna felé nyúló természetes kiszögellések alakultak át beépített területté. Alsógödon déli részén a szántóföldek szűntek meg. Ebben az időszakban 72%-ról 57%-re csökkent a zöldfelületek aránya, a település területének 15%-a épült be újonnan, ezzel a teljes beépítés 43%-kossá vált.

A jövőben várható változások: További beépítési tervek. A legfrissebb/hatályos szabályozási terv (Göd Város Önkormányzata, 2020) szerint Göd területének további, jelenleg még külterületként nyilvántartott részei válhatnak beépíthetővé. Bócsa nyugati és déli részei is potenciálisan beépülhetnek, ezzel párhuzamosan a külterületeken szántók és erdőterületek helyén. Az Oázis lakópark területén korábban szántók és gyepek voltak jellemzőek, míg Bócsán erdők és gyepek is áldozatul eshetnek az urbanizációnak. A szabályozási terven újonnan kijelölt beépítésre szánt területek aránya a település összterületének 22%-át teszi ki (Göd Város Önkormányzata, 2020). Ezek beépülésével a város beépített területeinek kiterjedése el fogja érni a 65%-ot, ezzel Göd Budapest

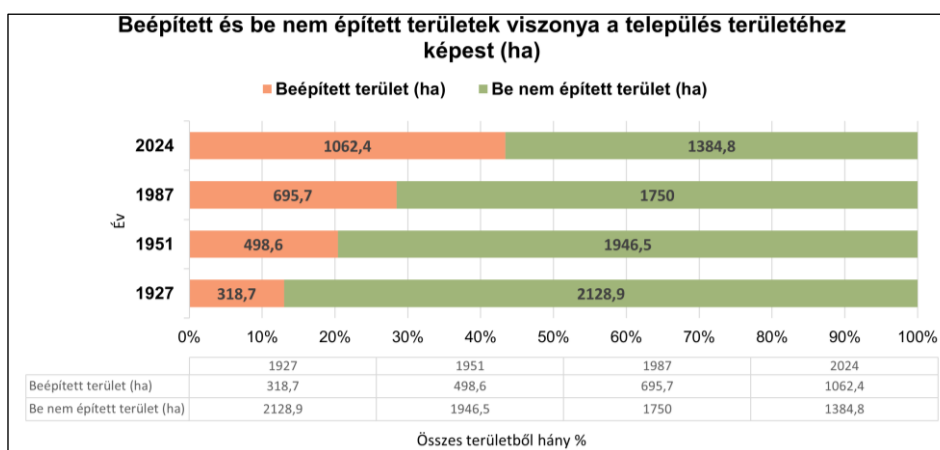
agglomerációjában (és egyben az országban) a legnagyobb beépítettségű települések közé került annak ellenére, hogy egy fiatal, mindössze 120-140 éve létesült településről van szó. A beépülési folyamatnak tehát nem csak a mértéke, hanem a sebessége is igen drasztikus. A zöldfelületek felaprózódása pedig jól látható a **12. ábrán**. 1927-ben 68 hektárral volt kevesebb zöldfelület a településen, a mezőgazdasági területek nem számítva. A foltok nagy kiterjedésűek voltak, a település területén belül nagyjából arányosan helyezkedtek el, ez megfeleltethető Felsőgöd, Középgöd és Alsógöd központok körüli zöldfelületeknek. 2024-ben ehhez képest a zöldfelületek felaprózódását figyelhetjük meg. Az eltűnt zöldfelületek hiánya szemmel látható. Hiába létesültek a település keleti részén új, kisebb felületek, összességében ezek kiterjedése kevesebb. Tehát a zöldfelület csökkenés az utóbbi 100 évben, a település teljes területéhez képest 30%-os csökkentést mutat.

12. ábra A település zöldfelületei 1927-ben és 2024-ben (Saját szerkesztés, 2025)

Göd területének fejlődése jól tükrözi a városi terjeszkedés tipikus mintázatait: az intenzív lakó- és ipari fejlesztések fokozatosan háttérbe szorították a természetes és mezőgazdasági területeket. A korai parcellázásoktól az ipari infrastruktúra megjelenéséig a város fokozatosan elveszítette legelőit, erdőfoltjait, ártereit és szántóit, ami hosszú távon környezeti és ökológiai kihívásokat vet fel a fenntartható várostervezés szempontjából. Ezeket a változásokat az **13. ábra** teszi szemléletesebbé, A további beépítésre szánt területeket is megjelenítettem (INT-15). Ez alapján jól kirajzolódik, hogy Göd keleti részein található beépítéssel potenciálisan veszélyeztetett területek. Ezt megakadályozni és a történeti jelentőségű zöldfelületi rendszert megtartani közösségi feladat.

13. ábra Beépített és be nem épített területek történeti változása Gödön (Saját szerkesztés, 2025)

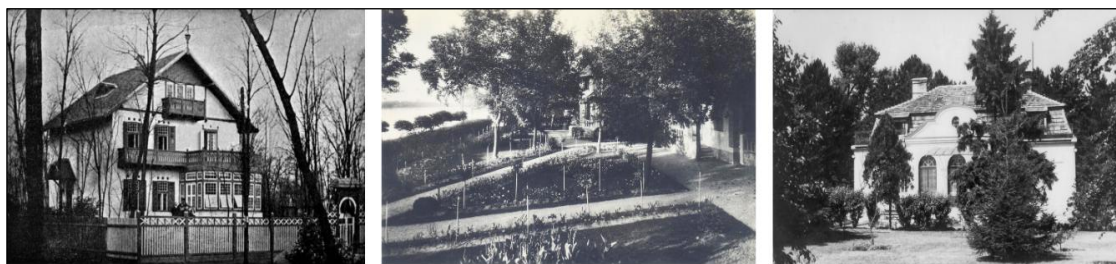
8. A település zöldfelületi rendszerének történeti jelentőségű elemei

A következő fejezetben áttekintem a történeti jelentőségű zöldfelületi elemekhez kapcsolódó szakirodalmakat. A vizsgálati területre vonatkozóan meghatározom a történeti jelentőségű zöldfelületi rendszer fogalmát, és a rendszert alkotó elemeket: a történeti jelentőségű zöldfelületeket-, fasorokat-, és faegyedeket.

8.1 A fogalmat megalapozó szakirodalmak

Göd sajátos nyaralóhelyi karakterét és településképét alapvetően meghatározzák a kultúrtörténeti és építészeti értéket is képviselő villák, kúriák, nyaralóépületek, valamint azok több mint 85-200 éves kertjei és a város idős fasorai, ártéri ligeterdei, melyek történeti jelentőségű zöldfelületnek tekinthetők (14. ábra).

14. ábra A település karakterét meghatározó elemek (Forrás: Göd Digitális Archívum)

A fogalom szempontjából a történeti kert fogalmát tekintettem át elsőként, mely a Firenzei chartában került megfogalmazásra, mint műemlék (FIRENZEI CHARTA, 1981). A Charta az 1-9.§ kimondja, hogy mely szempontok szerint tekinthető egy kert történeti kertnek, valamint kimondja, hogy ezeket azonosítani és nyilván kell tartani. Ezek alapján a történeti kert építészeti és növényanyagi szempontból is értékes, mely többek

A zöld elemek, ezen belül is az örökségelemek is különböző szinteken értelmezhetők. Ezek a nemzetközi, nemzeti és helyi szintek. A dolgozatban a helyi, azaz települési léptékben vizsgáltam a történeti jelentőséget a zöldfelületi elemek szempontjából. A történeti kert jelentősége annak különlegességében, sajátos értékeiben rejlik, ami más zöldinfrastruktúra elemre is alkalmazható (SALES, 2000).

A történeti jelentőségű zöldfelületi elemek vizsgálata és meghatározása során az alábbi módokat alkalmaztam: a település történeti áttekintését és jelentős zöldfelületi elemeinek azonosítását. Melynek keretében három típust vizsgáltam: a felületi kiterjedésű elemeket, a lineáris elemeket (Pl.: fasorok), és az objektumokat, mint faegyedek (BÁTHORYNÉ NAGY & VALÁNSZKI, 2023). Hasonló példák jelentős zöldfelületek és zöldfelületi elemek kataszterezésére a Historic American Landscape Survey (INT-16), valamint az angliai English Heritage Trust (INT-17). Hazai példaként szolgál a Magyar Kertörökség Alapítvány munkája (INT-18). Barcelona városi vezetése 138 fát érdemesnek tartott a helyi védelemre. Ezek főleg a területre jellemző idős korú fák, valamint az utóbbi időben különböző okok miatt csökkenő állományú fajok (INT-19).

8.2 A történeti jelentőségű zöldfelületi rendszer fogalma és elemei

A fentiek alapján megállapítható, hogy a dolgozatban szereplő történeti jelentőség a település időbeliségéhez kapcsolódik, a település alakulása szempontjából jelent értéket, nem védelmi kategória. A *történeti jelentőségű zöldfelületi elemek* kora Gödön megközelítőleg ~85-120 év, tehát 1960 előtt keletkeztek. A rendszert felületek, lineáris és pontszerű elemek, azaz objektumok alkotják. Tájépítészeti szempontból kultúrtörténeti (helytörténeti), művészeti, kertészeti/ dendrológiai vagy esztétikai/ városképi értéket képviselnek. A történeti kertektől eltérően műemléki területként nem állnak örökségvédelmi oltalom alatt. Azonban a helyi védettség nem kizáró ok. Lehatárolásuk nem földrészlethez kötött, de térképesen körülhatárolhatóak. A történeti jelentőségű zöldfelületi elemek típusai:

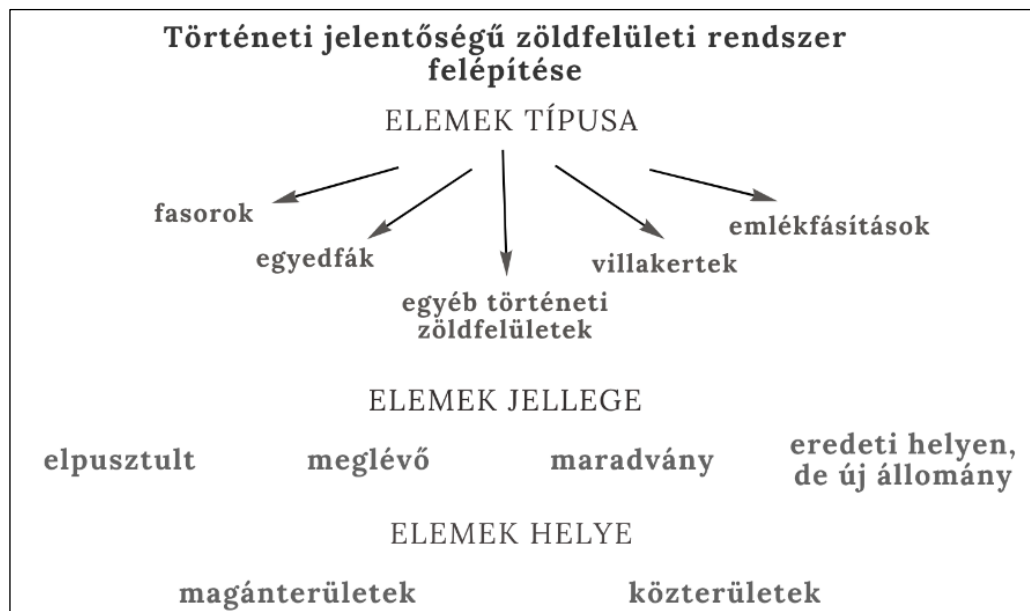
- a történeti jelentőségű faegyed (pontoszerű/objektum),
- történeti jelentőségű fasor (lineáris),
- történeti jelentőségű zöldfelület (felületi kiterjedésű, például közparkok, villakertek, arborétumok, temetők, emlékfásítások helye stb.)

Az elemek jellegéből adódóan megkülönböztettem meglévő és elpusztult elemeket, valamint töredékesen fennmaradt elemeket. Elhelyezkedésüket tekintve állhatnak magánterületen vagy közterületen.

Elpusztult elem, amely valamely térképen vagy archív felvételen, légifotón azonosítható, azonban napjainkra eltűnt. *Meglévő elem*, amely korábbi térképeken, légifotókon, archív felvételeken nyomon követhető és még ma is megtekinthető, dokumentálható. *Töredékesen fennmaradt elemnek* tekintem a hiányos fasorokat és erdőket melyek megritkultak és ma már csak ligetes területek.

A település keletkezésétől 1960-ig bezárólag vizsgáltam a zöldfelületeket. 1960-ra a település 23%-a beépült, a mai beépítésnek ez több, mint az 50%-a. Ebben az időszakban légifelvételek alapján még beazonosíthatók olyan zöldfelületek, melyek akár több 100 éve is beépítetlenek voltak, de a dinamikus fejlődés miatt hamar felszámolták ezeket. A másik ok a történeti jelentőségű faegyedek beazonosíthatósága volt. A fellelhető dokumentumok és források alapján legkorábban az 1880-as évektől ismerhető fel, a kataszteri térkép alapján, például külterületi, történeti jelentőségű fasorok és néhány történeti jelentőségű zöldfelület. Göd történeti zöldfelületeinek rendszerét az alábbi **16. ábra** foglalja össze.

16. ábra Göd történeti jelentőségű zöldfelületi rendszere (Saját szerkesztés, 2025)

8.3 Történeti jelentőségű kertek, villakertek, kúriakertek

Magyarországon a villákat nem gazdasági központként építették, de egy nagyobb város vonzáskörzetében maradtak. Főleg pihenőhelyként, nyaralóként funkcionáltak. Ezeket a típusú építményeket a jómódú polgári társadalom engedhette meg magának. Zöldövezetben helyezkedtek el és ideiglenes tartózkodásra szolgált. Magyarországon a zárt alaprajzú, egyszerű, de logikus elrendezésű, oszlopos, timpanonos portikusz és szerény oldalszárnyak jellemezték a villaépületeket (KELÉNYI, 1974). A villához villakert is tartozott. A városi lakosság természetbe vágyódása különösen a nyári hónapokban volt jelentős. A pihenés és egészséges környezet a fürdő kultúra fejlődésével járt együtt. A budai hegyvidéken kívül például a gödi érintetlen természet és a vízközelség hívta életre az üdülőterület funkcióját (KISS, 2015). A kúriák és a hozzá tartozó kúriakertek a XVII-XVIII. században terjedtek el. Eddig az időpontig a nemesi telek jelölésére szolgált és jelenthetett kastélyt vagy egy egyszerűbb nemesi udvarházat is. A XVIII. századtól azonban a kisebb méretű és főleg lakhatás céljára épített épületként szolgáltak. Az udvarház és kúria fogalma összeolvadt (KELÉNYI, 1974).

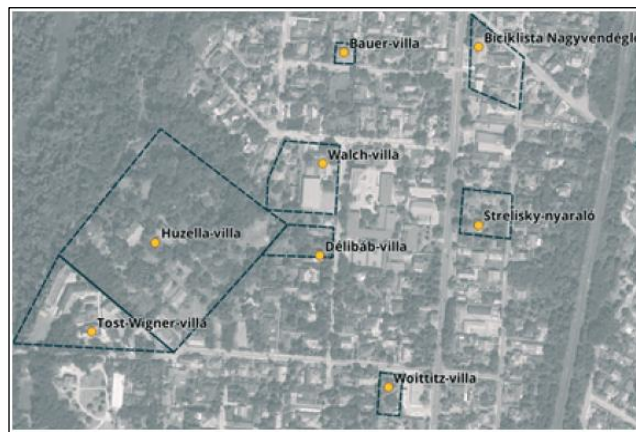
Az anyaggyűjtés során kiemelt figyelmet fordítottam a második világháborút megelőzően létesült, még ma is meglévő történeti jelentőségű kertek, villakertek meghatározására. Szöveges és képi források (Volentics Gyula és Kiss Gábor művei, valamint a Gödi Almanach leírásai, archív fényképek), valamint a légifelvételek és ortofotók alapján (**17. ábra**) 43 db olyan villaépületet felvételeztem Göd területén, amelyek jelentős díszkerttel, értékes növényállománnyal rendelkeztek fénykorukban, valamint a kultúrtörténeti jelentőségük is meghatározó a településrész szempontjából (VOLENTICS, 2015) (KISS, 2015). A történeti jelentőségű zöldfelületek, kertek, villakertek elhelyezkedése a **18. és 19. ábrán** látható.

17. ábra A villakertek vizsgálatának módszere több digitális anyag összehasonlításával (Saját szerkesztés, 2025)

A helyszínen fotódokumentációt készítettem az épületekről és ahol lehetett, a növényállományról. A villakertek kataszterezésére készítettem egy felmérőlapot, mely a jövőben segítheti a települést ezen értékek részletesebb felméréséhez, dokumentálásához. Mintaként pedig a Buchwald villára vonatkozó adatokkal fel is töltöttem azt (**Lásd 1. melléklet**). A felmérési kataszteri adatlap az alábbi paramétereket tartalmazza: az épület (kúria, villa, nyaraló) nevét, építési évét, tulajdonformát, eredeti funkcióját, jelenlegi funkcióját, az elhelyezkedését, a hajdani villatelek méretét, a jelenlegi telek méretét, hogy található-e történeti növényállomány a területen és ezek latin neveit, valamint a védettségeit. Göd történeti jelentőségű kertjeinek a paramétereit az **2a melléklet** foglalja össze táblázatos formában.

18. ábra Történeti jelentőségű villakertek (Saját szerkesztés, 2025)

A villák többnyire magánterületen találhatóak, a jelenlegi funkciójuk szerint nagyrészt lakóházak, ezért a villakert belső megtekintése nem volt lehetséges. A felmért villaépületek között található olyan porták, amelyek egykor üdülési, lakhatási, vendéglátási funkciót töltöttek be, azonban mára ez megváltozott. Található Gödön néhány olyan közcélú funkciót betöltő villaépület, amelyek valamilyen szolgáltatásnak, esetleg különböző intézményeknek adnak otthont. Ilyen például lehet egy iskola vagy a polgármesteri hivatal, a Walch villa, a Béke úti óvoda, a Tost-Wigner villa vagy a Huzella kert. A település négy temetője szintén történeti jelentőségű zöldfelület. Legrégebbi a Nemeskéri temetőben található, ma Mayerffy emlékparcella néven ismert terület, amely már az 1880-as évektől szerepel a térképeken.

8.4 Történeti jelentőségű zöldfelületek

A történeti jelentőségű zöldfelületek leválogatásához az 1883-as kataszteri térképet, az 1927-es, 1951-es és 1983-as katonai topográfiai térképeket használtam, ezt pedig a 2024-es Google Earth felvétellel ellenőriztem. Az egyes térképeken bejelöltem a zöldfelületeket majd összehasonlítottam ezeket egymással. Ahol a rétegek átfedték egymást ott megjelöltem a zöldfelületet. A kataszterezéshez (**3a melléklet**) az elemeket sorszámmal jelöltem. Az attribútumok közé bekerült még a zöldfelület első térképes megjelenése. Ez alapján itt is az 1960-as évek környéki zöldfelületek a legfiatalabbak, a legrégebben megjelent zöldfelületek 1883-tól vannak jelen. A területek funkcióját is rögzítettem. Található közöttük intézményi terület, közpark, erdő, és temető. A területi kiterjedésüket és a szerkezeti terv szerinti övezeti besorolásukat is megvizsgáltam. Jelöltem a zöldfelületek már meglévő védettségét is.

Térképesen a **19. ábra** jeleníti meg a történeti jelentőségű zöldfelületek elhelyezkedését. Ilyen zöldfelület például a Nyaralóházak területe, a Bozóky tér, mely egykor Felsőgöd központja volt, valamint piac. Ma a felsőgödi Katolikus templom található a közepén. Az egykori Széchy-kastély és nyaraló területe jelenleg egy iskolának ad otthont, az Ilka-patak vizenyős területe Neveleken pedig ökológiai értéket képvisel ma. A kiserdő és a volt golfpálya területe egybefüggően képez megőrzendő zöldfelületet. Ezen belül található az egykori Erzsébet-fásítás megmaradt idős példányai mely eszmei és kultúrtörténeti értéket is képvisel. Göd mind a négy temetője történeti jelentőségű.

19. ábra A történeti jelentőségű zöldfelületek és villakertek (Saját ábra, 2025)

8.4 Történeti jelentőségű faegyedek

A következőkben a történeti jelentőségű faegyedeket mutatom be Göd közigazgatási területén belül. Ebbe a körbe tartoznak a város történeti jelentőségű zöldfelületein és villakertjein kívül megtalálható magányosan (nem fasorban) álló történeti jelentőségű faegyedei. Azonban fontos megjegyezni, hogy a korábbi fejezetekben feltárt felületi értékek egyed szinten is tartalmazzák az értékeket, de ezek egyesével nem nevesíthetők.

A kataszterezés módszere hasonlatos a korábban említettekhez, azzal a különbséggel, hogy ebben az esetben az 1960-as évekbeli légifotón látható, nagyobb lombkoronával rendelkező faegyedeket jelöltem. A választás grafikai okok miatt esett erre a légifotóra, mint elsődleges adatforrás, ugyanis ezen már jól láthatók az egyedek. Nem úgy, mint egy 1951-es légifotón.

Egy későbbi (1965-ös) datálású légifotót rávetítve ellenőriztem, hogy még azon is megjelenik-e az adott egyedfa. Ezt elvégeztem még egy 2000-es évekbeli ortofotóval is mielőtt a jelenlegi Google Earth-al is összevettem volna. Ha minden időállapotban pozitív volt a visszacsatolás, akkor történeti jelentőségű faegyednek minősítettem a szóbanforgó fát. Ez után a terepi helyszínelésen szemrevételeztem az adott területet és beazonosítottam a faegyedet. A fafajt helyszíni megállapítással, míg a fa méreteire vonatkozó adatokat a térképes mérési módszerrel, ortofotó/úrfelvétel alapján határoztam meg. Itt a lombkorona átmérő közelítő értékét tudtam megmérni. A vizsgálat eredményeként 51 db egyedfát jelöltem meg, ezek térképesen is megjelenítésre kerültek (**20. ábra**). Az egyedfák felmért adatai a következők: helyszín, darab, fafaj és lombkorona átmérő. Valamint jelöltem a faegyedek övezeti besorolását és a terület tulajdonformáját. A fent említett faegyedek kataszterét a **5. melléklet** tartalmazza táblázatos formában. A faegyedek főleg Felsőgöd és Alsógöd központi területein találhatóak, valamint a Duna közelében. Elszórtan jelennek meg a Golfpálya és Göd középső területein. A kataszterezett faegyedek fafajmegoszlása a következőképpen alakul: 35% platán, 18% nyárfa, 17% vadgesztenye, 16% hárs, a maradék 14%-ban feketefenyő, ostorfa, juhar, erdeifenyő és akác oszlik meg.

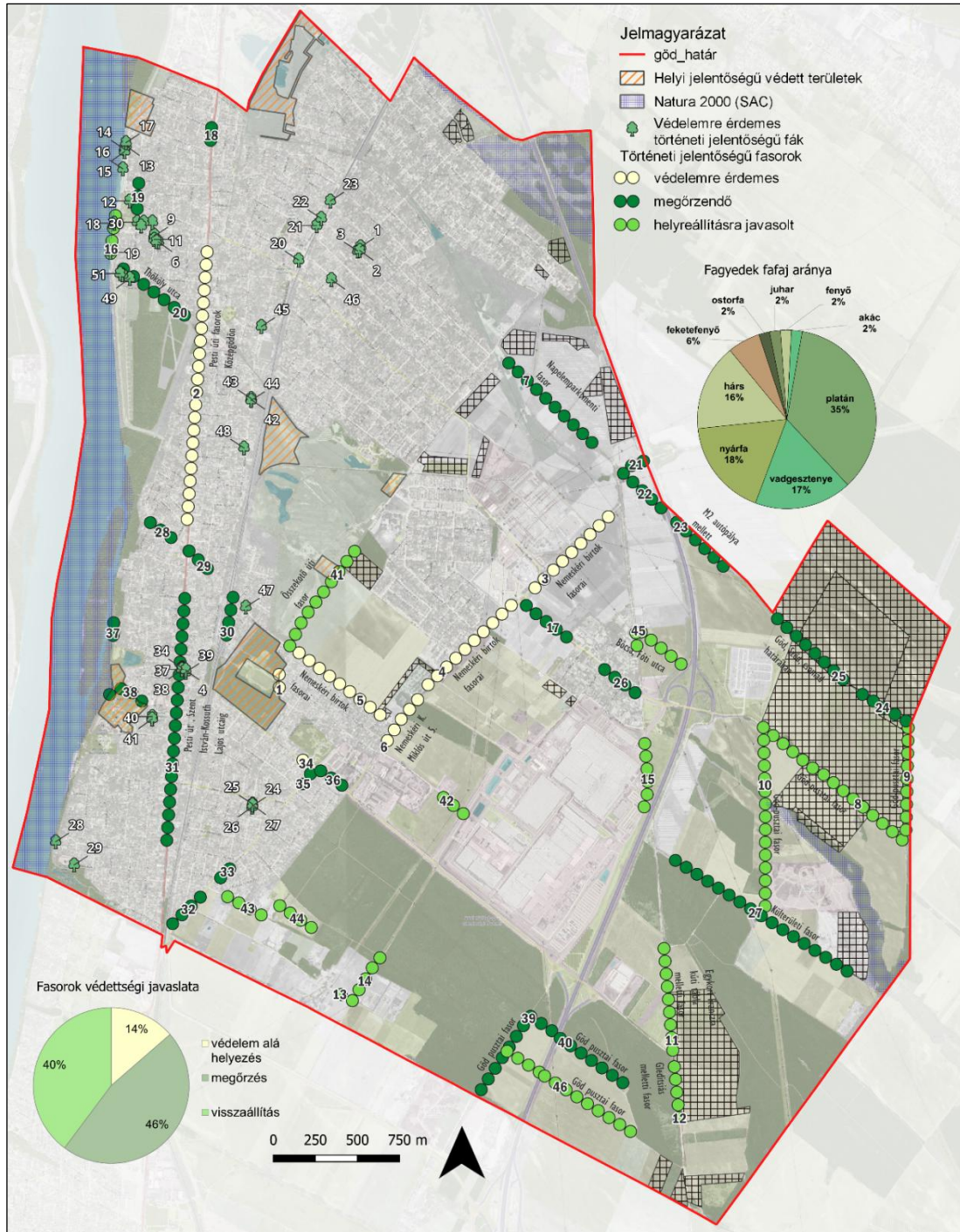
8.5 Történeti jelentőségű fasorok, fásított sétányok

Hasonló módszert alkalmaztam a történeti jelentőségű fasorok azonosítására. A vizsgálatkor nem csak légifotókat vettem alapul. Az elemzett történeti térképek főleg a külterületeken/mezőgazdasági területeken már megjelenítették a fasorokat. Minden egyes térképi időállapokra elkészítettem a fasorok digitalizálását. Majd ezeket egymásra vetítettem. A történeti jelentőségű zöldfelületi rendszer alapján 3 féle fasorjelletet különítettem el. Ezt olyan módon tettem, hogy amely fasor minden időállapotban, tehát 2024-ben is, látható volt azt *meglévő fasornak* neveztem. Ezeknek a fasoroknak a kora közel 120 év, ezért ezek képezik a történeti jelentőségű fasorokat. Ez azt jelenti, hogy vélhetően egy időskorú faállományról van szó és történeti jelentősége indokoltá teheti a védelemre. Az 1960-as években készült légifelvétel alapján kimondottan a belterületi/lakóterületi fasorokat vizsgáltam. A fotón a már nagyobb lombkorona átmérőre fókuszálva kerestem ezeket. Így vélhetően már jóval 1960 előtt ültették ezeket, tehát életkoruk akár 70 év is lehet, ennél fogva pedig kiemelt jelentősége van a települési történeti jelentőségű zöldfelületi rendszerben. Ezek rövidebb szakaszok, főleg a lakóutcák egyik, vagy mindkét oldalán fordulnak elő. Természetesen ezeket összevettem a mai állapottal is, valamint a települési fakataszterrel is. A felmért fasorok katasztere a **4a mellékletben** található és a **20. ábrán** tekinthetők meg. A felmért adatok tartalmazzák a fasor hosszát, a fő fafajt, ahol volt lehetőség a bejárásra, illetve az első térképes megjelenítés idejét. A legrégebbi fasorok 1883-ban már ábrázoltak.

Amelyek 1883 és 1963 között valaha megjelentek valamely térképen, de 2024-ben már nem láthatók, azokat történeti jelentőségű *elpusztult fasornak* neveztem. A vizsgálat során több 100 km-nyi fasort elemeztem. Az átfogó történeti jelentőségű fasorok vizsgálata az **5. tervlapon** látható. A tervlap átfogóan mutatja be az egyes időállapotok fasorait. Egy összesített nagy ábrán pedig sötétzöld pöttyös vonallal jelöltem a stabil történeti jelentőségű fasorokat, pirossal az elpusztultakat. Grafikonon pedig számadatokkal érzékeltetem, hogy a legkevesebb fasor az 1951-es katonai topográfiai térképen jelent meg (26 km), a legtöbb pedig az 1963-as topográfiai térképen. Ezen már belterületi/lakóterületi fasorokat is jelöltek, így ennek összes hossza 53 km. A négy időállapot alapján a ma is látható, történeti jelentőségű fasorok összesen 11,5 km-t tesznek ki, az elpusztult fasorok hossza ~36 km. A máig fennmaradt fasorok elhelyezkedése főleg a Pesti út, ahol vadgesztenye és hárs fajok találhatóak, és a Nemeskéri Kiss Miklós út, ahol pedig ostorfák adják a fő fajt. Előbbi egy szakasza helyi védettséggel rendelkezik.

Valamint az Arany János sétányon található platánfasor is védett. Elpusztult fasorok a település keleti területein, az egykori nagybirtokok fásítása (Nemeskéri birtok, Ilka-major), valamint a lakóterületek környezetében, Alsógödön és a Dunaparthoz közelebb. Ezek túlnyomó része a település délkeleti területeiről tűnt el.

20. ábra Történeti jelentőségű faegyedek és fasorok (Saját ábra, 2025)

9. Értékelés

Az értékelés során a feltárt történeti jelentőségű zöldfelületeket típusonként értékelem. Emellett meghatározom a zöldfelületeket veszélyeztető tényezőket, konfliktusokat. Az értékelés eredményeit érték-probléma térképen foglalom össze (**6. tervlap**). Ezekből pedig leszűrhetők azok a területek, ahol beavatkozás szükséges, valamint a védelmi/védetté nyilvánítási és a fejlesztési javaslatok megfogalmazását is megalapozzák. Az konfliktusokról szóló összefoglaló táblázat a **21. ábrán** látható.

Az értékeléshez áttekintettem az Budapesti Agglomeráció Településrendezési Tervét és összevettem a zöldfelületek elhelyezkedésével. Ez alapján elmondható, hogy a települési terület még nem épült be 100%-osan, de további beépítésre szánt területek találhatóak szerte a településen. Továbbá a település védettségeivel is összevettem a történeti jelentőségű zöldfelületeket, fasorokat és egyedfákat. A települést érintő helyi és országos műemléki és természetvédelmi védettségeket a vizsgálati fejezetben lévő 5. ábra foglalja össze.

Megállapítottam, hogy igen kevés történeti jelentőségű elem áll valamilyen védettség alatt. A Duna, mint ökológiai folyosó a partvonal közeli területeit is befoglalja, itt található néhány egyedfa, mint például a dunai gát bástyáinál lévők, akár csak a Feneketlen tó és a Szakáts-kertben lévők. Néhány faegyed a Golfpálya ökológiai hálózat magterületén belül található, illetve a Nemeskéri-kúria területe műemlékvédelmi területként védi az itteni egyedeket. A Kék Duna üdülő helyi jelentőségű védett területén belül is több történeti jelentőségű faegyed található.

A **fasorokról** összességében elmondható, hogy a védett szakaszon kívül egyedül a Duna parti ökológiai folyosón belüliek találhatóak védett területen. A külterületi fasorokról nincs települési kataszter. A vizsgálat alapján pedig több kilométernyi fasor rendelkezik történeti jelentőséggel. Azonban nem tagadható le, hogy az eltűnt fasorok legnagyobb része is külterületről tűnt el, tehát ezeket inkább fenyegeti a kivágás veszélye.

A **történeti jelentőségű faegyedek** főleg közterületen találhatóak, azonban itt sem mindig valósul meg a szakszerű kezelés és megóvás. Több telek elhanyagolt állapotban van vagy ha a kertfenntartás megfelelő, akkor is potenciálisan veszélyeztetett a fa a növekvő burkolati arányok miatt. Bár Göd Környezetvédelmi Rendeletében (INT-20) felsorolja, hogy fakivágás esetén milyen pótlásra kötelezett a lakos, valamint, hogy mely esetekben

kerülhet sor fakivágásra, ez önmagában még nem óvja meg az idős korú faállományt. A közterületi történeti jelentőségű egyedfákat szintén veszélyeztetheti a beépítés, például útfelújítások alkalmával, de a gyomfajok megjelenése is gyengítheti a fa életkörülményeit. A település lakosságának nagy része nincs tisztában ezen természeti és egyben kultúrtörténeti értékekkel vagy nem érdekli őket. Amíg nem kezdik el értéknek tekinteni a közterületi fákat is, addig nem hatékony ezek védelme, megőrzése. Fontos lenne a szemléletformálás, a kultúrtörténeti és városképi értéket képező zöldfelületi elemek bemutatása, esetleg helyi védelem alá helyezése.

A **villáknál és villakerteknél** szintén fennál a pusztulás veszélye. A nagyobb telkek felaprózódása miatt vagy egy egyszerű funkcióváltás is komoly változásokat indíthat el ezeknek az elemeknek az állapotromlásában. A fokozatos zöldfelületek csökkenése vagy a nem megfelelő növénytelepítés, esetleg az épületek felújítása, átépítése karaktervesztéshez vezethet. A ma még fellelhető és nagyrészt eredeti állapotban fennmaradt villaépületeket és kerteket szakszerűen kellene fenntartani megőrizve a kultúrtörténeti értékét. Gödön ezekről a telkekről eddig nem volt kataszter, dolgozatom egyik legfontosabb célja volt ezeket felvételezni. Fennmaradásukhoz azonban ez nem elég. A településen a legfontosabb villaépületekről található tájékoztató táblák, amelyek röviden bemutatják a történetét. Ezt a rendszert érdemes lehet bővíteni és akár online interaktív platformot létrehozni. Kidolgoztam egy kataszteri felmérő lapot a villakertek és zöldfelületek számára (**1. melléklet**)

A 43 vizsgált villakert közül mindössze 6 rendelkezik védettséggel, ezek közül 2 műemléki (Nemeskéri kúria és Héder villa), míg 4 helyi jelentőségű védelem alatt áll (Buchwald villa, a Biciklista Nagyvendéglő épülete, Tost-Wigner villa és a Duna Csárda). Az épületek közül 8 az 1736 és 1900 közötti időszakban, míg 17 az 1901–1940 közötti években épült; 18 esetben azonban nem áll rendelkezésre adat az építés idejéről. A telkek közül 11 az önkormányzat tulajdonában van, míg 3 állami kézben, míg a többi magántulajdonban van. Az épületek közül 9 jelenleg intézményi funkciót lát el, ugyanakkor többségük – a villák 63%-a – ma lakóházként funkcionál. A villakertek pusztulását elsősorban a telkek felaprózódása (29 telket érint) és az eredeti funkciók megváltozása okozza. A jelenlegi villatelkek méretei 5 kategóriába oszthatók. A telkek több, mint fele 260-2000 m² (23 db) között van, 11 db 5000 m² alatt van, és 19%-uk (8 db) pedig 5000-55000 m² közötti. A terület karakterének elvesztéséhez hozzájárul a nem megfelelő növényhasználat, valamint az oda nem illő építési beavatkozások, felújítások,

a telken belüli burkolatok növelése. Ezek alapján kirajzolódik, hogy egy komplex, a történeti jelentőségű zöldfelületi elemekre fókuszáló, javaslatcsomag lenne a legalkalmasabb. Mind az elemek védelmére, fenntartására és fejlesztésére irányuló célokat és az azokhoz szükséges eszközök meghatározása a következő fejezetben kerül kifejtésre.

21. ábra Konfliktusok összefoglaló táblázata

Fő konfliktusok			
típus	esztétikai	ökológiai	funkcionális
villakerteknél	beépítés, karaktersztés, telekfelosztás	elsősorban a kerti növények életterének csökkenése, ellenőrizetlen felületcsökkenés	épület és funkció elkülönülése, degradációja
zöldfelületeknél	vegyes arculat	élőhelycsökkenés fenyegetés	külterületek elérhetetlenek - egyfunktációsak
egyedfáknál	a település zsúfolt	előregedés, nem megfelelő, vagy hiányzó kezelés	növekvő beépítés miatt eltűnnek
fasoroknál	hiányos fasorok, túl sok faj, kis hely az út mellett	előregedés, nem megfelelő, vagy hiányzó kezelés, csökkenő élettér	gyakran nincs helyük,

10. Javaslatok

A történeti jelentőségű zöldfelületi elemek megőrzését célzó komplex javaslatcsomagban az arra érdemes zöldfelületi elemek védetté nyilvánítására, az elpusztult történeti jelentőségű zöldfelületi elemek helyreállítására, a megőrzésükhöz szükséges szabályozási/településrendezési eszközökre, a történeti jelentőségű zöldfelületi elemek részletes felmérésére, kataszterének elkészítésére, valamint a történeti jelentőségű zöldfelületi elemek bemutatására adok az alábbiakban javaslatokat, melyeket a **7. tervlap** mutat be. A villakertekre tett javaslatokat a **2b melléklet**, a zöldfelületekre tett javaslatokat a **3b melléklet**, míg a fasorokra tett javaslatokat a **4b melléklet** tartalmazza.

Védelem alá helyezés

Kiemelten fontosnak tartom az önkormányzat tulajdonában álló, helytörténeti és kultúrtörténeti szempontból értékes villák, így például a Jesovics-villa, a Walch-villa, Szécsi nyaraló, a volt Fácán Nagyvendéglő, valamint a Sívó-villa helyi jelentőségű műemléki védelem alá helyezését. Ezen épületek nem csupán a város történetének és arculatának meghatározó elemei, de értékes építészeti örökséget is képviselnek. Az épületekhez tartozó villakert, kert védelem alá helyezését is javaslom, ugyanis Jesovics-villa, a Szécsi-nyaraló és a Sívó-villa mind rendelkeznek történeti jelentőségű növényállománnyal. Továbbá a település 2018-as szerkezeti tervén szerepel több olyan kategória, amely védelem alá helyezést javasol épületekre. Ezek: a Latabár. villa, az Ilona-nyaraló/ Swartz-villa, a Szécsi-nyaraló, a Deák-villa, a Fellner-villa, a Walch-villa, a Délbáb-villa, a Sívó- villa, a Róth-nyaraló és a Havass-villa. Szorgalmazom ezeknek

az épületeknek és kertjüknek mielőbbi védelem alá helyezését. A magánkézben lévő, de történeti jelentőségű növényállománnyal rendelkeznek: a Kék Duna Üdülő, a Rónai-villa, a Stühmer-villa, a Deregyői-villa, a Wenczel-villa, a Waldcheim-villa, a Papp-Bozóky-villa, a Weisz-villa, a Duna-villa. Javasolom ezen kertek növényállományának felmérését. A védelem indoka, jeelentősége továbbá a dendrológiai értékek, a városi karakteradó épületek, építészeti értékek megőrzése (**22. ábra**).

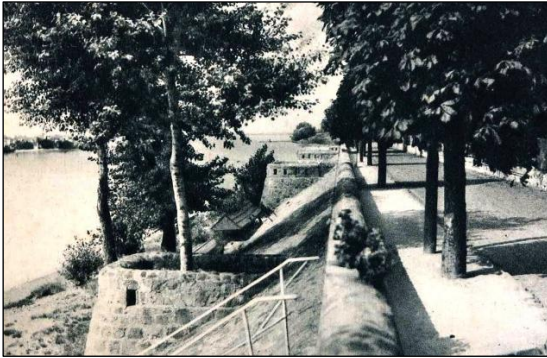
22. ábra Kivágot a 2b mellékletből, Villakertek javaslatai (Saját táblázat)

név	védetség	keletkezés	tulajdonforma	történeti növényállomány	Javaslat	Javaslat indoka/ jelentőség
Nemeskéri-Kiss kúria	műemlék	1826	magántulajdon	I	megőrzés	kiemelt dendrológiai - építészeti érték, műemlék
Biciklista Nagyvendéglő	helyi védett	1901 előtt	Önkormányzati tulajdon	I	megőrzés	településtörténeti, városi karakteradó
Buchwald-Wydlar-Pick-villa	helyi védett	1900	Önkormányzati tulajdon	I	megőrzés	településtörténeti, városi karakteradó, építészeti érték
Deák (Sütő)-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1925-29	magántulajdon	I	védelemre javasolom	denrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
Gyimesi-villa	-	1928	magántulajdon	N	megőrzés	városi karakteradó
Déliab-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1914	magántulajdon	I	védelemre javasolom	denrológiai érték, városi karakteradó, egykori telekméret, építészeti érték
Fácán Nagyvendéglő és Szálló	-	1875	Önkormányzati tulajdon	N	megőrzés	településtörténeti, városi karakteradó, építészeti érték
Héder-villa	helyi védett	1907	Önkormányzati tulajdon	I	megőrzés	településtörténeti, építészeti érték
Huzella-villa	-	1846 körül	ELTE	I	megőrzés	kiemelt dendrológiai érték, településtörténeti
Kék Duna Üdülő	helyi védett	1932	Önkormányzati tulajdon	I	megőrzés	denrológiai érték, városi karakteradó, egykori telekméret

Helyi jelentőségű védett fasorként javasolom védelem alá helyezni az alábbi legalább 120 éves fasorokat. Úgymint: a Pesti út további szakaszait Középgödön egy 1,5 km-es szakasz, az egykori Nemeskéri birtokot képező fasorokat összesen több, mint 3km, a Nemeskéri úti ostorfa fasort, amely 350m. A Kiserdő keleti szélén, a Maros utcában, található platánfa fasor, mely városképet meghatározó és dendrológiailag értékes és az egykori Nemeskéri birtok díszkertjének megmaradt fasora, 140 m hosszan. Ezek a történeti jelentőségű fasorok nem csak kultúrtörténeti és városképi szempontból jelentősek, de ökológiai szempontból is értékesek. Lineáris alakjuk miatt kapcsolatot teremtenek a zöldfelületek között. A felmért fasorok 14%-át javasolom védelem alá helyezni, 46%-át pedig megőrzésre javasolom, melynek ökológiai, településtörténeti és városképi jelentősége van.

A történeti jelentőségű faegyedeket egyenként vagy csoportosan javasolom védelem alá helyezni. Ennek indoka, hogy a magánterületi fák értéke növekedjen, ezáltal az egyik település-karakteradó elem magasabb szinten őrizhető meg. Ilyen faegyedek találhatóak a Latabár Kálmán és Regős utca területén, kiemelt kultúrtörténeti értéket képviselnek a dunai parti védmű bástyáinak fái (**23. ábra**), a Jósika utcai platánfák, a Bozóky Gyula tér idős ostorfái, az Ady fiókkönyvtár feketefenyői (**24. ábra**), az Attila utcai platánfák vagy a Rákóczi utcai hársfák.

23. ábra *Bástyák nyárfái* (Göd Digitális Archívum, 1940)

24. ábra *Ady fiókkönyvtár* (Göd Digitális Archívum, 1959)

A történeti jelentőségű zöldfelületek hosszútávú megőrzése érdekében a legkorábban kialakult, és az évek során folyamatosan zöldfelületként funkcionáló felületeket helyi védelem alá helyezésre javaslom. 1883-tól zöldfelületi funkciót lát el a Nyaralóházak területe, az egykori Szécsi-nyaraló és kiskastély területe, a hajdani golfpálya egész területe, a Kiserdő mellett található Erdész utca – Pálya utcai kereszteződés, valamint több erdőterület. Utóbbiak az erdőművelésből adódóan cserélődő növényállománnyal rendelkezik, de a gazdálkodás helye történeti jelentőségű. Az 1920-as évektől kezdve zöldfelületként funkcionál, ezáltal történeti jelentőségűek a Kádár utcai fenyves területek, beleértve a Palace Hotel fenyves területeit is. A Termálstrand mellett található erdőterület, a Debegió-hegyen található, volt Gellért-erdő egyes foltjai, a Feneketlen-tó környezete, valamint az egykori Nemeskéri birtok részét képező Laposházi erdős-fás terület, ma a Damjanich utca és Móricz Zsigmond utca közötti területen található a mind történeti jelentőségűek, ebből adódóan megőrzendők. A település négy temetője szintén történeti jelentőségű zöldfelület a Pesti úti temető Göd egyik legrégebbi temetője, a Nemeskéri temetőben a Mayerffy emlékparcella idős ostorfa fasorral körülvett, melyek hosszú távú fenntartása és fennmaradása a település kultúrtörténeti értékéhez is hozzájárul és a városképet is meghatározzák (**25. ábra**).

25. ábra Kivágat a 3b mellékletből, Zöldfelületekre tett javaslatok (Saját táblázat)

id	név	1. térképes megjelenés	funkció	meglévő védettség	EOV_x	EOV_y	javaslat	javaslat indoka/jelentőség
1	Kisfaludy-Hajcsi telek	1883	intézményi terület	nem	657171,755	262652,37	megőrzés	településtörténeti és városkaraktert meghatározó
2	Hajdani golfpálya	1883	közpark	igen	657253,011	260972,143	megőrzés	ökológiai, településtörténeti és városkaraktert meghatározó
3	Erzsébet liget	1883	közpark	nem	657230,245	260752,952	védelem	településtörténeti
4	Nyaralóházak	1883	intézményi terület	nem	656186,478	262781,978	megőrzés	ökológiai, városképi
5	Kiserdő	1883	erdő, közpark	igen	656929,397	260000,881	megőrzés	településtörténeti, műemléki
6	Nemeskéri-Kiss- kúria	1883	műemléki terület, intézményi	igen	657266,898	259634,818	megőrzés	természetvédelmi és településtörténeti
7	Huzella kert	1883	intézményi terület	igen	656145,363	259849,182	megőrzés	ökológiai és településtörténeti
8	Szakáts kert	1883	közpark	nem	655873,261	258784,702	védelem	ökológiai
9	Kékperjés láprét	1883	természetvédelmi terület, közpark	igen	657121,393	263541,372	megőrzés	ökológiai
10	Savanyú erdő	1883	erdő	nem	657821,184	258975,389	megőrzés	ökológiai
11	Laposház melletti erdő	1883	erdő	nem	657083,577	259323,068	megőrzés	természetközeli terület, Duna látképet meghatározó, ökológiai
12	Állami erdő	1883	erdő	nem	657736,543	258589,901	megőrzés	ökológiai
13	Gödi-sziget	1883	erdő, természetvédelmi terület	igen	656014,806	260596,862	megőrzés	ökológiai
14	Topolyás erdő	1883	erdő	nem	658151,693	257748,826	megőrzés	ökológiai
15	Gleditsiás	1883	erdő	nem	659189,701	257574,095	megőrzés	ökológiai
16	Sándorvölgy	1883	erdő	nem	660189,261	257691,169	megőrzés	ökológiai
17	erdő	1883	erdő	nem	659293,534	258640,32	megőrzés	településtörténeti
18	erdő	1883	erdő	nem	658371,947	259566,973	megőrzés	ökológiai és városkaraktert meghatározó
19	Nemeskéri temető	1883	temető	nem	657824,924	259860,096	védelem	ökológiai és városkaraktert meghatározó
20	Jácint utcai temető	1927	temető	nem	657526,924	263629,396	megőrzés	ökológiai és városkaraktert meghatározó
21	Gellért-erdő	1927	erdő	nem	658782,922	262974,989	védelem	településtörténeti
22	Fenyvesi Bicikli park	1927	erdő, közpark	nem	657766,32	261269,007	megőrzés	ökológiai

Helyreállítás, visszaállítás, pótlás

Helyreállításra javaslom azokat a történeti jelentőségű fasorokat, melyek az évek során elpusztultak, vagy hiányossá váltak. Többek között az egykori Nemeskéri birtok területén valaha meglévő, de mára eltűnt fasorok helyreállítását. Hajdan a táj karakterét és a birtok határvonalait is kijelölték, ma pedig ökológiai kapcsolatot teremtenek, átjárást biztosítva a mezőgazdasági területeken. További visszaállításra javasolt fasorok: a Száhlender dűlő melletti fasorok, a Samsung gyár mögötti fasor, az Összekötő út menti fasor, a mai Hernád utca fasor és a Szabó Ervin utcai fasorok. Kiemelendők a felsőgödi sétányon az egykor meglévő, de mára kipusztult bástyák faegyedei, amelyek helyreállítása esztétikai és környezetvédelmi szempontból is indokolt. A felmért fasorok 40%-át javaslom visszaállításra, mely összesen 7,6 km-t tesz ki. A helyreállítást adatok hiányában olyan fafajjal javaslom, amely a városi környezetnek ellenálló, a helyi adottságokat viselő, esztétikailag a településrész környezetéhez illeszkedik mind méretében, mind habitusában.

Szabályozási eszközök

Göd Város Önkormányzata Polgármesterének 8/2021. (II. 23.) önkormányzati rendelete a környezetvédelem helyi szabályairól, a 30. §-ban kifejti az önkormányzati feladatokat, a közcélú fakivágás eseteit és az ehhez kapcsolódó tevékenységeket. Ennek értelmében az önkormányzat csak indokolt esetben rendelheti el a fakivágást, nem önkormányzati fakivágás esetében kérelmet kell benyújtani, melyet főkertészi szakvélemény mellett a

jegyző hagy jóvá. A rendelet kitér a pótlás mértékére, az ajánlott fafajokra, valamint a főkertészi javaslatokra is. Helyi védelem alatt álló fákat különösen indokolt esetben és külön engedély megléte mellett vágthatók ki. A pótlásról ilyen esetben is gondoskodni szükséges. Magánterületi fakivágás abban az esetben engedélyköteles, ha a fa 1 méter magasan mért törzsátmérője 13 cm felett van. A védett fák esetében a korábban leírtak mérvadók. Magánterületi pótlás elengedhető, ha a telken a rendeletben meghatározott paraméterek adottak. Az engedély nélküli fakivágás, fakárosítás kötelező fapótlásra és bírság megfizetésére kötelez.

Ez alapján elmondható, hogy mind a közterületi, mind a magánterületi fakivágás bizonyos mértékig ellenőrzött folyamat és a pótlás a fakivágás következményeként kötelező. A rendelet azonban nem tér ki a magánterületen található védett fák védelmére, egészségügyi állapotának rendszeres felülvizsgálatára, ellenőrzésére, a telken belüli, a fa életkörülményeinek biztosítására. Így javaslom ennek kidolgozását és beemelését a rendeletbe. A településen jelenleg helyi védelem alatt álló fasoroknak nincs elérhető kezelési tervük és a településen belül semmi nem hívja fel a figyelmet erre. Javaslom, hogy az érintett fasorokra készüljön egy vizsgálati dokumentáció, valamint külön pontként jelenjenek meg a közterületi helyi védelem alatt álló fasorokra vonatkozó feladatok a rendeletben. Új ingatlan építése során a helyszínrajzok bemutatása után kérvényezhető fakivágás az építési telek területén, természetesen fapótlási kötelezettséggel. Azonban ez együtt járhat azzal, hogy egy egészséges, idős korú fát kell kivágni, aminek pótlása ökológiai szempontból nem lesz ugyanolyan jelentőségű. Ezért javaslom az új beépítések esetében a szigorúbb véleményezést a fa érdekei mellett. A zöldfelületek csökkenésének megakadályozása érdekében szükségesnek tartom olyan szabályozási és jogi eszközök alkalmazását, amelyek garantálják a városi zöldterületek hosszú távú megőrzését. Ennek keretében javaslom az övezeti besorolások felülvizsgálatát, különösen ott, ahol stratégiai jelentőségű zöldterületek beépítése merülhet fel. Például új lakóterületek kiszabályozásánál, vagy ipari területek beépítésénél.

Részletes felmérés, kataszter elkészítése a minta alapján

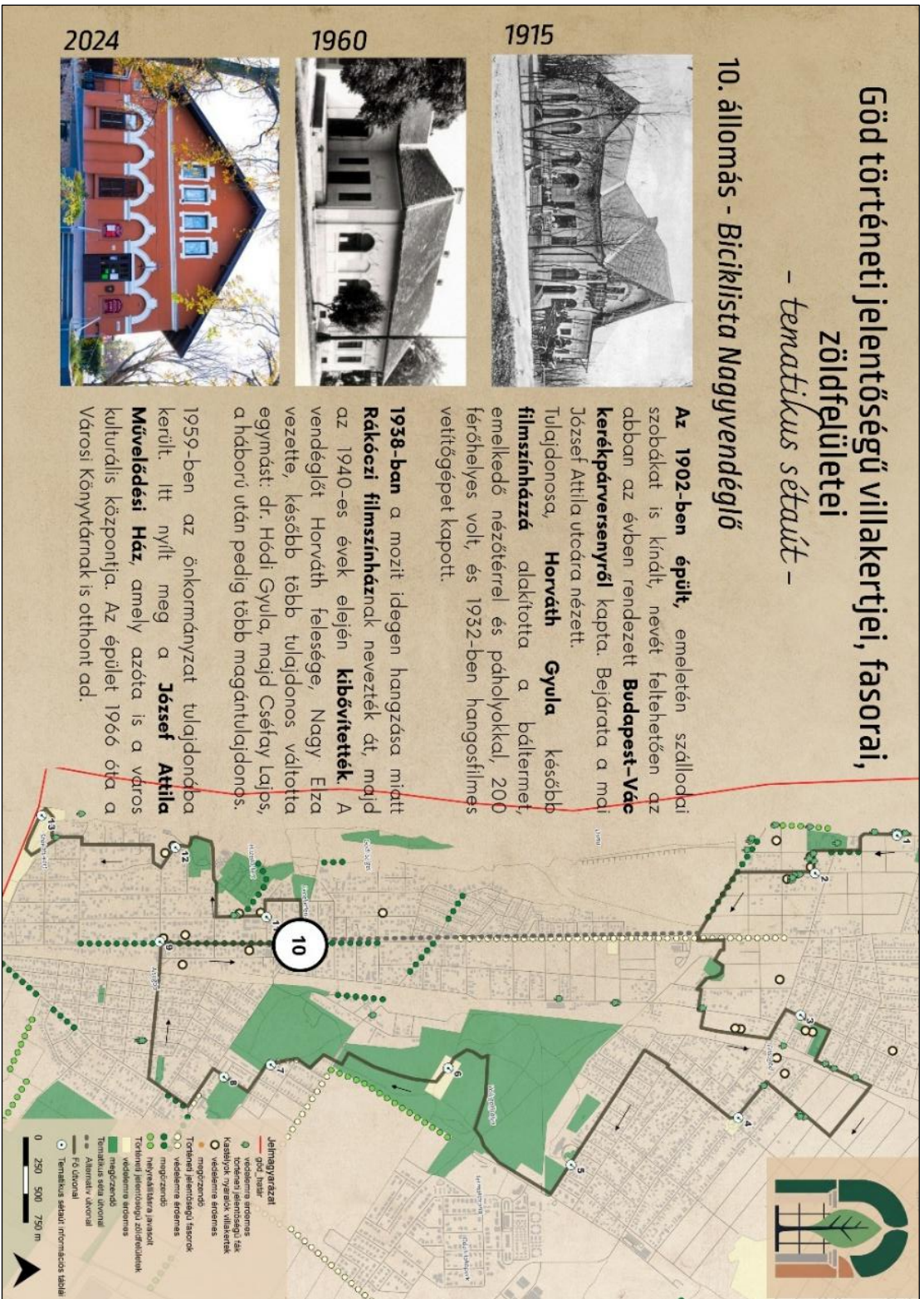
A dolgozatban 1. mellékletként szerepelnek a minta kataszteri felmérő lapok, melyek a villák és hozzájuk tartozó villakertek, valamint a zöldfelületek kataszterezésére készítettem el. Ez alapján javaslom a település teljes villaállományának elkészítését. Ezzel összhangban pedig a helyi védelemre érdemes épületek felmérését is.

Ismeretterjesztés, történeti jelentőségű zöldfelületi elemek bemutatása

A településen rengeteg lehetőség rejlik a történeti jelentőségű zöldfelületi elemek bemutatására. A településen már megtalálható néhány ismeretterjesztő tábla, melyek az érintett villáról és annak történetéről szólnak. A történeti jelentőségű zöldfelületi elemekre is javaslok kidolgozni egy tematikát, ami alapján bemutathatók ezek az értékek. Az archív képanyagból kiállítás is szervezhető (**6. melléklet**), amely bemutathatná a múlt és jelen épületeit, kertjeit, utcáit. További helytörténeti kutatások és gyűjtések során a jelenleg feltárt és kataszterezett történeti jelentőségű zöldfelületek gyűjteménye gyarapítható.

Helytörténész vagy lokálpatrióták bevonásával tematikus séták keretében lehetne bemutatni a villatelep fejlődését, vagy a település történeti jelentőségű zöldfelületeinek felaprózódását. A javasolt útvonal (**8. tervlap**) Felsőgödről indul és a Bozóky térnél fordul dél felé. Keresztül a hajdani golfpályán, érintve az Erzsébet-ligetet és a Nemeskéri birtokrészeket. A pesti úton haladva az alsógödi villatelepnél egy csoportban a Huzella kert, a Tost-Wigner-villa, a Duna villa, majd a Szakáts-kert, az egykori Tündévölgy, tárul fel. A sétaút 13 km, mely egy egész napos kikapcsolódásra alkalmas, de alternatív útvonalak is bejárhatók. A tematikus sétaút mintatábláját is készítettem, melyen az adott látványosság képanyaga mellett ismertető információ található, valamint a tematikus sétaút térképrajza. A térkép 13 megállót tartalmaz (**26. ábra**).

26. ábra Tematikus sétaút mintatáblája (Saját ábra)

11. Összefoglalás

A diplomadolgozatban Göd település zöldfelületi rendszerének történeti alakulását vizsgálni, különös tekintettel a történeti jelentőségű zöldfelületi elemekre – parkokra, villakertekre, fasorokra és faegyedekre. A kutatás célja, hogy feltárjam, hogyan változott a település zöldfelületi rendszere az elmúlt mintegy 200 évben, milyen zöldfelületi értékek maradtak fenn, illetve milyen veszélyek fenyegetik a megmaradt történeti jelentőségű zöldfelületi elemeket. Göd a fővárosi agglomeráció egyik legdinamikusabban fejlődő települése, melyet a 19. század végétől a nyaralótelep jelleg határozott meg. Az intenzív urbanizáció és iparosodás azonban az elmúlt évtizedekben drasztikus beépítési folyamatokat indított el, amelyek a természetes és történeti jelentőségű zöldfelületeket egyaránt érintették. A forráskutatást követően a vizsgálati elemzésben öt időállapotot dolgoztam fel térinformatikai módszerekkel: az 1883-as kataszteri térképet, az 1927-es, 1951-es, 1987-es katonai térképeket, valamint a 2024-es Google Earth-felvételek alapján a mai állapotot. A vizsgálat eredményeként különböző táblázatokat, térképeket és diagrammokat készítettem.

Főbb eredmények

Az 1927-es térképen Göd még két településre, Alsógödre és Felsőgödre tagolódott. Ekkor a terület közel felét mezőgazdasági művelés alatt álló szántók alkották, a gyepterületek és rétek a Duna mentén helyezkedtek el. A 20. század közepétől kezdve a lakóterületek fokozatosan terjeszkedtek, a 1987-es állapothoz képest 2024-re a beépített területek aránya további 5%-kal nőtt. Ezzel párhuzamosan a földutak és mezővédő fasorok hossza drasztikusan csökkent, a korábbi 50 km-ből mintegy 20 km fasor pusztult el. A történeti jelentőségű zöldfelületek feltárása során 43 villakertet és 38 zöldfelületet, 51 történeti jelentőségű faegyedet és összesen 11 km máig fennmaradt és 36 km elpusztult történeti jelentőségű fasort sikerült beazonosítani. A villakertek egy része a 19–20. század fordulóján épült, és mára a város településképeinek kultúrtörténeti örökségévé vált (**27. ábra**). A zöldfelületi elemek többsége azonban nem áll védelem alatt, ami a jövőbeni megőrzésüket veszélyezteti.

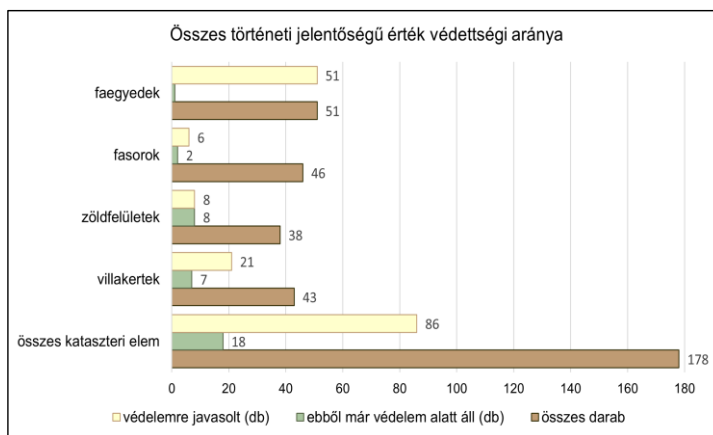
27. ábra A település kultúrtörténeti öröksége (Saját szerkesztés, 2025)

Értékelés és problémák

Az értékelés alapján Gödön kevés történeti zöldfelületi elem rendelkezik jogi védelemmel, noha ezek ökológiai és kulturális értéke egyaránt kiemelkedő (28. ábra). A beépítési nyomás a keleti városrészekben különösen erős, ahol a még meglévő zöldfoltok (pl. Gödi-

28. ábra A történeti jelentőségű értékek védettségi aránya (Saját ábra, 2025)

lápért, Ilka-major térsége) veszélyeztetettek. A Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve is további beépítési potenciált jelez, ami fokozhatja a konfliktusokat a zöldfelületek rovására. A történeti jelentőségű zöldfelületek megőrzése érdekében szükséges lenne a védelemre érdemes elemek helyi védettségének kiterjesztése, valamint a környezetvédelmi rendelet felülvizsgálata. A térinformatikai adatok felhasználásával átfogó értékelő tervlap készült, amely segíti a jövőbeni beavatkozások tervezését és a veszélyek mértékének csökkentését. A javaslatom Göd történeti jelentőségű villáinak – például a Walch-, Szécsi-, Sívó- és Latabár-villák – valamint azok kertjeinek helyi műemléki védelem alá helyezése, mivel ezek meghatározó elemei a város arculatának és zöldfelületi örökségének. Védelemre érdemes továbbá több idős fasor, mint a Pesti út, a Nemeskéri út és a Maros utcai platánsor, valamint számos faegyed, zöldfelület, amelyek ökológiai és kultúrtörténeti értéket képviselnek. A szabályozási eszközök szigorítása, különösen a fakivágások és pótlások ellenőrzése, valamint a magánterületi védett fák egészségi állapotának nyomon követését javaslom. Továbbá a helyi védett fasorokra vonatkozó kezelési tervek kidolgozása, valamint az új beépítések zöldfelületi hatásainak szigorúbb vizsgálata a városvezetés érdeke. A település villaállományának és zöldfelületeinek részletes kataszterezését, a helyi védelemre érdemes elemek azonosítása a kultúrtörténeti értékek megőrzése érdekében fontos. Végül a történeti jelentőségű zöldfelületi elemek bemutatását javaslom. Az ismeretterjesztés és a helyi identitás erősítése, például tematikus séták, táblák és kiállítások révén, amelyek bemutatják Göd történeti zöldfelületi értékeit, jó példa lehet. A felmért összes történeti jelentőségű elem (178 db) közül csupán 18 rendelkezik helyi vagy országos jelentőségű védettséggel, a diplomadolgozatban pedig további 86 elemet javasoltam védelem alá helyezni.

Irodalomjegyzék

- BÁTHORYNÉ NAGY, I. R. & VALÁNSZKI, I., 2023. Green Infrastructure as Heritage. In: C. Gomes Sant'Anna, I. Mell & L. Bongiova, szerk. *Planning with Landscape: Green Infrastructure to Build Climate-Adapted Cities*. Switzerland: Springer Cham, pp. 179-206.
- BÁTONYI, P., 2014. A mai Göd település területének története a 9. században. Östörténeti kutatások. *Gödi Almanach*, 16. kötet, pp. 19-30.
- BÁTORFI, J., 1961. Göd község története. In: B. József, szerk. *Gödi Almanach*. Göd: Magyar Demokrata Fórum Gödi Szervezete.
- BÁTORFI, J., 1996. Földrajz, éghajlat. *Gödi Almanach*, pp. 6-8..
- CSORBA, P., 2021. Pesti-sík. In: *Magyarország kistájai*. Debrecen: Meridián Táj- és Környezetföldrajzi Alapítvány, pp. 32-33.
- DEBRECENI, P. & SÓDOR, M., 2003. Göd természeti erőforrásai. In: *Gödi almanach*. Göd: Göd Város Önkormányzata, pp. 6-21.
- DEBRECENI, P., 2015. Felsőgöd természeti értékei. Vízfolyások, láprétek, Duna-part. In: J. Bátorfi, szerk. *Gödi Almanach*. Göd: Magyar Demokrata Fórum Gödi Szervezete, pp. 253-257.
- DÖVÉNYI, Z., 2010. *Magyarország kistájainak katasztere*. Budapest: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet.
- FÖLDI, L. & JÓZSA, K., 1978. Belátható időn belül új termálfürdő nyitja meg kapuit Gödön. *Dunakanyar*, 15(2), pp. 53-54.
- GALLÉ, G., 2014. Emlékezés. A Héder-villa öröksége. *Gödi Almanach*, pp. 109-130.
- GICZY, B. Z., 2023. *Göd Város zöldinfrastruktúrája, a tervezés és fejlesztés stratégiai irányvonalai*. Göd: Göd Város Önkormányzata.
- Göd Város Önkormányzata, 2017. *Göd Településképi Arculati Kézikönyv*. Göd: Göd Város Önkormányzata.
- Göd Város Önkormányzata, 2018. *Településfejlesztési Konceptió*. Göd: Göd Város Önkormányzata.
- Göd Város Önkormányzata, 2020. *Göd Város Településszerkezeti Terve*. Göd: Göd Város Önkormányzat.
- HANTOS, Z., 1994. Göd a középkorban. In: J. Bátorfi, szerk. *Gödi Almanach*. Göd: Magyar Demokrata Fórum Gödi Szervezete, pp. 53-64.
- HORVÁTH, L., 2015. Göd "ezeréves" település. In: *Gödi almanach*. Göd: Göd Nagyközség Önkormányzata, pp. 21-42.
- HUBAYNÉ, H. N., GERGELY, A., ERDEI, T. & WEISZ, S., 2023. Tájalakulási folyamatok és a növényzet változása a Gödi-lápréten. *Földrajzi Közlemények*, 147(2), pp. 117-132.

JOMBACH, S. & KOLLÁNYI, L., 2022. Térinformatikai alkalmazások a táj kutatásban és a tájépítészetben. *Magyar Tudomány*, 183(9), pp. 1156-1166.

KELÉNYI, G., 1974. *Kastélyok, kúriák, villák*. Budapest: Corvina Könyvkiadó.

KISBACZONI, B., 1996. Felsőgöd története. *Gödi Almanach*, pp. 51-65.

KISS, G., 2015. Nevezetes villák Felsőgödon. *Gödi almanach*, pp. 107-118.

KOLLÁNYI, L., 2021. *TÉKA Egyedi Tájértékek Katasztere*. hely nélk.: ismeretlen szerző

LÁNG, J., 2000. Göd történetének időrendi táblázata. *Gödi Almanach*, pp. 296-299.

REXA, D., 1934. Dunamenti nyaralóhelyek: Göd. In: *Magyar városok és vármegyék monográfiája*. Budapest: A magyar városok monográfiája kiadóhivatala, pp. 145-147.

SALES, J., 2000. Conserving Historic Gardens. *Journal of Architectural Conservation*, 6(2), p. 72–84.

SZABÓ, J., 1887. *Göd környéke forrásainak geológiai s hidrográfiai viszonyai*. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia.

SZILÁGYI, K., 2015. *Történeti fasor – Új fogalom az örökségvédelemben / Historic Allées – A New Term in Heritage Conservation.*, Budapest: FUGA.

VARGA, D., 2019. *Tájtörténeti elemzések belvízzel érintett területeken*. Érd, Érdi Rózsa Nyomda, pp. 184-188.

VOLENTICS, G., 2015. Üdvözlét Gödről! Helytörténeti barangolás a Dunakanyar kapujában: Alsó- és Felsőgödon. In: G. Volentics, szerk. *Szödi Helytörténeti Füzetek*. Szöd: Szödi Helytörténeti Alapítvány, pp. 26-142..

ZAHORÁN, S., 1996. Dunamenti nyaralóhelyek Alsógöd - Felsőgöd 1934-ben. *Gödi Almanach*, pp. 66-80.

Internetes források

INT-01 Piliscsabai "Klotildliget" Községépítő és Természetvédő Egyesület 2025
<https://klotildliget.hu/> Letöltés dátuma: 2025. 10. 27.

INT-02 Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR)
<https://www.oeny.hu/oeny/teir/#/tablo/5> Letöltés dátuma: 2025. 10. 27.

INT-03 HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti levéltár és Irattár
<https://www.ket.hm.gov.hu/hmhim/SitePages/Kezdolap.aspx>
Letöltés dátuma: 2025. 10. 27.

INT-04 Geoshop
<https://geoshop.hu/> Letöltés dátuma: 2025. 10. 27.

- INT-05 Arcanum Térképtár
<https://maps.arcanum.com/hu/> Letöltés dátuma: 2025. 10. 27.
- INT-06 Fentről.hu – Digitális Légifelvétel Archívum
<https://www.fentrol.hu/hu/> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-07 Magyar Turisztikai Ügynökség
<https://mtu.gov.hu/> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-08 Göd Város Honlapja
<https://god.hu/> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-09 Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról honlapja
<https://map.hugeo.hu/tvz/> Letöltés dátuma: 2025. 10. 29.
- INT-10 MetNet.hu
https://www.metnet.hu/terkepek?map=prec_y&date=2024
Letöltés dátuma: 2025. 10. 29.
- INT-11 Natura 2000 területek honlapja
<https://natura.2000.hu/hu> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-12 Pro Vértes – Pest vármegye helyi védett területei
<https://provertes.hu/index.php/termeszeti-ertekek-es-vedelmuk/helyi-vedett-teruletek-magyarorszagon/284-pest-megye-helyi-jelentosegu-termeszetvedelmi-teruletei>
Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-13 MVM OVIT honlapja
<https://ovit.mvm.hu/Rolunk> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-14 Nébih Erdőtérkép
<https://erdoterkep.nebih.gov.hu/> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-15 E-TÉR - Elektronikus Térségi Tervezést Támogató Rendszer, Interaktív térkép
<https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/tudastar/interaktiv-terkep>
Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-16 Historic American Landscape Survey
<https://www.asla.org/hals.aspx> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-17 English Heritage
<https://www.english-heritage.org.uk/>
- INT-18 Magyar Kertörökség Alapítvány honlapja
<https://www.magyarkertorokseg.hu/> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.
- INT-19 Barcelona green infrastructure and biodiversity plan 2020

<https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/metadata/case-studies/barcelona-trees-tempering-the-mediterranean-city-climate/11302639.pdf> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.

INT-20 Göd Város Önkormányzata Polgármesterének 8/2021. (II. 23.)

önkormányzati rendelete a környezetvédelem helyi szabályairól

<https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/330824> Letöltés dátuma: 2025. 10. 28.

Felhasznált térképek

I. Magyarország [B IX a 527] - Első Katonai Felmérés (1782-1785)

II. Magyar Királyság [B IX a 1124] - Második katonai felmérés (1841)

III. Harmadik Katonai Felmérés (1882)

IV. XIX. századi kataszteri felmérés (1883)

V. Katonai topográfiai térkép (1927) 4962-2

VI. Katonai topográfiai térkép (1951) L-34-003-C-d, L-34-015-A-b

VII. Katonai topográfiai térkép (1981) L-33-3-C-b, L-34-015-A-b

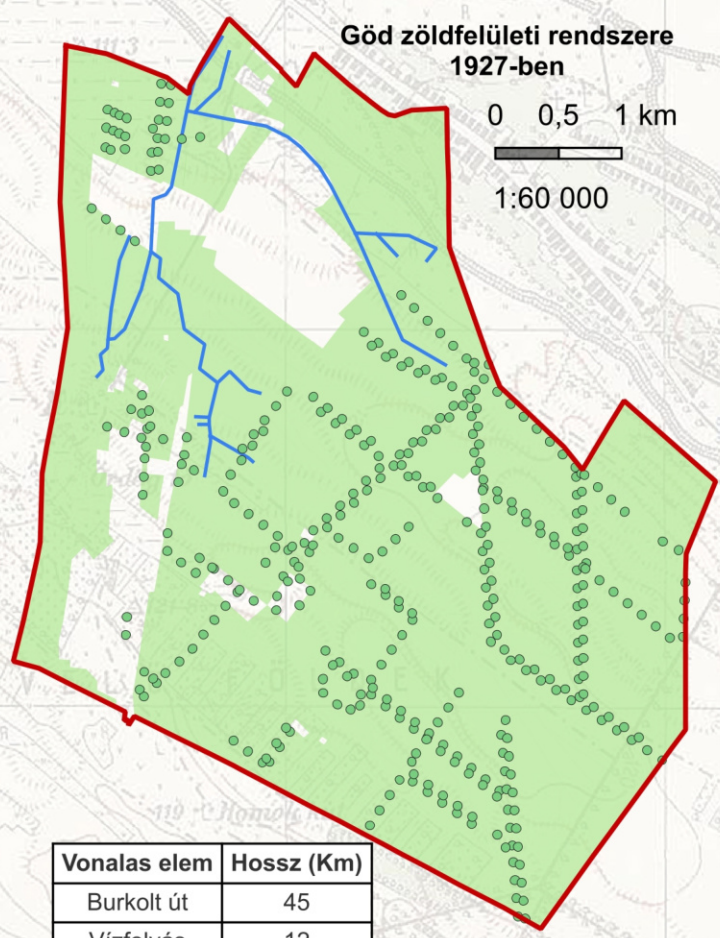
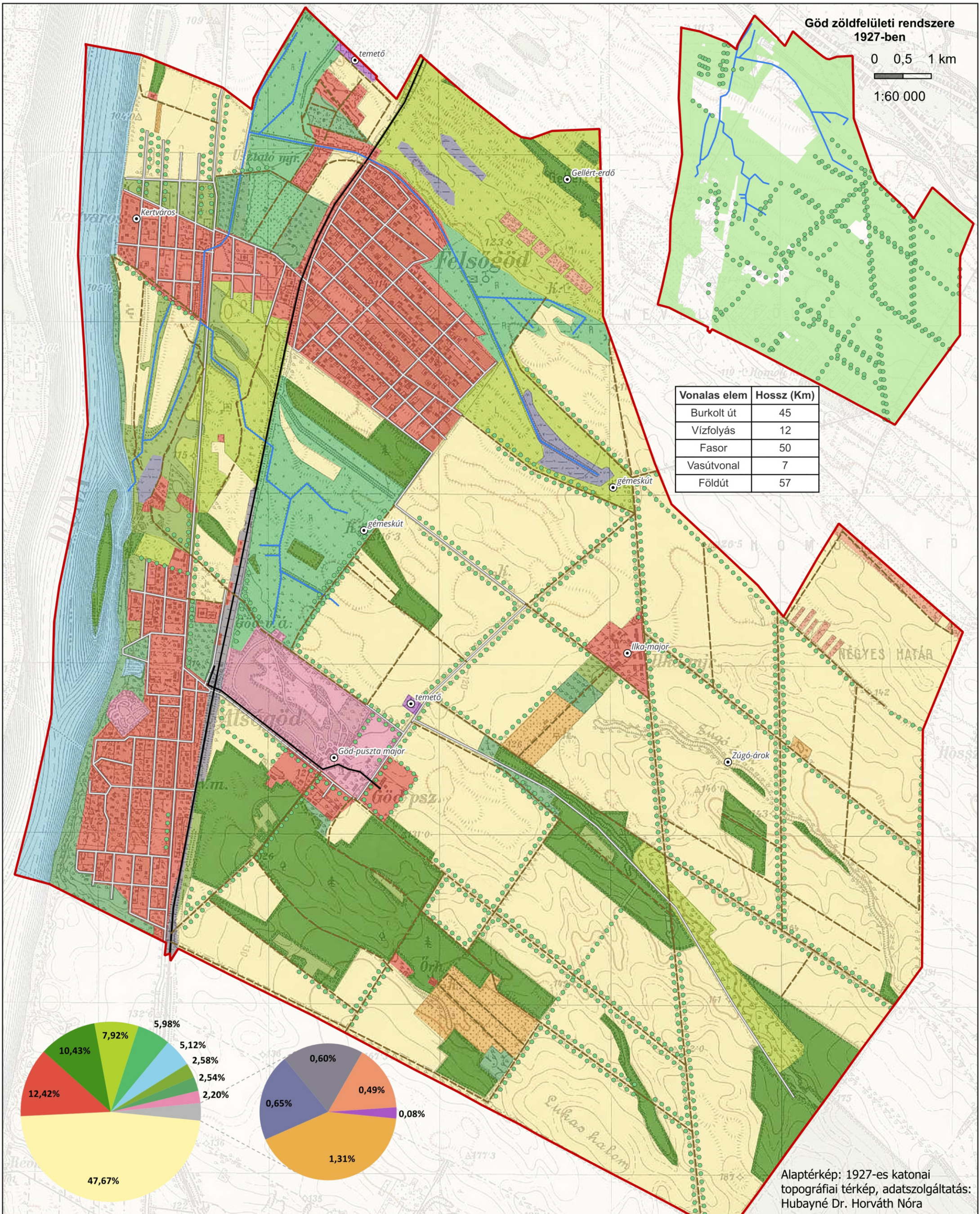
Ábrák jegyzéke

1. ábra Göd állandó lakosságának növekedése (Forrás: KSH adatai alapján TeIR lekérdezéssel)	4
2. ábra A dolgozat felépítését az alábbi ábra foglalja össze (Saját ábra, 2025).....	8
3. ábra A vizsgálati terület településrészei (Saját szerkesztés, Giczy Zs. alapján).....	9
4. ábra Göd eltérő karakterterületeinek bemutatása (Forrás: Göd, 2017)	11
5. ábra Balra: A település tájvédelmi és természetvédelmi jelentőségű területei Jobbra: Göd helyi jelentőségű védettségei (Forrás: saját szerkesztés)	12
6. ábra Héder villa 1915-ben (Forrás: Göd Digitális Fotóarchívum).....	14
7. ábra Felsőgödi bástya 1939-ben (Forrás: Göd Digitális Fotóarchívum).....	14
8. ábra Katonai felméréseket bemutató ábra (Forrás: Arcanum.hu, saját szerkesztés, 2025)	15
9. ábra A település sorsfordító eseményeit összefoglaló idővonal (Saját szerkesztés, 2025).....	17
10. ábra Az 1927-es területhasználatok arányai (%) (Saját szerkesztés, 2025).....	18
11. ábra A település beépítésének fázisai (Saját szerkesztés, 2025).....	24
12. ábra A település zöldfelületei 1927-ben és 2024-ben (Saját szerkesztés, 2025)	26
13. ábra Beépített és beépítetlen területek történeti változása Gödön (Saját szerkesztés, 2025)	27
14. ábra A település karakterét meghatározó elemek (Forrás: Göd Digitális Archívum).....	27
15. ábra Szófelhő a történeti jelentőségű fogalmak széleskörű használatára	28
16. ábra Göd történeti jelentőségű zöldfelületi rendszere (Saját szerkesztés, 2025).....	30
17. ábra A villakertek vizsgálatának módszere több digitális anyag összehasonlításával (Saját szerkesztés, 2025).....	31
18. ábra Történeti jelentőségű villakertek (Saját szerkesztés, 2025)	32
19. ábra A történeti jelentőségű zöldfelületek és villakertek (Saját ábra, 2025)	34
20. ábra Történeti jelentőségű faegyedek és fasorok (Saját ábra, 2025).....	37
21. ábra Konfliktusok összefoglaló táblázata	40
22. ábra Kivágot a 2b mellékletből, Villakertek javaslatai (Saját táblázat).....	41
23. ábra Bástyák nyárfái (Göd Digitális Archívum, 1940)	42
24. ábra Ady fiókkönyvtár (Göd Digitális Archívum, 1959)	42
25. ábra Kivágot a 3b mellékletből, Zöldfelületekre tett javaslatok (Saját táblázat).....	43

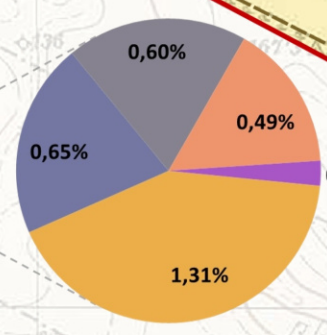
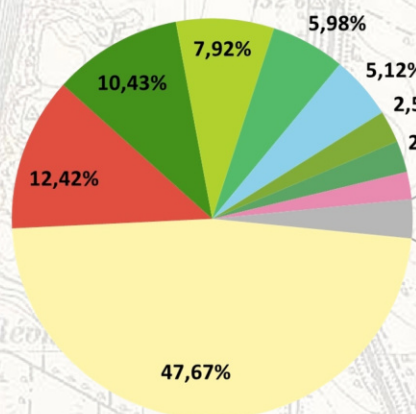
26. ábra Tematikus sétaút mintatáblája (Saját ábra).....	46
27. ábra A település kultúrtörténeti öröksége (Saját szerkesztés,2025)	47
28. ábra A történeti jelentőségű értékek védettségi aránya (Saját ábra, 2025).....	48

Mellékletek

1. tervlap: Területhasználat az 1927-es topográfiai katonai térkép alapján
  2. tervlap: Területhasználat az 1951-es topográfiai katonai térkép alapján
  3. tervlap: Területhasználat az 1987-es topográfiai katonai térkép alapján
  4. tervlap: Területhasználat a 2024-es Google Earth alapján
  5. tervlap: Történeti jelentőségű fasorok vizsgálata
  6. tervlap: Értékelő tervlap
  7. tervlap: Javaslati tervlap
  8. tervlap: Tematikus sétaút tervlapja
-
1. táblázat: Az időállapotok szerinti beépítések és zöldfelületek eltűnésének összefoglaló táblázata (saját szerkesztés, katonai térképek alapján, 2025)
  1. melléklet: Minta kataszteri lapok kitöltve (saját szerkesztés)
  - 2a melléklet: Történeti jelentőségű villakertek katasztere Gödön (táblázat, saját szerkesztés)
  - 2b melléklet: Történeti jelentőségű villakertekre tett javaslatok (táblázat, saját szerkesztés)
  - 3a melléklet: Történeti jelentőségű zöldfelületek katasztere (táblázat, saját szerkesztés)
  - 3b melléklet: Történeti jelentőségű zöldfelületek javaslata (táblázat, saját szerkesztés)
  - 4a melléklet: Történeti jelentőségű fasorok katasztere (táblázat, saját szerkesztés)
  - 4b melléklet: Történeti jelentőségű fasorokra tett javaslatok (táblázat, saját szerkesztés)
  5. melléklet: Történeti jelentőségű faegyedek katasztere (táblázat, saját szerkesztés)
  6. melléklet: Ilyen volt, ilyen lett fotómontázs

Vonalas elem	Hossz (Km)
Burkolt út	45
Vízfolyás	12
Fasor	50
Vasútvonal	7
Földút	57

Alaptérkép: 1927-es katonai topográfiai térkép, adatszolgáltatás: Hubayné Dr. Horváth Nóra

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék

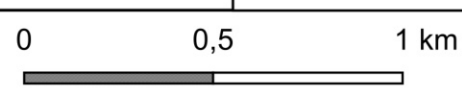
Diplomamunka címe:
A zöldfelületi rendszer történeti változása Gödön

2025. 06. 13.

Tervlap száma: 1.
Tervlap címe: Területhasználat az 1927-es katonai topográfiai térkép alapján

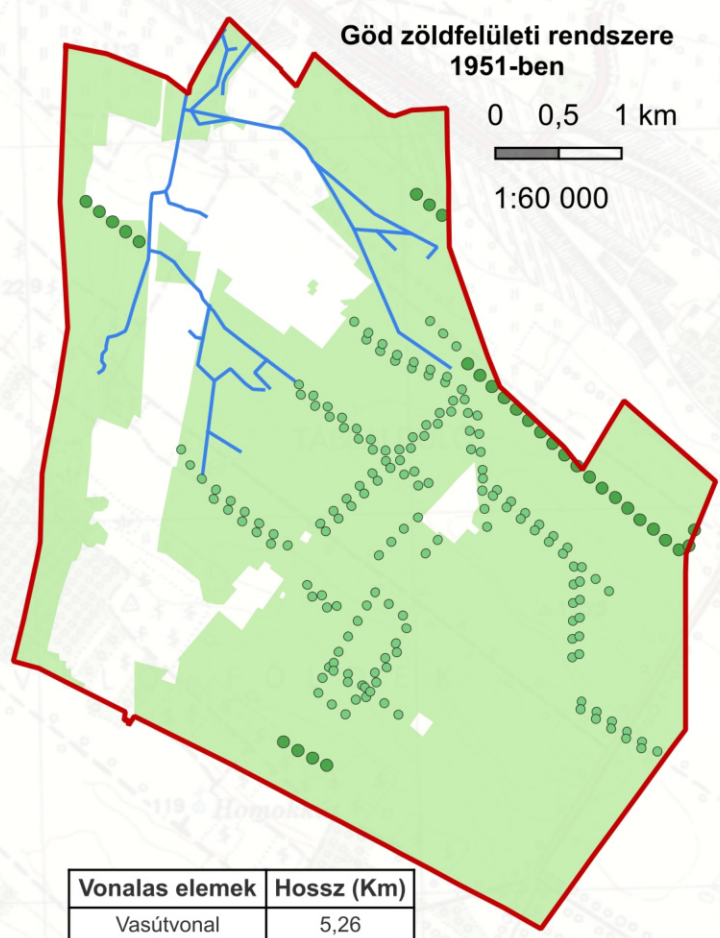
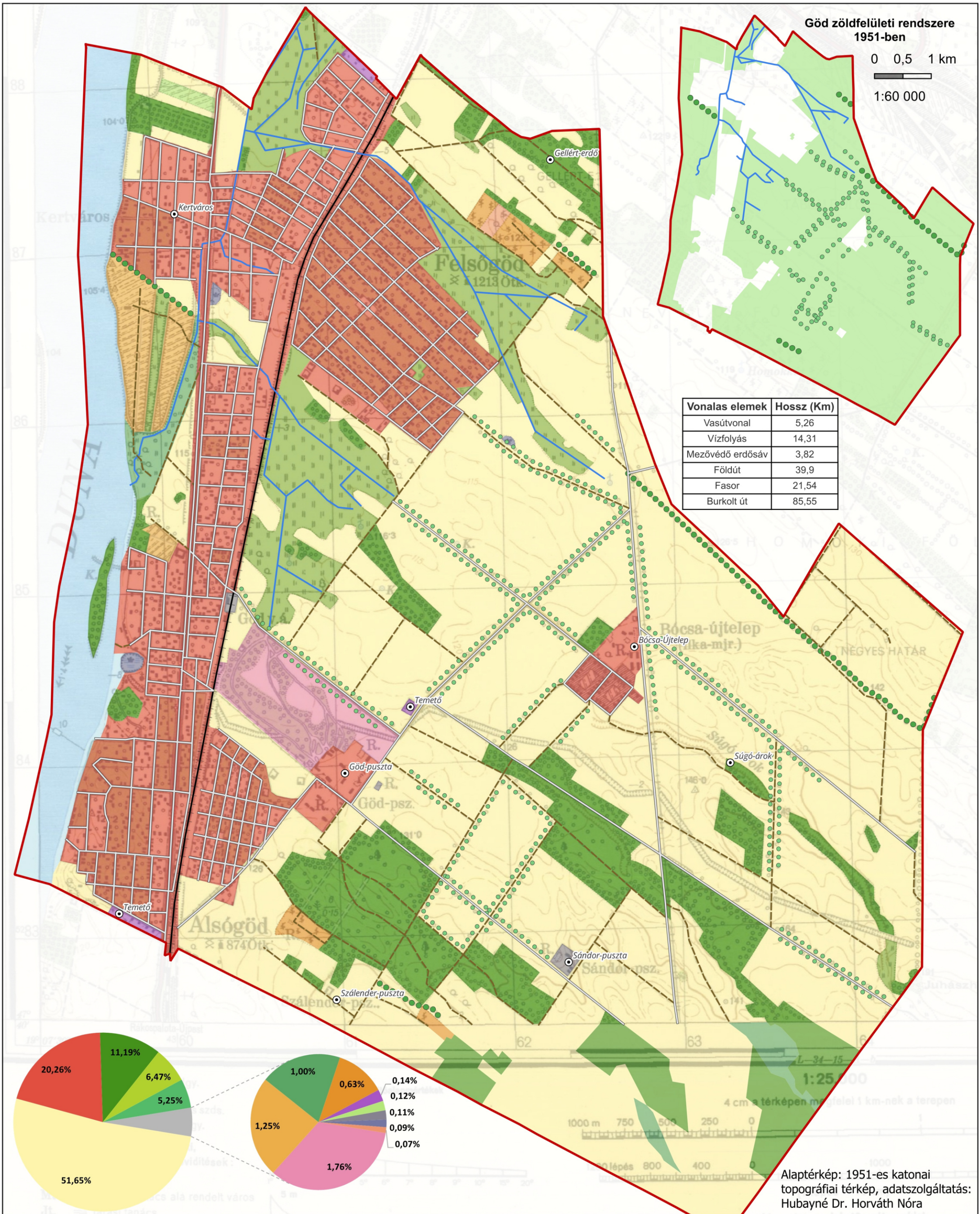
1:20 000

Készítette: Fazekas Fatime
Konzulens: Hubayné Dr. Horváth Nóra

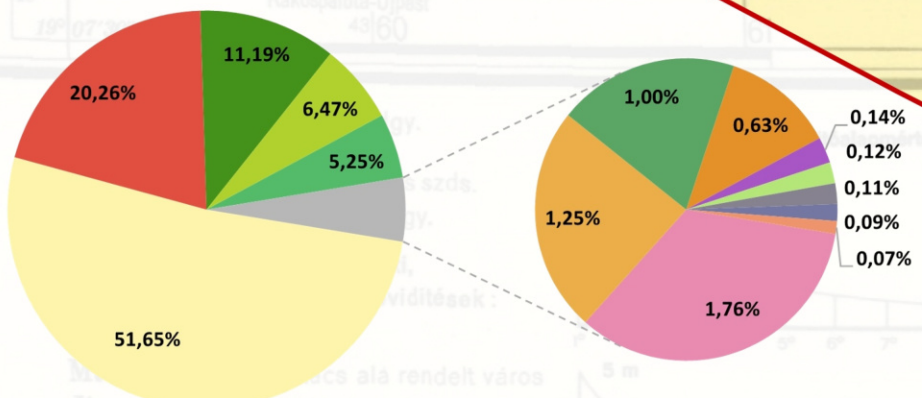

Jelmagyarázat

- Közig. határ
- ⊙ pontszerű elemek
- Vonalas elemek**
- Földút
- + + + Vasútvonal
- Fasorok
- Vízfolyások
- Burkolt út
- Területhasználatok**
- Lakóterület
- Gyümölcsös
- Kert
- Szántó
- Erdő
- Cserjésedő terület
- Gyep
- Legelő
- Rét
- Temető
- Díszkert
- Vízfelület
- Vizenyős terület
- Egyéb

Vonalas elemek	Hossz (Km)
Vasútvonal	5,26
Vízfolyás	14,31
Mezővédő erdősáv	3,82
Földút	39,9
Fasor	21,54
Burkolt út	85,55

Alaptérkép: 1951-es katonai topográfiai térkép, adatszolgáltatás: Hubayné Dr. Horváth Nóra

MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék**

Diplomamunka címe: **A zöldfelületi rendszer történeti változása Gödön**

2025. 06. 13.

Tervlap száma: **2.**
Tervlap címe: **Területhasználat az 1951-es katonai topográfiai térkép alapján**

Készítette: **Fazekas Fatime**
Konzulens: **Hubayné Dr. Horváth Nóra**

1:20 000

0 0,5 1 km

Jelmagyarázat

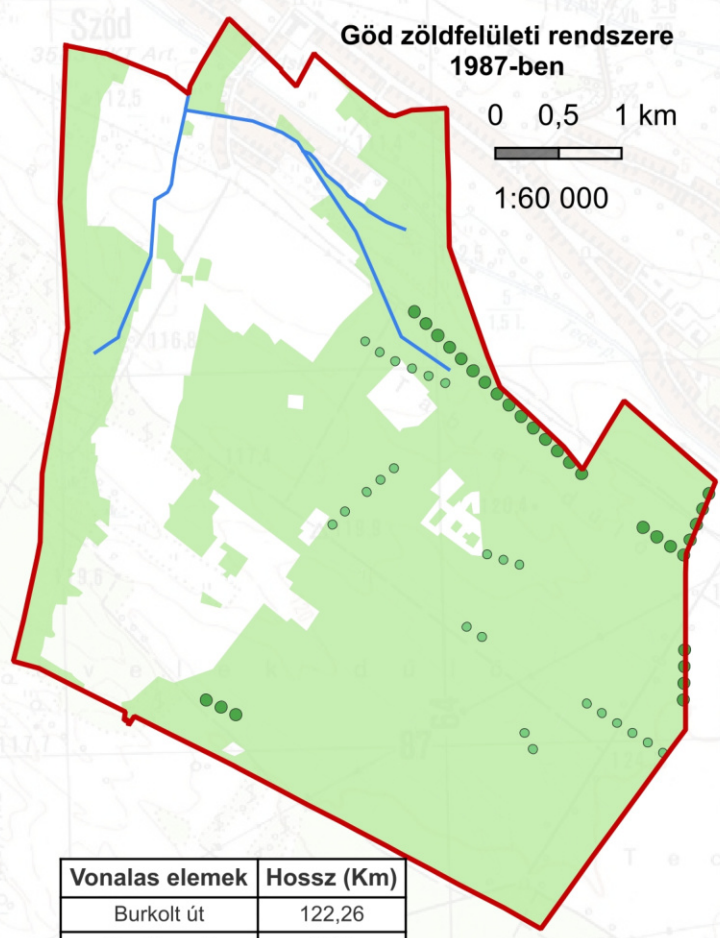
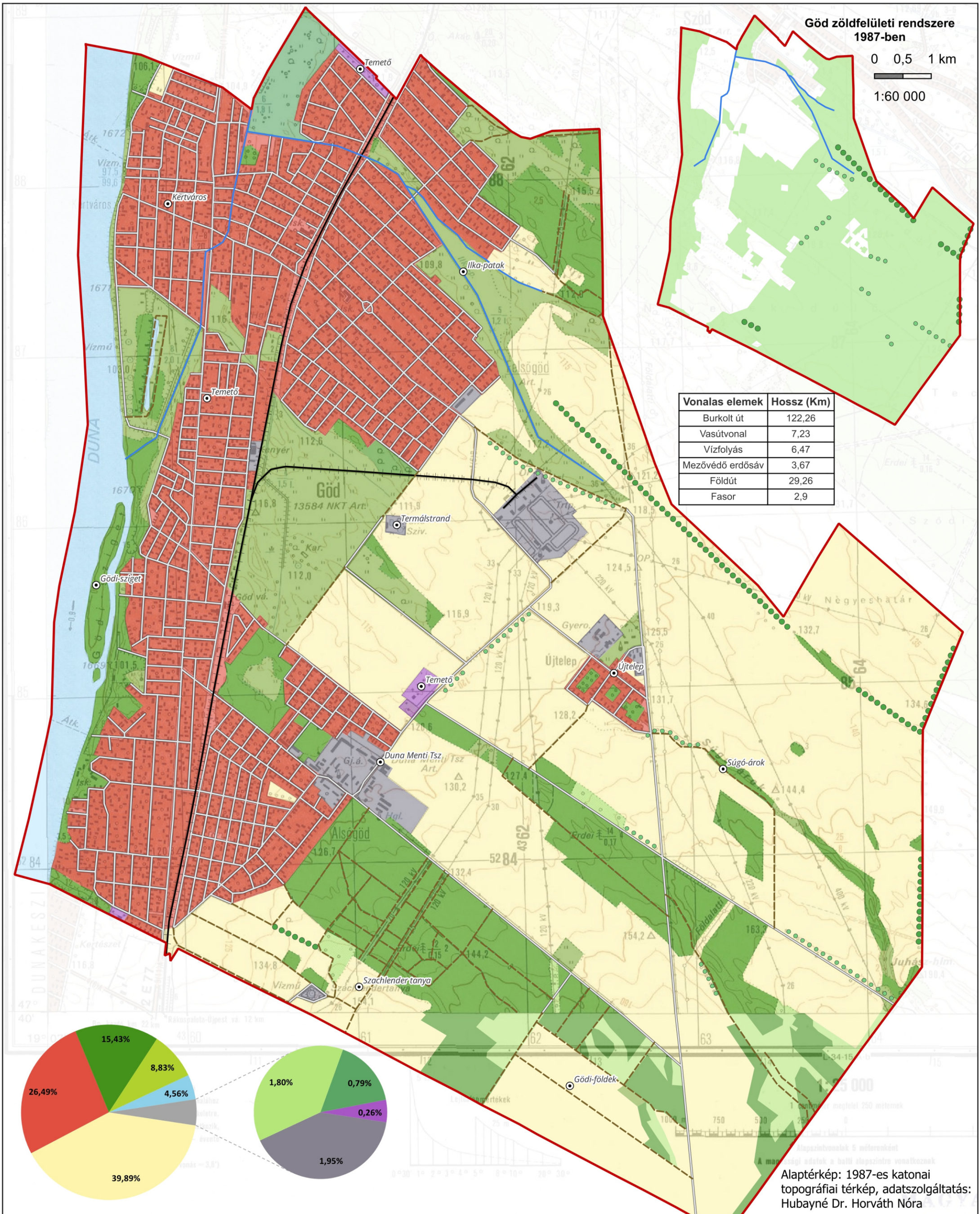
— Közig. határ
⊙ Pontszerű elemek
Vonalas elemek
--- Földút
+ + + Vasútvonal
● ● ● Fasor
● ● ● Mezővédő erdősáv
— Vízfolyás

Burkolt út

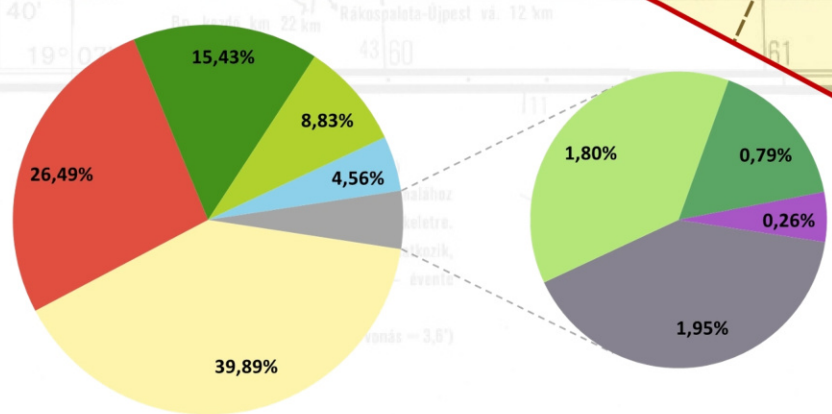
Területhasználatok

Lakóterület
Gyümölcsös
Szőlő
Kert
Szántó
Fiatal erdő

Erdő
Cserjésedő terület
Gyep
Temető
Díszkert
Vízfelület
Vizenyős terület
Egyéb

Vonalas elemek	Hossz (Km)
Burkolt út	122,26
Vasútvonal	7,23
Vízfolyás	6,47
Mezővédő erdősáv	3,67
Földút	29,26
Fasor	2,9

Alaptérkép: 1987-es katonai topográfiai térkép, adatszolgáltatás: Hubayné Dr. Horváth Nóra

MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék**

Diplomamunka címe:
A zöldfelületi rendszer történeti változása Gödön

2025. 06. 13.

Tervlap száma: 3.
Tervlap címe: Területhasználat az 1987-es katonai topográfiai térkép alapján

Készítette: Fazekas Fatime
Konzulens: Hubayné Dr. Horváth Nóra

1:20 000

0 0,5 1 km

Jelmagyarázat

— Közig. határ
⊙ Pontszerű elemek

Vonalas elemek

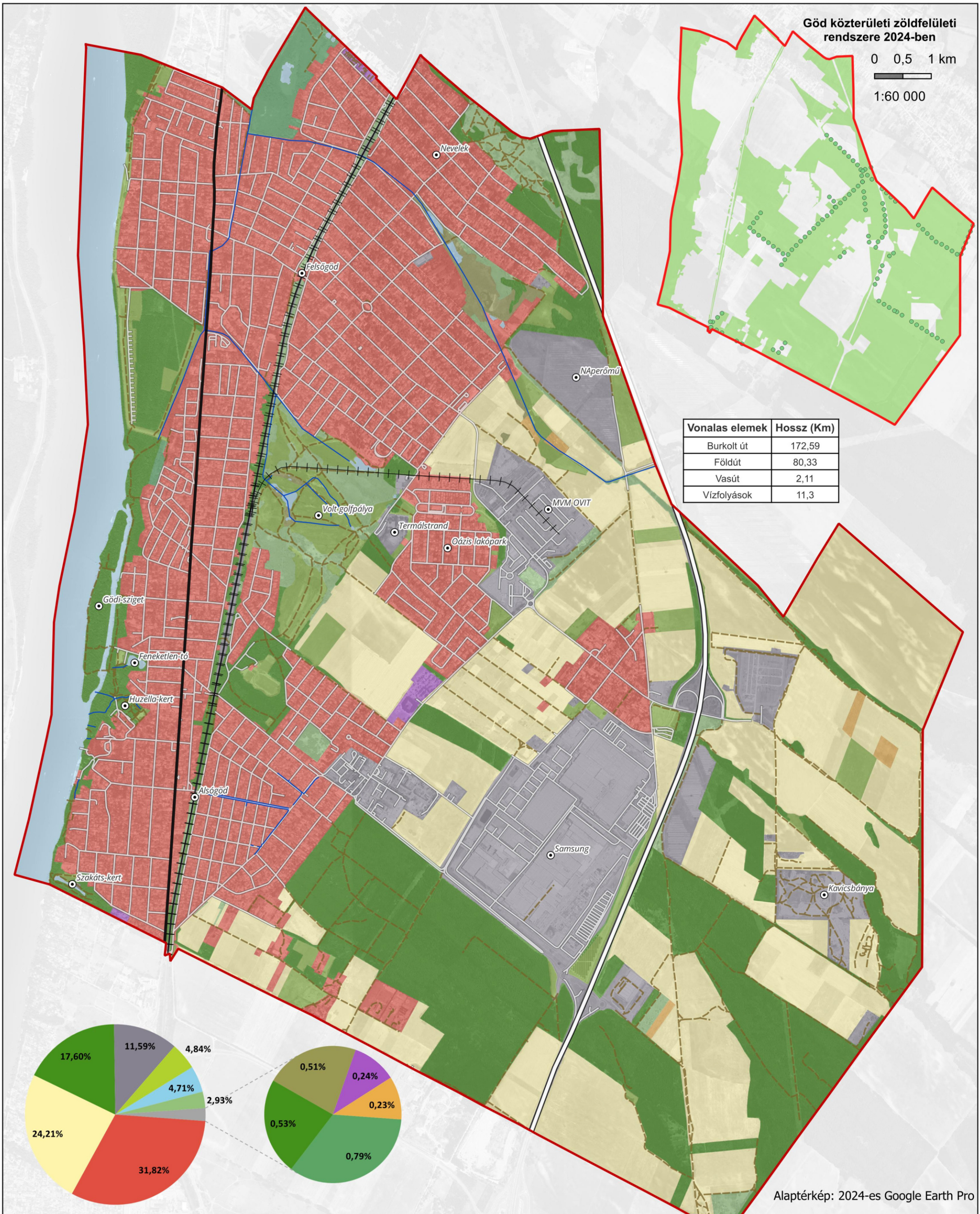
--- Földút
+ Vasútvonal
●●● Fasor
●●●● Mezővédő erdősáv
— Vízfolyás

Burkolt út

Területhasználatok

■ Lakóterület
■ Gyümölcsös
■ Szőlő
■ Kert
■ Szántó
■ Fialat erdő

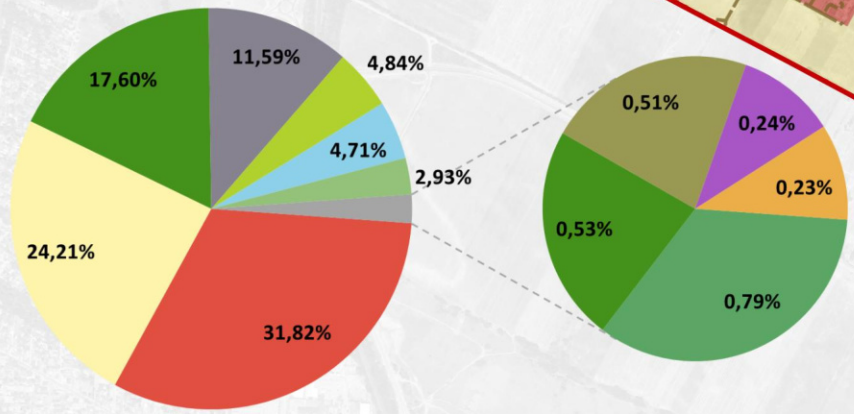
■ Erdő
■ Cserjésedő terület
■ Gyep
■ Temető
■ Díszkert
■ Vízfelület
■ Vizenyős terület
■ Egyéb

Göd közterületi zöldfelületi rendszere 2024-ben

0 0,5 1 km
1:60 000

Vonalas elemek	Hossz (Km)
Burkolt út	172,59
Földút	80,33
Vasút	2,11
Vízfolyások	11,3

Alaptérkép: 2024-es Google Earth Pro

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék**

Diplomamunka címe:
A zöldfelületi rendszer történeti változása Gödön

2025. 06. 13.

Tervlap száma: 4.
Tervlap címe: Területhasználat az 2024-es Google Earth alapján

1:20 000

Készítette: Fazekas Fatime
Konzulens: Hubayné Dr. Horváth Nóra

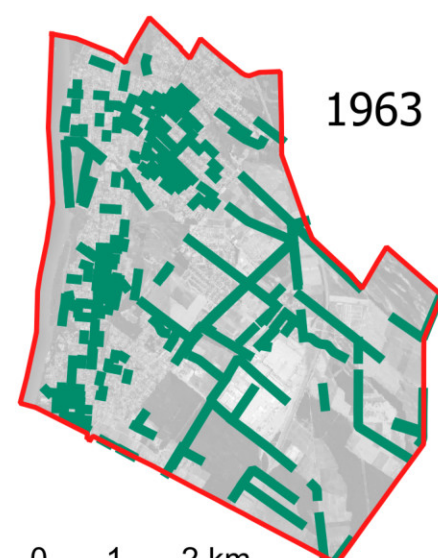
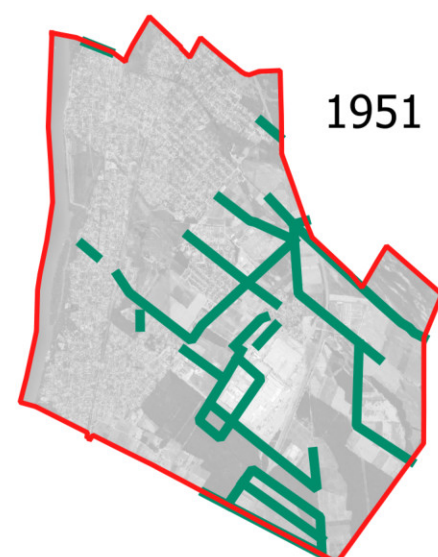
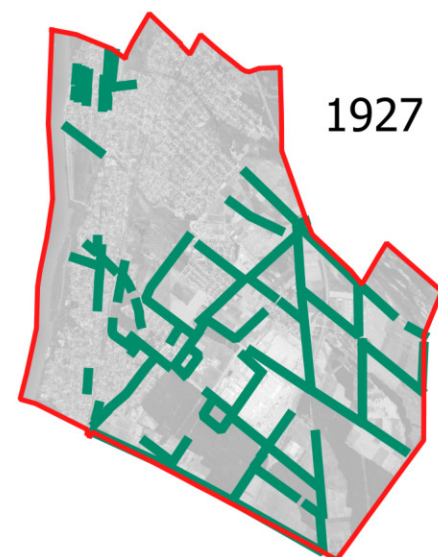
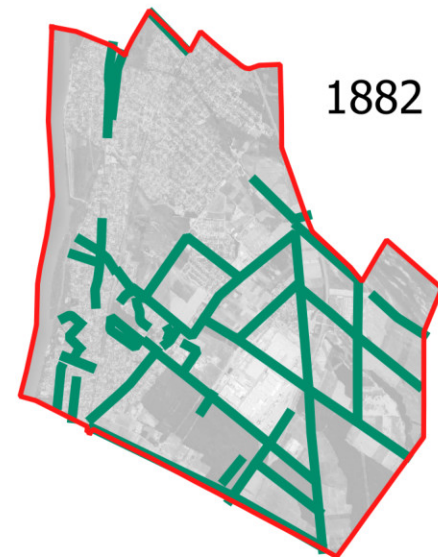
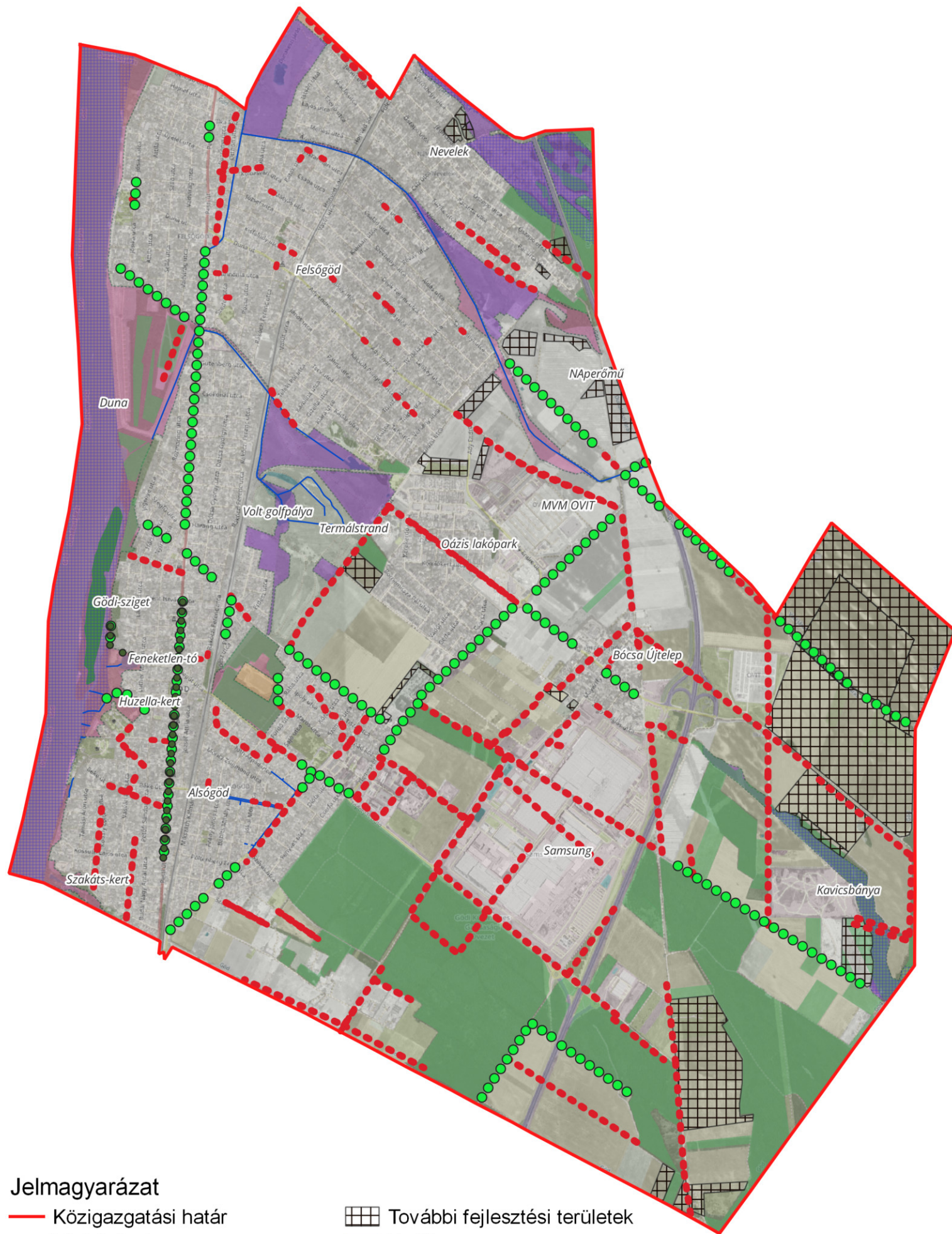
0 0,5 1 km

Jelmagyarázat

— Kőzig. határ	Területhasználat	Ártéri erdőterület
⊙ Pontszerű elemek	Lakóterület	Ligetes területek
Vonalas elemek	Szántó	Nádas
— Burkolt út	Kert	Temető
— Földút	Gyep	Vízfelület
— Vasútvonal	Erdő	Egyéb beépített terület
— Vízfolyás	Bozótos	

Történelmi jelentőségű elpusztult és máig fennmaradt fasorok

Történelmi jelentőségű fasorok 1882-1963 között

Jelmagyarázat

- Közigazgatási határ
- Vízfolyások
- Történelmi jelentőségű fasorok
  - Állandó/ stabil fasorok
  - - - Elpusztult fasorok
  - Helyi jelentőségű védett fasorok
  - Natura 2000 (SAC)
  - További fejlesztési területek
  - Erdők
  - Országos jelentőségű védett terület
  - Országos Ökológiai Hálózat területei
  - magterület
  - puffer
  - folyosó

Adatok forrása: 1882-es kataszteri térkép (Bátorfi Ildikó tulajdona), III. katonai felmérés (1883, Arcanum Adatbázis Kft.), 1951-es kataszteri térkép (Hadtörténeli Múzeum), 1963-as topográfiai térkép (Geoshop.hu), Google Earth, 2024, Göd fakatasztere (2010)

0 1 2 km

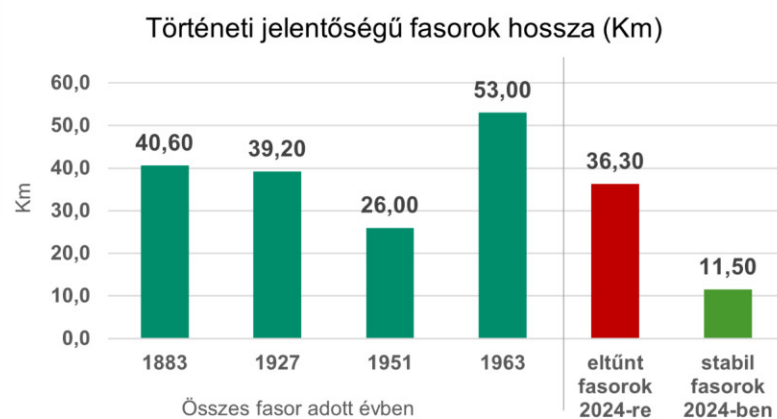
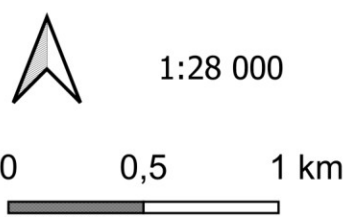

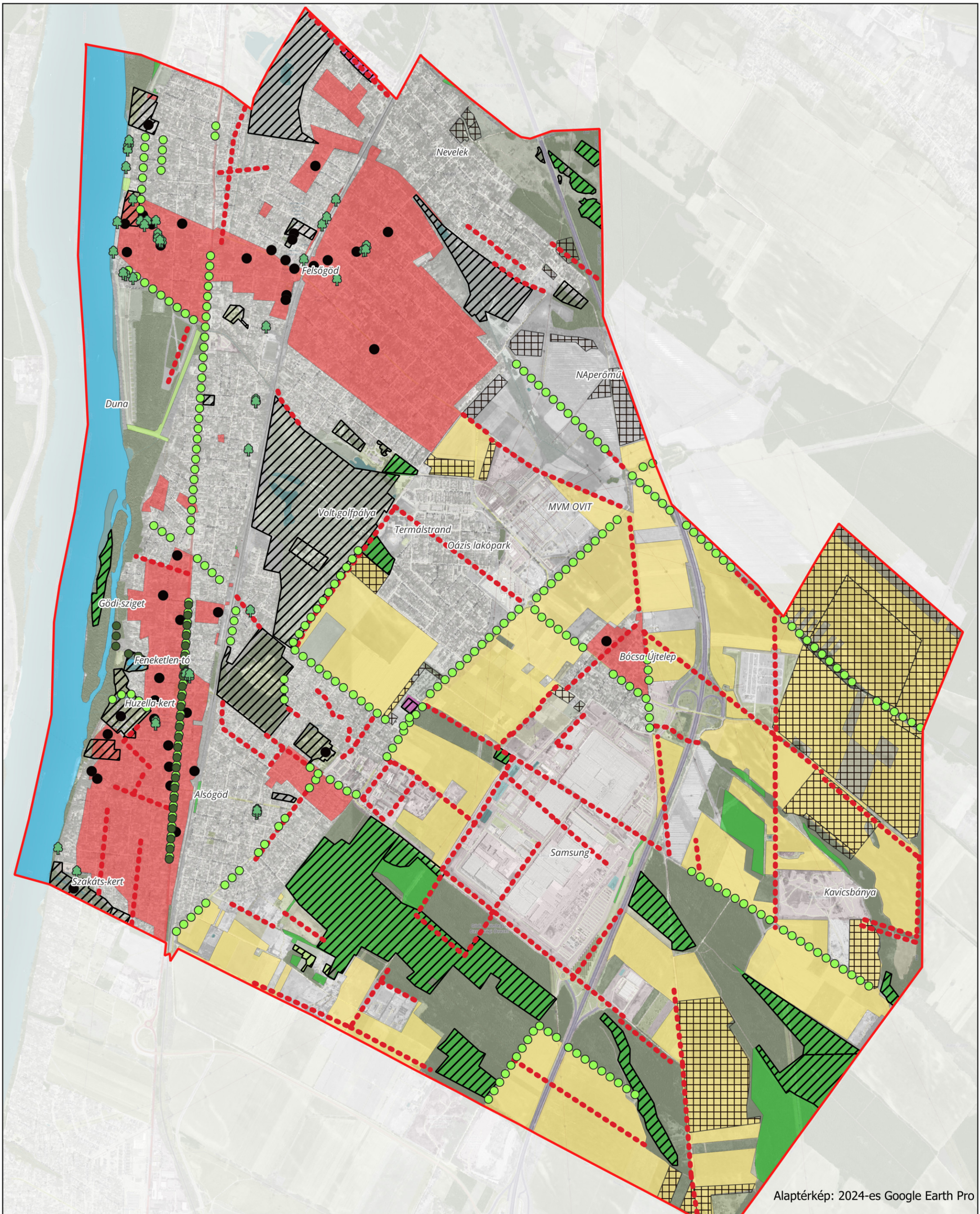
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék

Diplomamunka címe:
A zöldfelületi rendszer történelmi változása Gödön

Tervlap száma: 5.
Tervlap címe: Történelmi jelentőségű fasorok vizsgálata

Készítette: Fazekas Fatime
Konzulens: Hubayné Dr. Horváth Nóra

Alaptérkép: 2024-es Google Earth Pro

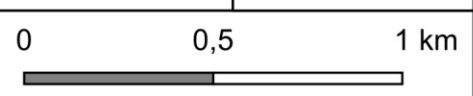

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék**

Diplomamunka címe: **A zöldfelületi rendszer történeti változása Gödön** 2025. 10. 13.

Tervlap száma: **6.** 1:20 000
Tervlap címe: **Értékelő tervlap**

Készítette: **Fazekas Fatime**
Konzulens: **Hubayné dr. Horváth Nóra**

Jelmagyarázat

- Közig. határ
  - Villakertek
  - 🌳 Történeti jelentőségű fák
  - ⋯ Elpusztult fasorok
  - Helyi jelentőségű védett fasorok
  - Fennmaradt történeti jel. fasorok
  - Történeti jelentőségű zöldfelületek
  - fejlesztési területek_SZT copy
-
- 1927 és 2024 között
állandó területhasználatok
- Lakóterületek
  - Szántóterület
  - Gyepterület
  - Erdők
  - Vízfelületek

0 100 200 m

Alaptérkép: 2024-es Google Earth Pro

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék

Diplomamunka címe:
A zöldfelületi rendszer történeti változása Gödön

2025. 10. 27.

Tervlap száma: 7.
Tervlap címe: Történeti jelentőségű zöldfelületi elemekre tett javaslatokat bemutató tervlap

1:20 000

Készítette: Fazekas Fatime
Konzulens: Hubayné dr. Horváth Nóra

0 0,5 1 km

Jelmagyarázat

— Közig. határ

Kastélyok nyaralók, villkertek

○ védelem alá helyezés

● megőrzés

● Védelemre érdemes történeti jelentőségű faegyedek

○ Sajátos történeti jelentőségű zöldfelületek karakterterülete

Történeti jelentőségű fasorok

○ védelem alá helyezés

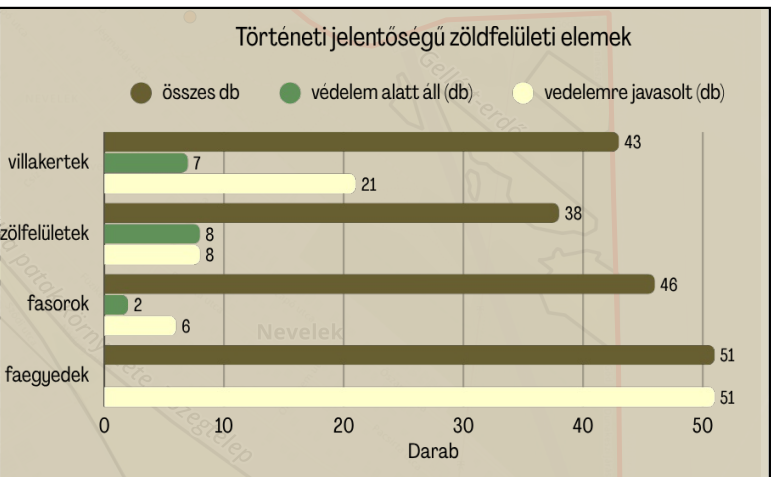
● visszaállítás

● megőrzés

Történeti jelentőségű zöldfelületek

○ védelem alá helyezés

● megőrzés

megálló	num
Felsőgöd - Bástya	1
Felsőgöd Kertvárosi villatelep	2
Bozóky tér - piac	4
Szécsi-villák és környéke	3
Erdeifenyvesek	5
Erzsébet emlékfásítás	6
Platánfasor	7
Nemeskéri birtok	8
Pesti úti villák és fasora	9
Biciklista Nagyvebdeglő	10
Alsógödi villatelep	11
Arany Major	12
Tündérvölgy vagy Szakáts-kert	13

Göd történelmi jelentőségű villakertjei, fasorai, zöldfelületei - tematikus sétaút -

10. állomás - Biciklista Nagyvebdeglő

1915 Az 1902-ben épült, emeletén szállodai szobákat is kínált, nevét feltehetően az abban az évben rendezett **Budapest-Vác kerékpárversenyről** kapta. Bejárata a mai József Attila utcára nézett. Tulajdonosa, **Horváth Gyula** később **filmszínház** alakította a báltermet, emelkedő nézőtérrel és páholyokkal, 200 férőhelyes volt, és 1932-ben hangosfilm vetítőgépet kapott.

1960 **1938-ban** a mozi idegen hangzása miatt **Rákóczi filmszínház**nak nevezték át, majd az 1940-es évek elején **kibővítették**. A vendéglőt Horváth felesége, Nagy Elza vezette, később több tulajdonos váltotta egymást: dr. Hódi Gyula, majd Csefay Lajos, a háború után pedig több magántulajdonos.

2024 1959-ben az önkormányzat tulajdonába került. Itt nyílt meg a **József Attila Művelődési Ház**, amely azóta is a város kulturális központja. Az épület 1966 óta a Városi Könyvtárnak is otthont ad.

Mintatábla

MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék**

Diplomamunka címe:
A zöldfelületi rendszer történelmi változása Gödön

2025. 11. 10.

Tervlap száma: 8.
Tervlap címe: **Történelmi jelentőségű zöldfelületek bemutatása - tematikus sétaút -**

1:13 000

Készítette: **Fazekas Fatime**
Konzulens: **Hubayné Dr. Horváth Nóra**

0 250 500 m

Jelmagyarázat

- Közig. határ
- tematikus sétaút
- Fő útvonal
- Információs tábla
- történelmi jel. fák
- kastélyok nyaralók villák
- védelemre érdemes
- megőrzendő

Történelmi jelentőségű zöldfelületek

- megőrzésre javasolt
- védelemre javasolt
- Helyi jelentőségű védett területek

Történelmi jelentőségű fasorok

- védelemre érdemes
- megőrzendő
- helyreállítás

1. számú táblázat

	1927-1951	1951-1987	1987-2024	2024-
beépítések változása időben	Felsőgödön a kiarcellázott területek beépülnek	Nevelek is kiépült	megépül az autópálya	rendezési tervek további beépítésre szánt területei
	megszűnnek a vasút és az országút közötti szőlőterületek	Felsőgöd északi lakóterülete tovább bővül Sződliget felé	Nevelek tovább növekszik	Bócsa nyugati és déli területei további potenciálisan beépülő területek
	Albakert beépítése	Albakert és a golfpálya környékén is bővül a település	a Samsung több csarnoka már megépült	külterület további beépíthető területei
	Alsógödön a vasút keleti fele is beépült	az egykori Nemeskéri Birtok további részei épülnek be	a strand mellett az Oázis lakópark is kiépül	
	Ilka-majorban új beépítések jelennek meg	kiépül a strand és a mai Oázis lakópark közelében az OVIT	albakertnél a golfpálya felé további területeket építenek be	
			az autópálya mentén napelemparkokat alakítanak ki a település keleti felén kavicsbánya nyílik OVIT második állomása	
a beépítések térhódítása miatt elveszett zöldfelületek	Felsőgödön: mezőgazdasági területek, cserjésedő területek	Felsőgödön: legelőterületek, mg, erdőterületek - Nevelek	Nevelek: szántók, gyeppek	Véderdők fenyegetettsége, útépitések miatti növényállomány pusztulásának veszélye. Városkép változása
	Középgödön: legelők, kisebb erdőterületek, cserjésedő területek	Középgödön: szántóterületek	Felsőgöd: ilka-patak árterülete, bozótos részek	
	Alsógödön: nagyobb erdőterület és a dunapart keskeny cserjés sávja	Alsógödön: Nemeskéri Birtok területei, mg,	Középgöd: golfpálya gyeppei, duna felé kis kiszögellések	
	Ilka-majrnál: mezőgazdasági és legelőterületek	Ilka-majrnál: mezőgazdasági területek	Alsógöd: déli szántóterületek	
			Oázis Lakópark: szántók és kis mértékben gyeppek	
			Bócsa: erdők és gyeppek	
		Külterületek: szántók, kis mértékben erdőterületek		

1. Számú melléklet

Kataszteri felmérőlap			
Helyszín	Göd, Pesti út 81.		
Felmérés időpontja	2025.03.30	hrszt	206
A történeti jelentőségű elem			
neve	Buchwald-Wydlér-Pick-villa		
építés/keletkezés ideje	1900		
funkciója	Polgármesteri Hivatal		
tulajdonforma	önkormányzati tulajdon		
állapot	átépített, jó		
védelem	igen		
típusa	helyi védelem		
A telek			
eredeti méret	5878 m ²		
jelenlegi méret	5980,05 m ²		
Rövid történet	Buchwald Sándor építtette, eredetileg nyaralóként használták. Eklektikus stílusú, saroktoronnyal. 1941-ben Pick Lili eladásra kínálta és az akkori képviselőtestület meg is vásárolta. Belülről átalakították.		
Növényzet			
Fajok	Betula, Taxus, Aesculus, Chamaecyparis, Quercus, Picea, Acer, Styphnolobium		
Megközelítő életkor	60-40 év között		
Magasság	20+ m		
Törzskörméret	70-90 cm		
Fák darabszáma	18		
védelem	-		
történeti jelentőség	van, villakerti növényzet		
Veszélyeztető tényezők			
építkezések (épületfejlesztés, parkolóépítés)			
Javaslatok			

Helyszínrajz

Kataszteri felmérőlap			
Helyszín	Erzsébet liget (göd láprét, hajdani golfpálya)		
Felmérés időpontja	2025.03.30	hrszt	025/5
A történeti jelentőségű elem			
neve	Erzsébet királyné emlékfásítás		
építés/keletkezés ideje	1898		
funkciója	rekreációs célú zöldfelület		
tulajdonforma	önkormányzati tulajdon		
állapot	idős fák fadaktori kezelésre szorulnak		
védelem	nincs		
típusa	nem áll védelem alatt		
A telek			
eredeti méret	2 0135 m ²		
jelenlegi méret	4 kat. hold		
Rövid történet	Nemeskéri Kiss Pál az Erzsébet királyné emlékére szervezett fásítási akció keretében 1899-ben hozta létre, 8000 fenyő-, 2000-2000 tölgy-, nyír-, kőris- és juhar csemetével. Közepén egy kereszt állt, mely ma már nincs meg. Az „Erzsébet királyné emlékfái” című albumban fennmaradt róla egy képes ábrázolás. (Földmivvelésügyi M. Kir. Minister 1899, Hubayné et al., 2024)		
Növényzet			
Fajok	feketeenyő (Pinus nigra), idős ostarfák (Celtis occidentalis) és		
Megközelítő életkor	125 év között		
Magasság	15+ m		
Törzskörméret	40-100 cm		
Fák darabszáma	kb. 30		
védelem	-		
történeti jelentőség	van, országos, emlékfásítás		
Veszélyeztető tényezők			
korosodás, kezelés hiánya, szárazodás, fenyőket érintő betegségek			
Javaslatok			
fadaktori kezelés, védetté nyilvánítás			

Helyszínrajz

2a. számú Melléklet: Történeti jelentőségű villakertek katasztere Gödön

sorszám	típus	név	védettség	keletkezés	tulajdonforma	funkció	elhelyezkedés	cím
1	vendéglő	Nemeskéri-Kiss kúria	műemlék	1826	magántulajdon	nincs	Alsógöd	Alagút út, Szamos köz között
2	vendéglő	Biciklista Nagyvendéglő	helyi védett	1901 előtt	Önkormányzati tulajdon	művelődési ház és könyvtár	Göd	Pesti út 72.
3	nyaraló	Buchwald-Wydlar-Pick-villa	helyi védett	1900	Önkormányzati tulajdon	Önkormányzat épülete	Göd	Pesti út 81.
4	családotthon telep	Deák (Sütő)-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1925-29	magántulajdon	lakóház?	Felsőgöd	Vasút utca 30.
5	villa	Gyimesi-villa	-	1928	magántulajdon	lakóház	Duna út	Duna út 17.
6	nyaraló	Délibáb-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1914	magántulajdon	lakóház	Alsógöd	Petőfi Sándor utca 45.
7	vendéglő	Fácán Nagyvendéglő és Szálló	-	1875	Önkormányzati tulajdon	óvoda	Göd	Rákóczi Ferenc utca 23.
8	villatelepi épület	Héder-villa	helyi védett	1907	Önkormányzati tulajdon	nincs	Felsőgöd	Jósika utca 14.
9	villa	Huzella-villa	-	1846 körül	ELTE	jelenleg felújítás alatt	Alsógöd	Jávorka Sándor utca
10	panzió, üdülő	Kék Duna Üdülő	helyi védett	1932	Önkormányzati tulajdon	nincs	Felsőgöd	Új Élet utca felől
11	vendéglő, lovatárhely	Kincsem Csárda	helyi védett	1736-85	Önkormányzati tulajdon	kulturális és közösségi épület	Göd	Pesti út 93.
12	családotthon telep	Németh László villája	-	1928-29	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Duna út 7.
13	kastély	Schöffner-kastély	-	1928	Önkormányzati tulajdon	szociális otthon	Újtelep	
14	nyaraló	Sivő-villa	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	Önkormányzati tulajdon	óvoda	Alsógöd	Béke út 3.
15	kastély	Szapáry-Hajcsi-kastély	-	1870-80	magántulajdon	általános iskola	Felsőgöd	Madách utca 36-40.
16	nyaraló	Tost-Wigner-villa	helyi védett	1892-93	állami?	szakközépiskola	Alsógöd	Jávorka Sándor utca 18.
17	villa	Walch-villa	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	Önkormányzati tulajdon	általános iskola	Alsógöd	Petőfi Sándor utca 49.
18	villa	Duna-villa	-	1860-70	magántulajdon	lakóház	Alsógöd	Béke út 1.
19	villa	Havass-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1905	magántulajdon	pizzéria	Alsógöd	Béke út 22.
20	villa	Woititz-villa	-	1939	magántulajdon	lakóház	Alsógöd	Jávorka Sándor utca 3.
21	villa	Baitz-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1904	magántulajdon	lakóház?	Alsógöd	Pesti út 57.
22	villa	Strelisky-nyaraló	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Alsógöd	József Attila utca 21.
23	villa	Szakáts-villa és kert	-	1929	magántulajdon	lakóház	Alsógöd	Tompa Mihály út 1.
24	villa	Róth-nyaraló	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	magántulajdon	lakóház	Alsógöd	József Attila utca 7.
25	családotthon telep	Gizella-lak	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Kálmán utca 14.
26	villatelepi épület	Ilona-nyaraló/Schwartz-villa	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Attila utca 11.
27	családotthon telep	Jesovits-villa	-	n.a.	Önkormányzati tulajdon	lakóház	Felsőgöd	Regős utca 36.
28	villatelepi épület	Deregnői-villa	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Duna út 44.
29	villatelepi épület	dr. Szécsi-nyaraló	helyi védelemre javasolt SZT	1907-1908	Önkormányzati tulajdon	általános iskola	Felsőgöd	Ifjuság köz 1-3.
30	villatelepi épület	Pap-Bozóky-villa	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Rákóczi út 132.
31	villa	Latabár-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1910	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Latabár Kálmán utca 4.
32	vendéglő	Venczel Vilmos-csárda	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Pesti út 26.
33	villatelepi épület	Rónai-villa	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Jósika utca 7.
34	villatelepi épület	Fellner-villa	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Rákóczi út 130.
35	családotthon telep	Adler-villa	-	1915-30	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Ady Endre út 39.
36	családotthon telep	Handlovics-villa	-	1920	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Család utca 25.
37	családotthon telep	Waldheim-villa	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Lenkey utca 4.
38	Floch-villa	Weisz-villa	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Göd	Bajcsy-Zilinszky utca 21.
39	családotthon telep	Stühmer-villa	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Latabár utca 2.
40	családotthon telep	Wenczel-villa	-	1900 körül	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Rózsa utca 5.
41	családotthon telep	Szécsi-villa	-	n.a.	Önkormányzati tulajdon	lakóház	Felsőgöd	Kisfaludy utca, orvosi rendelő
42	családotthon telep	Karvaly-Fuchs-villa	-	1915	magántulajdon	Rizmajer sörház?	Felsőgöd	Vasút utca 20.
43	családotthon telep	Bauer-villa	-	n.a.	magántulajdon	lakóház	Felsőgöd	Templom utca 6.

2b. számú Melléklet: Történeti jelentőségű villakertek javaslata

sorszám	név	védettség	keletkezés	tulajdonforma	hajdani telek mérete (m ²)	jelenlegi telekméret(m ²)	történeti növényállomány	Javaslat	Javaslat indoka/ jelentőség
1	Nemeskéri-Kiss kúria	műemlék	1826	magántulajdon	406376	30204	I	megőrzés	kiemelt dendrológiai - építészeti érték, műemlék
2	Biciklista Nagyvendéglő	helyi védett	1901 előtt	Önkormányzati tulajdon	4720	810	I	megőrzés	településtörténeti, városi karakteradó
3	Buchwald-Wydlér-Pick-villa	helyi védett	1900	Önkormányzati tulajdon	5878	5980	I	megőrzés	településtörténeti, városi karakteradó, építészeti érték
4	Deák (Sütő)-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1925-29	magántulajdon	1498	771	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
5	Gyimesi-villa	-	1928	magántulajdon	1165	1045	N	megőrzés	városi karakteradó
6	Délibáb-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1914	magántulajdon	2571	2617	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, egykori telekméret, építészeti érték
7	Fácán Nagyvendéglő és Szálló	-	1875	Önkormányzati tulajdon	3681	1873	N	megőrzés	településtörténeti, városi karakteradó, építészeti érték
8	Héder-villa	helyi védett	1907	Önkormányzati tulajdon	5685	n	I	megőrzés	településtörténeti, építészeti érték
9	Huzella-villa	-	1846 körül	ELTE	36567	55662	I	megőrzés	kiemelt dendrológiai érték, településtörténeti
10	Kék Duna Üdülő	helyi védett	1932	Önkormányzati tulajdon	11642	33131	I	megőrzés	dendrológiai érték, városi karakteradó, egykori telekméret
11	Kincsem Csárda	helyi védett	1736-85	Önkormányzati tulajdon	8072	2329	N	megőrzés	településtörténeti, városi karakteradó, építészeti érték
12	Németh László villája	-	1928-29	magántulajdon	1096	944	N	megőrzés	településtörténeti, városi karakteradó, építészeti érték
13	Schöffner-kastély	-	1928	Önkormányzati tulajdon	37902	33696	N	megőrzés	településtörténeti, városi karakteradó
14	Sivó-villa	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	Önkormányzati tulajdon	5062	4831	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
15	Szapáry-Hajcsi-kastély	-	1870-80	magántulajdon	4027	2357	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
16	Tost-Wigner-villa	helyi védett	1892-93	állam?	10405	10775	I	megőrzés	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
17	Walch-villa	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	Önkormányzati tulajdon	6480	3908	N	védelemre javasolom	városi karakteradó, építészeti érték
18	Duna-villa	-	1860-70	magántulajdon	1517	2339	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
19	Havass-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1905	magántulajdon	1639	1435	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
20	Woititz-villa	-	1939	magántulajdon	1314	1308	N	megőrzés	városi karakteradó, építészeti érték
21	Baitz-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1904	magántulajdon	1747	1747	N	védelemre javasolom	városi karakteradó, építészeti érték
22	Strelisky-nyaraló	-	n.a.	magántulajdon	3200	1721	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
23	Szakáts-villa és kert	-	1929	magántulajdon	27014	40244	I	megőrzés	dendrológiai -ökológiai érték, városi karakteradó,
24	Róth-nyaraló	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	magántulajdon	1562	1236	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
25	Gizella-lak	-	n.a.	magántulajdon	808	787	N	megőrzés	városi karakteradó, építészeti érték
26	Ilona-nyaraló/Schwartz-villa	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	magántulajdon	2483	1807	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
27	Jesovits-villa	-	n.a.	Önkormányzati tulajdon	3290	1281	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
28	Deregnői-villa	-	n.a.	magántulajdon	928	1024	N	megőrzés	városi karakteradó, építészeti érték
29	dr. Szécsi-nyaraló	helyi védelemre javasolt SZT	1907-1908	Önkormányzati tulajdon	16420	11849	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
30	Pap-Bozóky-villa	-	n.a.	magántulajdon	2322	3593	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
31	Latabár-villa	helyi védelemre javasolt SZT	1910	magántulajdon	4366	2159	I	védelemre javasolom	kiemelt dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
32	Venczel Vilmos-csárda	-	n.a.	magántulajdon	1757	1550	N	megőrzés	városi karakteradó, építészeti érték
33	Rónai-villa	-	n.a.	magántulajdon	1606	1440	I	megőrzés	városi karakteradó, építészeti érték
34	Fellner-villa	helyi védelemre javasolt SZT	n.a.	magántulajdon	2525	2371	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
35	Adler-villa	-	1915-30	magántulajdon	1076	1076	N	megőrzés	városi karakteradó, építészeti érték
36	Handlovics-villa	-	1920	magántulajdon	1213	1358	N	megőrzés	városi karakteradó, építészeti érték
37	Waldheim-villa	-	n.a.	magántulajdon	3305	1540	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
38	Weisz-villa	-	n.a.	magántulajdon	1634	1529	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
39	Stühmer-villa	-	n.a.	magántulajdon	5153	2165	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
40	Wenczel-villa	-	1900 körül	magántulajdon	2022	1529	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
41	Szécsi-villa	-	n.a.	Önkormányzati tulajdon	4087	2131	I	védelemre javasolom	dendrológiai érték, városi karakteradó, építészeti érték
42	Karvaly-Fuchs-villa	-	1915	magántulajdon	465	260	N	megőrzés	városi karakteradó, építészeti érték
43	Bauer-villa	-	n.a.	magántulajdon	568	1213	N	megőrzés	városi karakteradó, építészeti érték

3a Melléklet: Történeti jelentőségű zöldfelületek katasztere

id	név	1. térképes megjelenés	funkció	ter_ha	meglévő védettség	övezet	utca-HRSZ
1	Kisfaludy-Hajcsi telek	1883	intézményi terület	1,4	nem	ko-1, zkk	4362, 4374/2, (4374/3)
2	Hajdani golfpálya	1883	közpark	60,0	igen	ksr	Vasút utca, Összekötő út,
3	Erzsébet liget	1883	közpark	2,0	nem	ksr	025/5
4	Nyarlóházak	1883	intézményi terület	1,8	nem	üü-2	3255/2
5	Kiserdő	1883	erdő, közpark	17,2	igen	evt	Alagút utca, Rómaiak útja, Erdész utca
6	Nemeskéri-Kiss- kúria	1883	műemléki terület, intézményi	3,0	igen	üü-3	1827/94
7	Huzella kert	1883	intézményi terület	5,6	igen	kn	367
8	Szakáts kert	1883	közpark	3,8	nem	zkp-2	783, (935)
9	Kékperjés láprét	1883	természetvédelmi terület, közpark	19,3	igen	zkp	Ároksági fasor - István utca
10	Savanyú erdő	1883	erdő	3,1	nem	ev	Topolyás dűlő
11	Laposház melletti erdő	1883	erdő	0,5	nem	lke-4	1648/5-6, 1848/21-22, Nemeskéri-Damjanich utca
12	Állami erdő	1883	erdő	59,2	nem	ev	Topolyás dűlő
13	Gödi-sziget	1883	erdő, természetvédelmi terület	2,7	igen	ev-t	3
14	Topolyás erdő	1883	erdő	7,3	nem	ev	079, Topolyás dűlő
15	Gleditsiás	1883	erdő	6,6	nem	ev	081/9, 083
16	Sándorvölgy	1883	erdő	9,3	nem	ev	93
17	erdő	1883	erdő	7,1	nem	ev	(060/2), 062/46, 091/19
18	erdő	1883	erdő	0,6	nem	ev	049/1
19	Nemeskéri temető	1883	temető	0,5	nem	kt	(1829/2)
20	Jácint utcai temető	1927	temető	1,1	nem	kt	4032, Jácint utca
21	Gellért-erdő	1927	erdő	4,9	nem	ev	Debegió-hegy
22	Fenyvesi Bicikli park	1927	erdő, közpark	1,3	nem	ev	6322/5, Kádár utca, Összekötő út
23	Palace hotel melletti fenyves	1927	erdő	1,4	nem	vt-2	6322/6, Golf utca
24	Palace hotel fenyves	1927	erdő	0,3	nem	uu-1	6322/2, Kádár utca
25	Kék Duna Üdülő	1927	intézményi terület	3,3	igen	üü-1	3658
26	Mérőtelep	1927	intézményi terület	2,0	nem	üü-2	419
27	Feneketlen-tó	1927	közpark	1,3	nem	zkp-1	353
28	Erdő	1927	erdő	2,3	nem	ev	6952/2, Pulykaház utca-Összekötő út
29	erdő	1927	erdő	8,2	nem	ev	93
30	erdő	1927	erdő	1,0	nem	ev	Topolyás dűlő
31	gyep	1927	gyep	0,9	nem	má-3	070/30
32	Pesti úti temető	1951	temető	0,4	nem	kt	2527
33	Pázmány utcai temető	1951	temető	0,6	nem	kt	936
34	Ilka patak környezete, volt tőzegtelep	1960	gyep	13,0	nem	mk-1	Nádirigó-Sződi utca
35	erdő nevelék	1960	erdő	1,6	nem	ev, lf-3	9009, 0343, 0342
36	Várdomb	1983	közpark, régészeti terület	1,0	igen	zkp-1	(4750/7), 4750/10
37	Erzsébet tér /Bozókóy tér	1883	köztér	0,7	nem	kb, kt	5637/1, Lenkey-Teleki Pál utca
38	Petőfi tér	1927	köztér	0,2	nem	zkp-1	(1321)

3b melléklet: Történeti jelentőségű zöldfelületek javaslata

id	név	1. térképes megjelenés	funkció	meglévő védetség	EOV_x	EOV_y	javaslat	javaslat indoka/jelentőség
1	Kisfaludy-Hajcsi telek	1883	intézményi terület	nem	657171,755	262652,37	megőrzés	településtörténeti és városkaraktert meghatározó
2	Hajdani golfpálya	1883	közpark	igen	657253,011	260972,143	megőrzés	ökológiai, településtörténeti és városkaraktert meghatározó
3	Erzsébet liget	1883	közpark	nem	657230,245	260752,952	védetség	településtörténeti
4	Nyaralóházak	1883	intézményi terület	nem	656186,478	262781,978	megőrzés	ökológiai, városképi
5	Kiserdő	1883	erdő, közpark	igen	656929,397	260000,881	megőrzés	településtörténeti, műemléki
6	Nemeskéri-Kiss- kúria	1883	műemléki terület, intézményi	igen	657266,898	259634,818	megőrzés	természetvédelmi és településtörténeti
7	Huzella kert	1883	intézményi terület	igen	656145,363	259849,182	megőrzés	ökológiai és településtörténeti
8	Szakáts kert	1883	közpark	nem	655873,261	258784,702	védetség	ökológiai
9	Kékperjés láprét	1883	természetvédelmi terület, közpark	igen	657121,393	263541,372	megőrzés	ökológiai
10	Savanyú erdő	1883	erdő	nem	657821,184	258975,389	megőrzés	ökológiai
11	Laposház melletti erdő	1883	erdő	nem	657083,577	259323,068	megőrzés	természetközeli terület, Duna látványt meghatározó, ökológiai
12	Állami erdő	1883	erdő	nem	657736,543	258589,901	megőrzés	ökológiai
13	Gödi-sziget	1883	erdő, természetvédelmi terület	igen	656014,806	260596,862	megőrzés	ökológiai
14	Topolyás erdő	1883	erdő	nem	658151,693	257748,826	megőrzés	ökológiai
15	Gleditsiás	1883	erdő	nem	659189,701	257574,095	megőrzés	ökológiai
16	Sándorvölgy	1883	erdő	nem	660189,261	257691,169	megőrzés	ökológiai
17	erdő	1883	erdő	nem	659293,534	258640,32	megőrzés	településtörténeti
18	erdő	1883	erdő	nem	658371,947	259566,973	megőrzés	ökológiai és városkaraktert meghatározó
19	Nemeskéri temető	1883	temető	nem	657824,924	259860,096	védetség	ökológiai és városkaraktert meghatározó
20	Jácint utcai temető	1927	temető	nem	657526,924	263629,396	megőrzés	ökológiai és városkaraktert meghatározó
21	Gellért-erdő	1927	erdő	nem	658782,922	262974,989	védetség	településtörténeti
22	Fenyvesi Bicikli park	1927	erdő, közpark	nem	657766,32	261269,007	megőrzés	ökológiai
23	Palace hotel melletti fenyves	1927	erdő	nem	657466,382	261449,915	megőrzés	vizes élőhely
24	Palace hotel fenyves	1927	erdő	nem	657672,16	261375,409	megőrzés	ökológiai
25	Kék Duna Üdülő	1927	intézményi terület	igen	656258,377	263360,377	megőrzés	ökológiai
26	Mérőtelep	1927	intézményi terület	nem	656018,298	259602,126	megőrzés	ökológiai
27	Feneketlen-tó	1927	közpark	nem	656215,318	260116,883	megőrzés	ökológiai
28	Erdő	1927	erdő	nem	657639,73	260757,302	megőrzés	ökológiai
29	erdő	1927	erdő	nem	660143,775	257979,11	megőrzés	régészeti és kultúrtörténeti
30	erdő	1927	erdő	nem	660644,477	258190,715	megőrzés	városkaraktert meghatározó
31	gyep	1927	gyep	nem	657212,155	258385,402	megőrzés	kultúrtörténeti érték, Erzsébet-fásítás
32	Pesti úti temető	1951	temető	nem	656643,466	261661,29	védetség	természeti érték, források és vizes élőhely, volt Tündér-völgy
33	Pázmány utcai temető	1951	temető	nem	656121,798	258629,891	védetség	Mayerffy parcella, településtörténeti érték
34	Ilka patak környezete, volt tőzegtelep	1960	gyep	nem	658251,766	262378,677	védetség	Debegió-hegy magterület, ökológiai
35	erdő nevelek	1960	erdő	nem	658769,184	262272,74	megőrzés	egyik legrégebbi temető, településtörténeti érték, idős akácok
36	Várdomb	1983	közpark, régészeti terület	igen	656798,371	262164,875	megőrzés	településtörténeti érték
37	Erzsébet tér /Bozóky tér	1883	köztér	nem	657575,07	262208,153	védetség	vizenyős élőhelytípus
38	Petőfi tér	1927	köztér	nem	656679,203	259056,36	megőrzés	volt piacter, emlékfásítások, kultúrtörténeti

4a Melléklet: Történeti jelentőségű fasorok katasztere

sorszám	név	faj	típus	1. térképes ábrázolás	hossz (m)
1	Platánfa fasor Maros utca	Platán	fennmaradt	1883	144,2
2	Pesti úti fasorok Középgödön	vegyes	fennmaradt	1883	1644
3	Hajdani Nemeskéri birtok fasorai	n.a.	fennmaradt	1883	671,5
4	Hajdani Nemeskéri birtok fasorai	n.a.	fennmaradt	1883	756,8
5	Hajdani Nemeskéri birtok fasorai	n.a.	fennmaradt	1883	677,2
6	Nemeskéri K. Miklós út 5.	ostorfa	fennmaradt	1883	376,8
7	Napelempark mentí fasor	n.a.	fennmaradt	1883	723,1
8	Göd-pusztai fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1883	1064,3
9	Göd-pusztai fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1927	609,1
10	Göd-pusztai fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1883	1127,5
11	Egykori Francia kúti tábla melletti fasor	korai juhar	eltűnt	1883	652,7
12	Gleditsiás melletti fasor	korai juhar	eltűnt	1883	357,8
13	Száhlender Béla dűlői fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1927	143,1
14	Száhlender Béla dűlői fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1927	318,6
15	Samsung mögötti fasor	korai juhar	eltűnt	1883	416,6
16	Felsőgödi bástya	nyárfa	eltűnt	1951	285,2
17	Munkácsy Mihály utca	nyugati ostorfa	fennmaradt	1927	374,1
18	Pesti út - I. számú körforgalom út	gleditsia és akác	fennmaradt	1883	84
19	Jósika utca	gyümölcsfák	fennmaradt	1927	160,9
20	Thököly utca	nyárfa és hegyi juhar	fennmaradt	1927	494,5
21	M2 autópálya mellett	nyárfák	fennmaradt	1883	92,9
22	M2 autópálya mellett	vegyes folt	fennmaradt	1883	312,8
23	M2 autópálya mellett	vegyes folt	fennmaradt	1883	411
24	Göd, Szöd, csomád határában	n.a.	fennmaradt	1927	319,6
25	Göd, Szöd, csomád határában	n.a.	fennmaradt	1927	561,1
26	Bócsa, Munkácsy Mihály - Fóti utca	akác és eperfa	fennmaradt	1951	368,7
27	Külterületi fasor	n.a.	fennmaradt	1883	1287,2
28	Köztársaság út 1.	kislevelű hárs	fennmaradt	1883	178,4
29	Köztársaság út 2.	vegyes fasor	fennmaradt	1883	216,3
30	Pálya utca	gyümölcsfák	fennmaradt	1883	237,3
31	Pesti út , Szent István-Kossuth Lajos utcáig	vadgesztenye, kislevelű hárs	védett, fennmaradt	1883	1504,9
32	Nemeskéri K. Miklós út 1.	virágos kőris	fennmaradt	1883	293
33	Nemeskéri K. Miklós út 2.	gyümölcsfák	fennmaradt	1883	143,9
34	Nemeskéri-Alagút utca sarok	platán	fennmaradt	1883	74,4
35	Nemeskéri K. Miklós út 3.	nyírfa	fennmaradt	1883	92,9
36	Nemeskéri K. Miklós út 4.	szivarfa	fennmaradt	1883	208,6
37	Arany János sétány	platán	védett, fennmaradt	1951	113,3
38	Huzella kert fasora	n.a.	fennmaradt	1883	276,5
39	Göd pusztai fasor	n.a.	fennmaradt	1883	697,9
40	Göd pusztai fasor	n.a.	fennmaradt	1883	495,8
41	Összekötő úti fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1883	698,2
42	Mai Hernád út	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1951	222,3
43	Szabó Ervin utca	korai juhar	eltűnt	1927	274,7
44	Szabó Ervin utca vége	korai juhar	eltűnt	1951	284,4
45	Bócsa, Fóti utca	korai juhar	eltűnt	1883	505,7
46	Göd pusztai fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1951	658,2

4b Melléklet: Történeti jelentőségű fasorokra tett javaslatok

sorszám	név	faj	típus	1. térképes ábrázolás	védelem	hossz (m)	védelem indoka/jelentőség
1	Platánfa fasor Maros utca	Platán	fennmaradt	1883	védelem alá helyezés	144,2	dendrológiai érték, településtörténeti, városképiet meghatározó
2	Pesti úti fasorok Középgödön	vegyes	fennmaradt	1883	védelem alá helyezés	1644	városképi
3	Hajdani Nemeskéri birtok fasorai	n.a.	fennmaradt	1883	védelem alá helyezés	671,5	dendrológiai érték, városképi
4	Hajdani Nemeskéri birtok fasorai	n.a.	fennmaradt	1883	védelem alá helyezés	756,8	dendrológiai érték, városképi
5	Hajdani Nemeskéri birtok fasorai	n.a.	fennmaradt	1883	védelem alá helyezés	677,2	dendrológiai érték, városképi
6	Nemeskéri K. Miklós út 5.	ostorfa	fennmaradt	1883	védelem alá helyezés	376,8	dendrológiai érték, városképi
7	Napelempark menti fasor	n.a.	fennmaradt	1883	megőrzés	723,1	ökológiai, esztétikai, településtörténeti
8	Göd-pusztai fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1883	visszaállítás	1064,3	ökológiai, településtörténeti
9	Göd-pusztai fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1927	visszaállítás	609,1	ökológiai, településtörténeti
10	Göd-pusztai fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1883	visszaállítás	1127,5	ökológiai, településtörténeti
11	Egykori Francia kúti tábla melletti fasor	korai juhar	eltűnt	1883	visszaállítás	652,7	ökológiai, településtörténeti
12	Gleditsiás melletti fasor	korai juhar	eltűnt	1883	visszaállítás	357,8	ökológiai, településtörténeti
13	Száhlender Béla dűlői fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1927	visszaállítás	143,1	ökológiai, településtörténeti
14	Száhlender Béla dűlői fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1927	visszaállítás	318,6	ökológiai, településtörténeti
15	Samsung mögötti fasor	korai juhar	eltűnt	1883	visszaállítás	416,6	ökológiai, esztétikai, településtörténeti
16	Felsőgödi bástya	nyárfa	eltűnt	1951	visszaállítás	285,2	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
17	Munkácsy Mihály utca	nyugati ostorfa	fennmaradt	1927	megőrzés	374,1	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
18	Pesti út - I. számú körforgalom út	gleditsia és akác	fennmaradt	1883	megőrzés	84	településtörténeti, városkarakert meghatározó
19	Jósika utca	gyümölcsfák	fennmaradt	1927	megőrzés	160,9	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
20	Thököly utca	nyárfa és hegyi juhar	fennmaradt	1927	megőrzés	494,5	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
21	M2 autópálya mellett	nyárfák	fennmaradt	1883	megőrzés	92,9	ökológiai, településtörténeti
22	M2 autópálya mellett	vegyes folt	fennmaradt	1883	megőrzés	312,8	ökológiai, településtörténeti
23	M2 autópálya mellett	vegyes folt	fennmaradt	1883	megőrzés	411	ökológiai, településtörténeti
24	Göd, Szöd, csomád határában	n.a.	fennmaradt	1927	megőrzés	319,6	ökológiai, településtörténeti
25	Göd, Szöd, csomád határában	n.a.	fennmaradt	1927	megőrzés	561,1	ökológiai, településtörténeti
26	Bócsa, Munkácsy Mihály - Fóti utca	akác és eperfa	fennmaradt	1951	megőrzés	368,7	ökológiai, településtörténeti
27	Külterületi fasor	n.a.	fennmaradt	1883	megőrzés	1287,2	ökológiai
28	Köztársaság út 1.	kislevelű hárs	fennmaradt	1883	megőrzés	178,4	dendrológiai, településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
29	Köztársaság út 2.	vegyes fasor	fennmaradt	1883	megőrzés	216,3	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
30	Pálya utca	gyümölcsfák	fennmaradt	1883	megőrzés	237,3	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
31	Pesti út, Szent István-Kossuth Lajos utcáig	vadgesztenye, kislevelű hárs	fennmaradt	1883	védett, megőrzés	1504,9	dendrológiai, településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
32	Nemeskéri K. Miklós út 1.	virágos kőrís	fennmaradt	1883	megőrzés	293	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
33	Nemeskéri K. Miklós út 2.	gyümölcsfák	fennmaradt	1883	megőrzés	143,9	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
34	Nemeskéri-Alagút utca sarok	platán	fennmaradt	1883	megőrzés	74,4	dendrológiai, településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
35	Nemeskéri K. Miklós út 3.	nyírfa	fennmaradt	1883	megőrzés	92,9	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
36	Nemeskéri K. Miklós út 4.	szivarfa	fennmaradt	1883	megőrzés	208,6	településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
37	Arany János sétány	platán	fennmaradt	1951	védett, megőrzés	113,3	dendrológiai, településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
38	Huzella kert fasora	n.a.	fennmaradt	1883	megőrzés	276,5	dendrológiai, településtörténeti, esztétikai, városkarakert meghatározó
39	Göd pusztai fasor	n.a.	fennmaradt	1883	megőrzés	697,9	ökológiai, településtörténeti
40	Göd pusztai fasor	n.a.	fennmaradt	1883	megőrzés	495,8	ökológiai, településtörténeti
41	Összekötő úti fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1883	visszaállítás	698,2	ökológiai, településtörténeti, esztétikai
42	Mai Hernád út	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1951	visszaállítás	222,3	ökológiai, településtörténeti, esztétikai
43	Szabó Ervin utca	korai juhar	eltűnt	1927	visszaállítás	274,7	ökológiai, településtörténeti, esztétikai
44	Szabó Ervin utca vége	korai juhar	eltűnt	1951	visszaállítás	284,4	ökológiai, településtörténeti, esztétikai
45	Bócsa, Fóti utca	korai juhar	eltűnt	1883	visszaállítás	505,7	ökológiai, településtörténeti, esztétikai
46	Göd pusztai fasor	ezüst hárs 'Szeleste'	eltűnt	1951	visszaállítás	658,2	ökológiai, településtörténeti

5. melléklet: Történeti jelentőségű faegyedek katasztere

sorszám	hely	faj	lombkorona átmérő (m)	hrs	övezet	terület	védelem indoka
1	Ady fiókkönyvtár	feketelevelű	9,90	5288	vt-1	önkormányzati	városképi jelentőség
2	Ady fiókkönyvtár	feketelevelű	16,00	5288	vt-1	önkormányzati	városképi jelentőség
3	Ady fiókkönyvtár	feketelevelű	16,00	5288	vt-1	önkormányzati	városképi jelentőség
4	Alagút utca	hegyi juhar	8,20	(2094)	lke-4	önkormányzati	dendrológiai érték, városképi jelentőség
5	Attila utca	platán	14,50	3268/1	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
6	Attila utca	platán	15,00	3280/1	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
7	Attila utca	platán	13,50	3280/1	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
8	Attila utca	platán	17,00	3281	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
9	Attila utca	platán	17,00	3281	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
10	Attila utca	platán	16,00	3281	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
11	Attila utca	platán	12,00	3281	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
12	Duna út, Nyaralóházak	platán	20,00	3255/2	üü-2	önkormányzati	kiemelt dendrológiai érték
13	Felsőgöd bástya	nyárfa	11,50	3659/1	v	vízmű	várostörténeti, városképi jelentőség
14	Felsőgöd bástya	nyárfa	15,00	3659/1	v	vízmű	várostörténeti, városképi jelentőség
15	Felsőgöd bástya	nyárfa	21,00	3659/1	v	vízmű	várostörténeti, városképi jelentőség
16	Felsőgöd bástya	nyárfa	17,00	3659/1	v	vízmű	várostörténeti, városképi jelentőség
17	Felsőgöd bástya	nyárfa	11,00	3659/1	v	vízmű	várostörténeti, városképi jelentőség
18	Felsőgöd bástya	nyárfa	14,50	3659/1	v	vízmű	várostörténeti, városképi jelentőség
19	Felsőgöd bástya	nyárfa	13,00	3659/1	v	vízmű	várostörténeti, városképi jelentőség
20	Honvéd sor	akác	10,00	(4878)	út	önkormányzati	városképi jelentőség
21	Honvéd sor	platán	11,50	(4878)	út	önkormányzati	kiemelt dendrológiai érték
22	Honvéd sor	platán	9,00	(4878)	út	önkormányzati	kiemelt dendrológiai érték
23	Honvéd sor	platán	11,00	(4878)	út	önkormányzati	kiemelt dendrológiai érték
24	Jókai Mór utca	hárs	10,00	(1467)	út	önkormányzati	dendrológiai érték, városképi jelentőség
25	Jókai Mór utca	hárs	12,00	(1467)	út	önkormányzati	dendrológiai érték, városképi jelentőség
26	Jókai Mór utca	hárs	10,00	(1467)	út	önkormányzati	dendrológiai érték, városképi jelentőség
27	Jókai Mór utca	hárs	11,50	(1467)	út	önkormányzati	dendrológiai érték, városképi jelentőség
28	Kossúth köz	nyárfa	11,00	766	lke-1	magánterület	városképi jelentőség
29	Kuché Ernő utca	nyárfa	18,00	(789)	ko-3	önkormányzati	városképi jelentőség
30	Latabár utca, Latabár villa	platán	16,50	3269	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
31	Latabár utca, Latabár villa	platán	20,50	3269	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
32	Latabár utca, Latabár villa	platán	12,00	3269	lke-4	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
33	Pesti út, Volt Biciklista Nagyvendéglő	vadgesztenye	11,80	1	vt-8	önkormányzati	városképi jelentőség
34	Pesti út, Volt Biciklista Nagyvendéglő	vadgesztenye	11,80	1	vt-8	önkormányzati	városképi jelentőség
35	Pesti út, Volt Biciklista Nagyvendéglő	vadgesztenye	11,50	1	vt-8	önkormányzati	városképi jelentőség
36	Pesti út, Volt Biciklista Nagyvendéglő	vadgesztenye	11,80	1	vt-8	önkormányzati	városképi jelentőség
37	Pesti út, Volt Biciklista Nagyvendéglő	vadgesztenye	12,00	1	vt-8	önkormányzati	városképi jelentőség
38	Pesti út, Volt Biciklista Nagyvendéglő	vadgesztenye	11,00	1	vt-8	önkormányzati	városképi jelentőség
39	Pesti út, Belga sörház	vadgesztenye	11,80	2	lke-4	magánterület	városképi jelentőség
40	Petőfi Sándor utca	vadgesztenye	12,00	382	lke-4	magánterület	városképi jelentőség
41	Petőfi Sándor utca	vadgesztenye	13,50	382	lke-4	magánterület	városképi jelentőség
42	Rákóczi utca	hárs	9,40	(2224)	út	önkormányzati	dendrológiai érték, városképi jelentőség
43	Rákóczi utca	hárs	9,40	(2224)	út	önkormányzati	dendrológiai érték, városképi jelentőség
44	Rákóczi utca	hárs	9,40	(2224)	út	önkormányzati	dendrológiai érték, városképi jelentőség
45	Rákóczi utca	hárs	15,00	(4832)	út	önkormányzati	dendrológiai érték, városképi jelentőség
46	Református templom Felsőgöd	fenyő	7,00	5611	vt-7	magánterület	várostörténeti jelentőség
47	Rómaiak útja	ostorfa	11,00	2052/29	lke-4	magánterület	városképi jelentőség
48	Sercli pékség	platán	18,00	(2365)	lke-4	önkormányzati	kiemelt dendrológiai érték
49	Thököly utcában, magánterületen	platán	24,00	3217	lke-1	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
50	Thököly utcában, magánterületen	platán	17,00	3217	lke-1	magánterület	kiemelt dendrológiai érték
51	Thököly utcában, magánterületen	platán	17,00	3217	lke-1	magánterület	kiemelt dendrológiai érték

6. melléklet Ilyen volt, ilyen lett fotómontázs Képek forrása: Göd Digitális Archívum, Hubayné dr. Horváth Nóra, Volentics Gyula - Üdvözet Gödről, Fazekas Fatime

Duna villa

Rónai villa

Felsőgödi bástyák

Sterlisky nyaraló

Biciklista nagyvendéglő

Széchy villa

Breemann villa

Walch villa

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:	Fazekas Fatime
A Hallgató Neptun kódja:	CHG5SR
A dolgozat címe:	A zöldfelületi rendszer történeti változása Gödön
A megjelenés éve:	2025
A konzulens intézetének neve:	Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
A konzulens tanszékének a neve:	Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsgabizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: Budapest, 2025 november 10.

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Fazekas Fatime (hallgató Neptun azonosítója: CHG5SR) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A diplomadolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2025. év 11. hó 03. nap

belső konzulens

---

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Fazekas Fatime
Neptun-kódja:	CHG5SR
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☐ BSc/BA ☒ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb: TDK
Tantárgy neve/kódja*:	TETTD320N - BUD-N-HU=MTAJ4=GY03 - Tájépítész szakszeminárium 2. - Tájépítész mérnöki MSc - 2025 ős
A munka címe:	A zöldfelületi rendszer történeti változása Gödön

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrektúra, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott eszköz verziója, elérhetősége	MI-neve, Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

.....

.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: Budapest, 2025. november hó 07. nap

Hallgató aláírása

Konzulens/Témavezető aláírása